

III.

**MINISTERSTVO
PRO MÍSTNÍ
ROZVOJ ČR**

Výroční zpráva o stavu veřejných zakázek v České republice za rok 2013

Vypracoval: Ministerstvo pro místní rozvoj

Odbor elektronizace veřejných zakázek a koncesí

Praha, květen 2014

Obsah

Úvod	3
1. Legislativní a nelegislativní změny v oblasti zadávání veřejných zakázek	4
2. Indikátory popisující situaci na trhu veřejných zakázek	8
2.1. Velikost trhu veřejných zakázek	8
2.2. Údaje evidované v Informačním systému o veřejných zakázkách	11
2.2.1. Statistiky zahájených, zadaných a zrušených veřejných zakázek	12
2.2.2. Struktura zakázek podle limitu	21
2.2.3. Struktura veřejných zakázek podle použitého zadávacího řízení	22
2.2.4. Struktura veřejných zakázek podle předmětu veřejné zakázky	26
2.2.5. Intenzita konkurence na nabídkové straně	28
2.2.6. Analýza hodnoticích kritérií použitých při zadávání veřejných zakázek	34
2.2.7. Podíl veřejných zakázek, které byly rozděleny na části – objem prostředků a celkový počet zakázek	36
2.2.8. Veřejní zadavatelé – přehled	37
2.2.8.1. Přehled 20 nejvýznamnějších veřejných zadavatelů podle objemu zadaných zakázek	37
2.2.8.2. Přehled 20 nejvýznamnějších dodavatelů pro zakázky zadané veřejnými zadavateli podle objemu zadaných zakázek	38
2.2.8.3. Přehled 20 nejčastěji zadávaných veřejných zakázek podle předmětu pro veřejné zadavatele dle hodnoty veřejné zakázky	38
2.2.9. Sektoroví zadavatelé - přehled	40
2.2.9.1. Přehled 20 nejvýznamnějších sektorových zadavatelů podle objemu zadaných zakázek	40
2.2.9.2. Přehled 20 nejvýznamnějších dodavatelů pro zakázky zadané sektorovými zadavateli podle objemu zadaných zakázek	41
2.2.9.3. Přehled 20 nejčastěji zadávaných veřejných zakázek podle předmětu pro sektorové zadavatele dle hodnoty veřejné zakázky	42
2.2.10. Zdroje financování veřejných zakázek	44
2.2.11. Zvláštní postupy v zadávacím řízení a další vybrané statistiky	45
3. Problémy trhu veřejných zakázek identifikované v praxi kontrolních a dozorových orgánů	55

3.1.	<i>Viditelné trendy z pohledu Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže jako orgánu dohledu nad zadáváním veřejných zakázek.....</i>	55
3.2.	<i>Hlavní identifikované problémy z kontrol realizovaných Nejvyšším kontrolním úřadem v oblasti veřejných zakázek</i>	56
3.3.	<i>Poznatky z výkonu finanční kontroly dodržování zákona č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách, orgány veřejné správy</i>	56
4.	Pozitivní trendy a naopak oblasti, které jsou negativně vnímány zadavateli, a ukazatele, ze kterých je patrná změna chování zadavatelů v roce 2013	60
5.	Národní infrastruktura pro elektronické zadávání veřejných zakázek	61
5.1.	<i>Národní elektronický nástroj – současný stav implementace.....</i>	62
5.2.	<i>Elektronická tržiště – výsledky za rok 2013.....</i>	63
5.3.	<i>Informační systém o veřejných zakázkách – ISVZ</i>	66
5.4.	<i>Věstník veřejných zakázek.....</i>	68
5.5.	<i>Profil zadavatele - posílení transparentnosti zadávání veřejných zakázek.....</i>	69
5.6.	<i>Číselník NIPEZ</i>	71
5.7.	<i>Integrační komponenta NIPEZ</i>	72
6.	Resortní systémy centralizovaného zadávání veřejných zakázek.....	72
7.	Mezinárodní prvek u zadávání veřejných zakázek/veřejné zakázky ve světle rozvoje společného trhu EU a iniciativ ze strany EK, evropských agentur, asociací či členských států.....	73
7.1.	<i>Nové směrnice pro veřejné zakázky a koncesní řízení.....</i>	73
7.2.	<i>Nelegislativní aktivity – eProcurement working group, Standardizace, CEN BII, eTendering, PEPPOL, eAccess, eNotification, eNotice, ePRIOR a další</i>	77
8.	Hlavní cíle a trendy trhu veřejných zakázek pro další období.....	78
Závěr	80
Seznam použitých zkratk	82
Přehled použitých tabulek.....		83

Úvod

Ministerstvo pro místní rozvoj (dále jen „MMR“) předkládá Výroční zprávu o stavu veřejných zakázek v České republice za rok 2013 v souladu s usnesením vlády ze dne 5. června 2013 č. 418, které ukládá ministru pro místní rozvoj předkládat vládě uvedenou zprávu vždy do 31. května každého kalendářního roku.

Výroční zpráva je zpracována za období roku 2013, tedy za období, kdy již byla účinná tzv. transparentní novela zákona o veřejných zakázkách (zákon č. 55/2012 Sb.), která nabyla účinnosti ke dni 1. dubna 2012. Rok 2012 byl charakteristický postupným přechodem na novou právní úpravu, kdy ještě ve velké míře „dobíhala“ zadávací řízení zahájená ve starém režimu. V roce 2013 je již možné identifikovat či vysledovat vývoj a tendence trhu veřejných zakázek a možnou míru jejich ovlivnění uvedenou transparentní novelou, protože legislativní rámec byl po celý příslušný rok neměnný.

Úvodní kapitola se věnuje popisu vývoje legislativy v oblasti veřejných zakázek v roce 2013, zejména je pak věnována „technické novele“ ZVZ (zákonné opatření Senátu č. 341/2013 Sb.), a to jak z pohledu procesu schvalování, který byl v minulém roce velmi ovlivněn politickým děním v České republice, tak z pohledu nejvýznamnějších změn, které tato novela přinesla. V neposlední řadě jsou v rámci této kapitoly zmíněny i související nelegislativní opatření MMR.

V dalších kapitolách jsou již uváděna vybraná statistická data za oblast veřejných zakázek. Stejně jako tomu bylo u minulých zpráv, i zde vycházíme z vývoje velikosti trhu veřejných zakázek. V těch částech zprávy, ve kterých jsou uváděna statistická data za oblast veřejných zakázek, jsou porovnávána data za dva předcházející roky, pouze u vybraných kapitol či setu indikátorů byla použita delší srovnávací perioda (2008-2013), aby byl vývoj lépe patrný.

Výroční zpráva o stavu veřejných zakázek i v letošním roce obsahuje závěry či poznatky z dílčích materiálů, které byly MMR vypracovány, ať už se jedná o Zprávu o fungování elektronických tržišť veřejné správy, Zprávu o plnění Strategie elektronizace zadávání veřejných zakázek nebo Zprávu o hodnocení resortních systémů centralizovaného zadávání veřejných zakázek. V závěru výroční zprávy jsou stručně představeny nové evropské směrnice pro veřejné zakázky a koncese a naznačeny hlavní cíle a trendy především v oblasti legislativy a elektronizace veřejných zakázek.

Jsou-li uváděny údaje o finančních hodnotách, cenách nebo předpokládaných hodnotách veřejných zakázek, jedná se o hodnoty bez DPH. V případě, že některé statistiky obsahují údaje včetně DPH, je tato informace výslovně uvedena.

1. Legislativní a nelegislativní změny v oblasti zadávání veřejných zakázek

Zákonné opatření Senátu č. 341/2013 Sb.

V souvislosti s praktickým využíváním zákona č. 55/2012 Sb. (kterým byl novelizován zákon č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách – dále také „ZVZ“), účinným od 1. dubna 2012, vznikla potřeba změny některých ustanovení zákona, u nichž se ukázalo, že jejich aplikace je v určitých případech, zejména u veřejných zakázek se specifickým předmětem plnění, nepřiměřená, zároveň také vyvstala potřeba odložení účinnosti některých ustanovení výše zmíněné novely, jejichž naplnění by, v případě plánovaného nabytí účinnosti od 1. ledna 2014, nebylo technicky možné. Na základě rozsáhlé diskuse mezi zadavateli, dodavateli a zástupci odborné veřejnosti byla zpracována tzv. technická novela, která byla po vypořádání připomínek v meziresortním připomínkovém řízení předložena vládě. V důsledku rozpuštění Poslanecké sněmovny v srpnu 2013 však nemohl být legislativní proces dokončen.

Z důvodu nezbytnosti promítnutí navrhovaných změn do právního řádu České republiky již od 1. ledna 2014, bylo nezbytné přistoupit k alternativnímu řešení a prosadit přijetí novely formou zákonného opatření Senátu. Vláda tak předložila technickou novelu v totožném znění horní komoře Parlamentu České republiky. Novela byla následně 10. října 2013 ve znění pozměňovacích návrhů Senátu schválena jako zákonné opatření Senátu č. 341/2013 Sb., kterým se mění zákon č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 55/2012 Sb., kterým se mění zákon č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách, ve znění pozdějších předpisů. Se zákonným opatřením Senátu následně vyslovila souhlas Poslanecká sněmovna na své ustavující schůzi dne 27. listopadu 2013.

K výše uvedenému řešení bylo přistoupeno, neboť z časových důvodů neexistovaly nástroje, kterými by mohla být situace provizorně vyřešena tak, aby bylo možno s přijetím předkládaného návrhu vyčkat až do ustavení nové Poslanecké sněmovny.

Jak je tedy uvedeno již výše, novela ZVZ byla přijata formou zákonného opatření Senátu č. 341/2013 Sb., které následně nabylo účinnosti dne 1. ledna 2014. Tento krok vedl k obecnému zjednodušení celého zadávacího procesu a povinností z něj vyplývajících.

Mezi významné změny, které zákonné opatření Senátu č. 341/2013 Sb. (dále jen „novela“) přineslo, se řadí zrušení institutu osoby se zvláštní způsobilostí. Z důvodů nepřidělení dostatečných finančních prostředků do rozpočtu MMR není totiž možné, aby vzdělávání takových osob zajišťovalo přímo MMR, neboť v současné době nemá a nemělo dostatečnou personální kapacitu a nedisponuje ani potřebnými nástroji pro zajištění vzdělávání takového množství osob (předpokladem bylo proškolení několika tisíc úředníků).

Institut osoby se zvláštní způsobilostí a s ním související vzdělávací program bude kompenzován školicí kampaní k problematice veřejných zakázek zaměřenou na zadavatele i dodavatele. MMR tedy nerezignuje na systematické vzdělávání dotčených subjektů a i nadále bude cíleně pokračovat ve své metodické činnosti prostřednictvím vydávání

metodik a stanovisek k zákonu. Vedle uveřejňování aktuálních informací, které jsou dostupné široké veřejnosti na webových stránkách MMR, připravuje MMR na rok 2014 adresné rozesílání newsletteru, jehož prostřednictvím budou příslušné odborné organizace a instituce informovány o aktuálním dění v oblasti veřejných zakázek.

Novela dále zavedla mechanismus, který, za splnění daných podmínek, umožní i v případě, že bude v zadávacím řízení opakovaně doručena pouze jedna nabídka, v zadávacím řízení pokračovat a veřejnou zakázku zadat. Situace, kdy je v zadávacím řízení doručena pouze jedna nabídka či zbude jen jedna nabídka k hodnocení, je i nadále považována za nestandardní. V zájmu zachování co nejvyšší transparentnosti je proto zadavatel povinen ve formuláři pro oznámení nové zakázky se stejným předmětem označit prostřednictvím identifikačního čísla předchozí zrušené zadávací řízení. Tato řízení pak budou snadno identifikovatelná, což přitáhne pozornost široké veřejnosti, případně aktivuje kontrolní mechanismy. Druhou podmínkou je pak vymezení všech změn, které zadavatel oproti předchozímu zrušenému zadávacímu řízení učinil v zadávacích podmínkách. Pro úplnost pak lze doplnit, že zadavatel v četných případech změny provádí, minimálně co se týče termínů a lhůt, proto nelze povinnost uvedení změn obejít tak, že zadavatel konstatuje, že k žádným změnám nedošlo.

Novela také zvýšila limity pro povinný postup podle ZVZ z dosavadních 3 mil. Kč bez DPH na 6 mil. Kč bez DPH v případě veřejných zakázek na stavební práce a z dosavadního 1 mil. Kč bez DPH na 2 mil. Kč bez DPH v případě veřejných zakázek na dodávky a na služby. Vládní návrh zákonného opatření Senátu předpokládal zachování dosavadních limitů, na základě přijetí pozměňovacího návrhu byly však předmětné limity zvýšeny a navráceny do stavu před 1. dubnem 2012.

V souvislosti se zrušením povinnosti používat elektronické aukce MMR ověřilo, že není dán důvod konkretizovat povinně zadávané komodity. Záleží tak na vůli zadavatele, kdy elektronickou aukci využije. Stanovení konkrétních případů, kdy je zadavatel povinen při zadávání veřejné zakázky na dodávky provést hodnocení formou elektronické aukce, představuje povinnost, která se ukázala jako nadbytečnou, a není tedy důvod zadavatele limitovat v případě volby řádného postupu při hodnocení. Paušální vymezení konkrétních komodit, které by bylo vhodnější hodnotit formou elektronické aukce, nemusí být v jednotlivých případech nejefektivnějším způsobem.

Novela dále odkládá účinnost povinnosti předložit vládě spolu s odůvodněním veřejné zakázky před zahájením zadávacího řízení v případě zadávání významné veřejné zakázky také oponentní posudek. Odložením této povinnosti reálně nedojde ke zvýšení rizika při zadávání významných veřejných zakázek, neboť již nyní nic nebrání tomu, aby si vláda předložení oponentního posudku vyhradila i pokud tato povinnost nevyplývá zadavateli přímo ze zákona. MMR dlouhodobě zastává názor, že vzhledem k tomu, že významných veřejných zakázek je zadáváno jen několik desítek ročně, bylo by vhodnější změnit text zákona tak, aby

do budoucna byly tyto povinnosti ukládány zadavatelům spíše prostřednictvím nařízení vlády, a nebylo by nutné ukládat danou povinnost přímo zákonem.

Přehled dalších změn:

- umožnění dodatečného prokázání splnění kvalifikace – skutečnosti rozhodné pro splnění kvalifikace mohou nastat po uplynutí lhůty pro podání nabídek (pokud bude kvalifikace prokazována dodatečně v souladu s § 59 ZVZ)
- povinnost poskytnout Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže (dále jen „ÚOHS“) zadávací dokumentaci včetně dodatečných informací v elektronické podobě (vymezen nový správní delikt vyplývající z nedodržení této povinnosti včetně stanovení výše pokuty)
- zrušení povinnosti uveřejnit předběžné oznámení u opakovaného zadávacího řízení
- povinnost uveřejnit textovou část zadávací dokumentace, v případě zadávání zakázek v užším řízení či jednacím řízení s uveřejněním (dále jen „JŘSU“), spolu s odesláním výzvy k podání nabídek
- upraveno zákonné zmocnění k vydání podzákonného právního předpisu, a to ve vztahu k zapisování do seznamu hodnotitelů
- povinnost umožnit do uzavření smlouvy všem uchazečům, jejichž nabídky byly předmětem posouzení, na jejich žádost nahlédnout do zprávy o posouzení a hodnocení nabídek a pořídit si z ní výpisy, kopie nebo její opisy
- prodloužení lhůty, ve které je zadavatel povinen odeslat ÚOHS své vyjádření k obdrženému návrhu, na 10 kalendářních dnů
- počátek běhu lhůty pro vydání rozhodnutí ÚOHS podmíněn více okolnostmi (§ 114 odst. 7 ZVZ)
- zrušení možnosti nahlížení do nabídek uchazečů, které jsou součástí spisu u ÚOHS
- zrušení povinnosti uveřejnit na profilu zadavatele smlouvy na plnění veřejných zakázek zadaných na základě rámcové smlouvy nebo v dynamickém nákupním systému, jejichž cena nepřesáhne 500 tis. Kč bez DPH

Vyhláška o stanovení náležitostí průběhu soutěže o návrh v oblasti architektury, urbanismu, krajinářské architektury, stavitelství a výtvarného nebo užitého umění

Na základě zákonného zmocnění a ve spolupráci MMR, dotčených resortů a příslušných stavebních komor pokračuje v současné době příprava vyhlášky, která představuje prováděcí právní předpis k ustanovení § 103 odst. 7 ZVZ. Vyhláška ve své finální podobě stanoví podrobné podmínky a náležitosti průběhu soutěže o návrh v oblasti architektonické,

urbanistické a územně plánovací, krajinářské, inženýrsko - konstrukční a v oblasti výtvarného nebo užitého umění.

V roce 2013 proběhlo meziresortní připomínkové řízení, na které navazovala jednání týkající se vypořádávání relevantních připomínek k jednotlivým ustanovením. Řešení zásadních rozporů bude pokračovat v roce 2014, ze společných jednání všech dotčených orgánů následně vyplyne finální podoba dokumentu.

Nařízení vlády o stanovení finančních limitů (novelizace nařízení vlády č. 77/2008 Sb. a č. 78/2008 Sb.)

Dne 13. prosince 2013 bylo v rámci aktualizace, která probíhá každé dva roky, přijato Nařízení Komise (EU) č. 1336/2013, jehož prostřednictvím došlo k úpravě výše limitů pro určení druhu veřejné zakázky. Konkrétní přepočty do jednotlivých měn členských států byly následně upraveny sdělením Evropské komise.

Na národní úrovni bylo s ohledem na danou skutečnost nezbytné novelizovat nařízení vlády č. 77/2008 Sb., o stanovení finančních limitů pro účely zákona o veřejných zakázkách, o vymezení zboží pořizovaného Českou republikou – Ministerstvem obrany, pro které platí zvláštní finanční limit, a o přepočtech částek stanovených v zákoně o veřejných zakázkách v eurech na českou měnu, ve znění pozdějších předpisů, a nařízení vlády č. 78/2008 Sb., kterým se stanoví finanční limity pro účely koncesního zákona, ve znění pozdějších předpisů. MMR proto zpracovalo návrh nařízení vlády, který byl přijat dne 18. prosince 2013 a ve Sbírce zákonů bylo následně nařízení uveřejněno pod č. 456/2013 Sb. Nové nařízení vlády upravilo s účinností od 1. ledna 2014 aktuální finanční limity pro nadlimitní veřejné zakázky, platné pro jednotlivé kategorie zadavatelů a druhy veřejných zakázek, a finanční limity pro účely koncesního zákona tak, aby bylo v souladu s novým nařízením Evropské komise, respektive finanční limity obsažené v obou nařízeních byly přepočteny v souladu se sdělením Komise.

Nelegislativní opatření

Byl připraven a uveřejněn Soubor metodických dokumentů k oblastem monitorování, zadávání veřejných zakázek, publicity a komunikace a přípravě řídicí dokumentace programů v programovém období let 2014 až 2020 (usnesení vlády ze dne 15. ledna 2014 č. 44). Tento pokyn je určen pro použití v programovém období 2014-2020, je závazný pro všechny řídicí orgány operačních programů. Cílem národních orgánů je zajistit v maximální možné míře jednotnost těchto metodických postupů v rámci jednotlivých programů.

Byla připravena a uveřejněna (národní) metodika zadávání veřejných zakázek obsahující také metodiku zadávání veřejných zakázek malého rozsahu (dále jen „VZMR“). Metodika zadávání VZMR zpracovaná MMR je formálně zachována jako součást Metodiky zadávání veřejných

zakázek (dále jen „velká metodika“), a to zejména pro využití odkazů v rámci jednoho dokumentu.

Všechny metodické pokyny jsou k dispozici na Portále o veřejných zakázkách a koncesích, kde jsou rovněž zveřejněna metodická stanoviska či doporučení expertní skupiny MMR k zákonu o veřejných zakázkách. Všechny materiály jsou průběžně aktualizovány.

2. Indikátory popisující situaci na trhu veřejných zakázek

Následující podkapitoly obsahují popis velikosti a struktury trhu veřejných zakázek na základě setu vybraných indikátorů, které byly získány jak z Informačního systému o veřejných zakázkách (dále jen „ISVZ“), tak ze zdrojů mimo tento systém.

V ISVZ jsou shromažďovány údaje za ty veřejné zakázky, které jsou zadávány v přímém režimu zákona a jsou oznamovány ve Věstníku veřejných zakázek, který je součástí ISVZ. Tyto veřejné zakázky tvoří cca 60 % objemu finančních prostředků přes 60 % trhu veřejných zakázek. Zbývajících 40 % finančních prostředků je alokováno prostřednictvím VZMR nebo na základě výjimek definovaných ZVZ. Tato skutečnost však neznamená, že by bylo 40 % finančních prostředků alokováno bez jakékoli kontroly či evidence. Tyto prostředky jsou evidovány v účetních systémech jednotlivých zadavatelů, resp. ve státních účtech, a ty tvoří ony externí zdroje, ze kterých je dopočítána celková velikost trhu veřejných zakázek. V první kapitole je proto pohlíženo na trh veřejných zakázek z pohledu alokovaných finančních prostředků, ať už prostřednictvím investic či nákupů.

Druhá část kapitoly je věnovaná popisu a částečně i analýze struktury pouze té části trhu veřejných zakázek, která je zadávána v přímém režimu zákona. MMR má v této souvislosti k dispozici podrobnější údaje z ISVZ, např. dominantní druhy řízení, podíl jednotlivých druhů veřejných zakázek, podíl různých zdrojů financování.

V ISVZ jsou dále k dispozici údaje o veřejných zakázkách zadávaných prostřednictvím elektronických tržišť veřejné správy. Základní informace o těchto zakázkách jsou obsaženy v kapitole 5.2, podrobnější analýzu poskytuje samostatná Zpráva o fungování elektronických tržišť veřejné správy za rok 2013.

2.1. Velikost trhu veřejných zakázek

Údaje o trhu veřejných zakázek za rok 2013 byly získány na základě makroekonomických ukazatelů a rozboru veřejných rozpočtů, a zahrnují proto i hodnotu VZMR, veřejné zakázky zadávané v režimu výjimek dle § 18 a § 19 ZVZ apod. Velikost trhu veřejných zakázek představuje celkový objem finančních prostředků, které mají zadavatelé k dispozici a jejichž prostřednictvím realizují nákupy a investice do služeb, dodávek či stavebních prací. Trh

veřejných zakázek je tvořen jak veřejnými¹, tak sektorovými² zadavateli. Pro lepší porovnatelnost údajů o velikosti trhu veřejných zakázek a finančních prostředcích evidovaných v ISVZ byla v této a následující podkapitole navýšena hodnota finančních prostředků v ISVZ o efektivní sazbu DPH.

Vzhledem k tomu, že v době zpracovávání výroční zprávy za rok 2012 nebyla ještě k dispozici konečná data o velikosti trhu za daný rok, byly při zpracovávání výroční zprávy za rok 2013, tyto údaje zpřesněny. Z konečných dat za rok 2012 vyplývá, že objem finančních prostředků, které tvoří trh veřejných zakázek, byl ve výši 493 mld. Kč, oproti 501 mld. Kč uváděnými ve výroční zprávě za rok 2012. V relativním vyjádření klesl trh veřejných zakázek o cca 0,5 procentního bodu podílu na HDP.

Tento pokles byl primárně způsoben nižším čerpáním investic na centrální úrovni, než bylo předpokládáno (data jsou získávána z fiskálního výhledu Ministerstva financí na předmětný rok) a pokračujícími výraznými fiskálními restrikcemi opět zejména na centrální úrovni. Tato skutečnost je v níže uvedené tabulce dobře patrná na výdajích sektoru vládních institucí, které měly být dle fiskálního výhledu na rok 2012 ve výši 1 728 mld. Kč, ale reálně byly výdaje pouze ve výši 1 712 mld. Kč, což představuje rozdíl ve výši 16 mld. Kč.

Stejný údaj za rok 2013 (opět data z fiskálního výhledu) vykazoval další signifikantní pokles na částku 1 671 mld. Kč, což je oproti roku 2012 pokles o dalších 41 mld. Kč. Tento výrazný pokles výdajů ovlivnil i celkovou velikost trhu veřejných zakázek, který byl v roce 2013 na úrovni 475 mld. Kč. Propad velikosti trhu veřejných zakázek mezi roky 2012 a 2013 oproti původnímu odhadu trhu za rok 2012, který byl ve výši 502 mld. Kč, je tedy nezanedbatelných 27 mld. Kč, následkem čehož klesl i podíl velikosti trhu k HDP z 15,7 % v roce 2010 (období konjunktury trhu), na 12,3 % v roce 2013.

Nejmarkantněji je tato skutečnost patrná u části trhu pro veřejné zadavatele, kde došlo k meziročnímu poklesu mezi roky 2012 a 2013 o 8 mld. Kč. Pokud však porovnáme údaj za roky 2011 a 2013, zjistíme, že oproti roku 2011, kdy byla velikost trhu 502 mld. Kč, je rozdíl u veřejných zadavatelů ve výši 33 mld. Kč, což již lze vnímat jako výrazný propad.

Vývoj celkového objemu finančních prostředků u veřejných zadavatelů je pro trh veřejných zakázek zcela zásadní, protože co do objemu představují veřejní zadavatelé téměř 85 % trhu, zároveň jsou to právě rozpočty veřejných zadavatelů, které jsou nejvíce ovlivňovány fiskální politikou vlády, která má dle vývoje za sledovaná období zcela zásadní vliv na trh veřejných zakázek v ČR. Tento trend je dobře patrný při pohledu na vývoj fiskálního úsilí u sektoru vládních institucí (kladná čísla v tabulce 1 znamenají fiskální restrikci). Fiskální úsilí ukazuje na změnu strukturálního salda veřejných rozpočtů, tedy toho, které ovlivňuje vláda dle svých

¹ Veřejný zadavatel je definován v § 2 ZVZ, jako Česká republika, státní příspěvková organizace, územní samosprávné celky nebo příspěvková organizace, u níž funkci zřizovatele vykonává územní samosprávný celek, jiná právnická osoba a dotovaný zadavatel (poslední jmenované za splnění konkrétních podmínek daných zákonem).

² Sektorový zadavatel je definován v § 2 ZVZ, jako osoba vykonávající některou z relevantních činností podle § 4 ZVZ, např. v odvětví plynárenství, vodárenství, elektroenergetiky atd.

priorit. Fiskální úsilí, resp. restrikce, dosáhly v souhrnu za roky 2010 až 2013 výše 130 mld. Kč, což rovněž negativním způsobem ovlivnilo státní investice a spotřebu. To se mimo jiné projevuje i v poklesu výše veřejných investic (tvorba hrubého fixního kapitálu), které se od roku 2009 snížily o 69 mld. Kč. Většina těchto investic je realizována právě prostřednictvím veřejných zakázek.

V roce 2013 klesaly výdaje na nákupy od externích subjektů zejména u subjektů místních samospráv (obce, kraje a jejich příspěvkové organizace). Dopady úsporných opatření na trh veřejných zakázek veřejných zadavatelů je možné dále demonstrovat na podílu objemu tohoto trhu na celkových výdajích sektoru vládních institucí. V roce 2009 výdaje na nákupy od externích subjektů veřejných zadavatelů tvořily cca 30 % veřejných výdajů, v roce 2013 to bylo již jen 24 %. Jedná se o logický důsledek faktu, že nákupy dodávek, služeb a stavebních prací je možné redukovat podstatně jednodušším způsobem než sociální transfery, mzdové výdaje nebo náklady dluhové služby.

Tabulka 1 Podíl objemu prostředků evidovaných ISVZ na celkovém trhu veřejných zakázek

Rok	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013*
HDP v mld. Kč (běžné ceny)	3 663	3 848	3 759	3 791	3 829	3 846	3 855
Celkové výdaje sektoru vládních institucí v mld. Kč	1 503	1 584	1 680	1 658	1 650	1 712	1 671
<i>z toho tvorba hrubého fixního kapitálu v mld. Kč</i>	153	176	192	160	137	123	123
Fiskální úsilí v mld. Kč	22	-62	-56	19	46	38	27
Trh veřejných zakázek v mld. Kč	474	535	583	594	502	493	475
<i>- veřejní zadavatelé</i>	423	457	503	475	439	414	406
<i>- sektoroví zadavatelé</i>	51	79	79	119	63	79	69
Podíl trhu VZ na HDP (v %)	12,9%	13,9%	15,6%	15,7%	13,1%	12,8%	12,3%
Evidováno v ISVZ v mld. Kč	252	359	346	315	283	325	300
Podíl VZ evidovaných v ISVZ na trhu VZ (v %)	53,2%	67,1%	59,3%	53,0%	56,4%	65,9%	63,4%

Zdroje: Doc. Ing. Jan Pavel, který čerpal z dat Českého statistického úřadu, Ministerstva financí – Fiskální výhled pro rok 2013

Pozn.: * V případě roku 2013 se jedná o odhad na základě dostupných údajů (stav k 25. 3. 2014).

Uváděné finanční hodnoty jsou včetně DPH.

V období 2011 až 2013 je jasně patrný rozdílný vývoj u veřejných a sektorových zadavatelů. Sektoroví zadavatelé jsou k fiskální politice vlády relativně imunní, což jednoznačně vyplývá z níže uvedených dat, kdy za poslední 3 roky velikost této části trhu osciluje v průměru okolo 70 mld. Kč. (Relativní stabilitu odvětví ekonomiky, resp. části trhu veřejných zakázek sektorových zadavatelů, dokládá rovněž vývoj počtu nabídek, kterému je věnována podkapitola 2.2.5.)

Tabulka 2 Podíl prostředků alokovaných veřejnými a sektorovými zadavateli na celkové velikosti trhu veřejných zakázek

Rok	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013*
Veřejní zadavatelé (mld. Kč)	423	457	503	475	439	414	406
v % HDP	11,5%	11,9%	13,5%	12,6%	11,5%	10,8%	10,5%
Sektoroví zadavatelé (mld. Kč)	51	79	79	119	63	79	69
v % HDP	1,4%	2,0%	2,1%	3,2%	1,6%	2,1%	1,8%
Trh VZ celkem (mld. Kč)	474	535	583	594	502	493	475
v % HDP	12,9%	13,9%	15,6%	15,7%	13,1%	12,8%	12,3%
HDP, běžné ceny (mld. Kč)	3 663	3 848	3 759	3 791	3 829	3 846	3 855

Zdroj: Doc. Ing. Jan Pavel, který čerpal z dat Českého statistického úřadu, Ministerstva financí – Fiskální výhled pro rok 2013

Pozn.: V hodnotách jsou zahrnuti i údaje o VZMR a výjimkách definovaných ZVZ.

* V případě roku 2013 se jedná o odhad na základě dostupných údajů (stav k 25. 3. 2014).

Uváděné finanční hodnoty jsou včetně DPH.

Pro úplnost dodáváme, že údaje za rok 2013 byly vypočítány z údajů dostupných k 25. 3. 2014, hodnoty proto budou rovněž upřesněny po získání údajů po uzavření státních závěrečných účtů, dopočtení celkového HDP a získání všech potřebných dat např. od akciových společností, a budou uvedeny ve zprávě za příští období.

2.2. Údaje evidované v Informačním systému o veřejných zakázkách

V roce 2013 proběhla aktualizace statistického modulu ISVZ, která obsahovala změnu metodiky sortování dat získaných z formulářů, jejichž prostřednictvím jsou uveřejňovány informace o veřejných zakázkách ve Věstníku veřejných zakázek. Největší úprava metodiky klasifikování dat se týkala veřejných zakázek dělených na části, které jsou velmi obtížně zařaditelné, protože u této možnosti zadávání veřejných zakázek již současná podoba formulářů plně neodpovídá požadavkům aplikační praxe. Touto aktualizací systému se podařilo zvýšit evidovanost veřejných zakázek v ISVZ o 8 mld. Kč, na částku 325 mld. Kč vč. DPH za rok 2012.

V ISVZ jsou evidovány veřejné zakázky, u kterých ZVZ ukládá zadavatelům povinnost uveřejňovat základní informace prostřednictvím stanovených formulářů ve Věstníku veřejných zakázek. Níže uváděné hodnoty v tabulce č. 3 jsou z výsledkových formulářů, to znamená, že představují skutečně vysoutěžené ceny, které se mohou výrazným způsobem lišit od předpokládané hodnoty.

Z uvedených údajů vyplývá, že v meziročním srovnání došlo k poklesu finančního objemu veřejných zakázek evidovaných v ISVZ na 300 mld. Kč, což je přímý důsledek poklesu trhu veřejných zakázek, kterému je věnována předešlá podkapitola. Neméně důležitý ukazatel, který úzce souvisí mírou transparentnosti, je podíl finančních prostředků evidovaných v ISVZ

k celkové velikosti trhu veřejných zakázek. Tento ukazatel sice ve své absolutní hodnotě mírně klesl z 65,9 % na 63,2 % (tento údaj byl zpřesněn po změně metodiky sortování dat v ISVZ), ale přesto jsou v systému evidovány téměř dvě třetiny finančních prostředků, což je možné hodnotit kladně.

Lze předpokládat, že v následujících letech bude dále narůstat podíl veřejných zakázek, o kterých budou k dispozici údaje v informačních systémech, a to v souvislosti s využíváním dalších nástrojů, které zvyšují transparentnost procesu zadávání veřejných zakázek, jako jsou elektronická tržiště veřejné správy, realizace resortních systémů centralizovaného zadávání a zavedení Národního elektronického nástroje. Proti tomuto trendu však bude částečně působit opětovné zvýšení limitů pro VZMR účinné od 1. ledna 2014.

Tabulka 3 Podíl objemu finančních prostředků VZ evidovaných ISVZ na celkovém trhu veřejných zakázek

Rok	2012	2013
Trh veřejných zakázek (mld. Kč)	493	475
Evidováno v ISVZ (mld. Kč)	325	300
Podíl (%)	65,9%	63,2%

Pozn.: Údaje za rok 2012 byly zpřesněny.
Uváděné finanční hodnoty jsou včetně DPH.

V následujících kapitolách uvádíme statistiky, které se věnují struktuře té části trhu veřejných zakázek, která je evidována v ISVZ.

2.2.1. Statistiky zahájených, zadaných a zrušených veřejných zakázek

Tato podkapitola je věnována zahájeným, zadaným a zrušeným veřejným zakázkám, které jsou evidovány v ISVZ. Přestože tyto indikátory spolu úzce souvisí, je třeba interpretovat níže uváděná čísla za následujících podmínek. Počet zahájených, zadaných a zrušených veřejných zakázek, které jsou evidovány v ISVZ, není možné vzájemně porovnávat 1:1 z důvodu použití různých zadávacích postupů. Jinými slovy, ne všechny zadávací postupy jsou zahajovány uveřejněním oznámení ve Věstníku veřejných zakázek (dále jen „VVZ“), resp. ISVZ, např. zjednodušené podlimitní řízení (dále jen „ZPŘ“) je zahajováno odesláním výzvy minimálně 5 dodavatelům. Tato výzva je pak uveřejněna na profilu zadavatele, nikoli ve VVZ, zároveň ale, pokud je v tomto řízení veřejná zakázka zadána, je uveřejněno oznámení o zadání ve VVZ. Obdobně platí, že pokud je řízení (ZPŘ) zrušeno, je oznámení o zrušení uveřejněno ve VVZ. Povinnost zahájit zadávací řízení odesláním výzvy a uveřejnit oznámení o zadání veřejné zakázky ve VVZ, platí rovněž pro jednacím řízení bez uveřejnění (dále jen „JŘBU“).

Z tohoto obecného příkladu je zřejmé, že počet zadaných veřejných zakázek evidovaných v ISVZ bude vždy vyšší než počet zahájených zakázek.

Zahájené veřejné zakázky

V roce **2013** bylo v ISVZ evidováno celkem **7 806 zahájených** veřejných zakázek, což představuje **nárůst o 1 525** veřejných zakázek oproti roku 2012, kdy bylo evidováno 6 281 zahájených veřejných zakázek. Lze oprávněně dovozovat, že je tento nárůst způsoben snížením limitů pro VZMR od 1. dubna 2012, což se projevilo i na celkovém nárůstu počtu zadaných podlimitních veřejných zakázek – podkapitola 2.2.2.

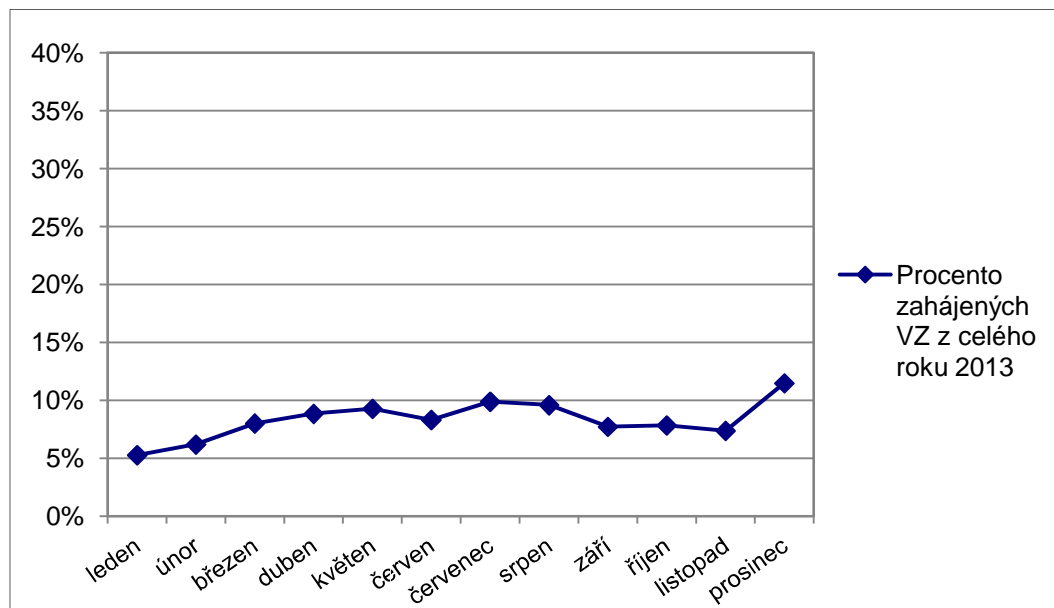
Z příložených grafů je dobře patrný rozdíl vývoje zahájených veřejných zakázek v roce 2012 a 2013. Zatímco v roce 2012 je zjevný skokový nárůst v 1. čtvrtletí, který byl způsoben snahou zadavatelů zahájit veřejnou zakázku ještě před nabytím účinnosti novely zákona č. 55/2012 Sb., tzn. velké transparentní novely, a postupovat podle pravidel platných před touto novelou, vývoj v roce 2013 je, u zahájených veřejných zakázek, obdobných výkyvů zcela prostý. Jak jsme však již uvedli ve zprávě za minulé období, obdobné výkyvy jako byly v roce 2012, se pravidelně opakují vždy, když dochází ke změně legislativy, a to i tehdy, pokud se nejedná o tak významnou změnu, jakou transparentní novela bezpochyby byla.

Rovnoměrnost vývoje počtu zahájených zadávacích řízení v roce 2013 lze rovněž přičíst tomu, že zadavatelé se již pravděpodobně naučili aplikovat nová pravidla, která byla stanovena transparentní novelou, stala se součástí jejich dobré praxe a celé soutěžní prostředí se po „nestandardním“ roce 2012 více stabilizovalo.

Tabulka 4 Veřejné zakázky zahájené v roce 2013

Přehled po měsících			Přehled po kvartálech		
měsíc	Počet VZ	v % z celého roku	Kvartál	Počet VZ	v % z celého roku
leden	413	5,3%	1.	1 524	19,5%
únor	485	6,2%			
březen	626	8,0%			
duben	692	8,9%	2.	2 067	26,5%
květen	725	9,3%			
červen	650	8,3%			
červenec	773	9,9%	3.	2 127	27,2%
srpen	750	9,6%			
září	604	7,7%			
říjen	614	7,9%	4.	2 088	26,7%
listopad	577	7,4%			
prosinec	897	11,5%			
Celkem 2013	7 806	100,0%	Celkem	7 806	100,0%

Zdroj: Informační systém o veřejných zakázkách ke dni 28. 2. 2014

Graf 1 Procentuální vývoj zahájených veřejných zakázek za rok 2013

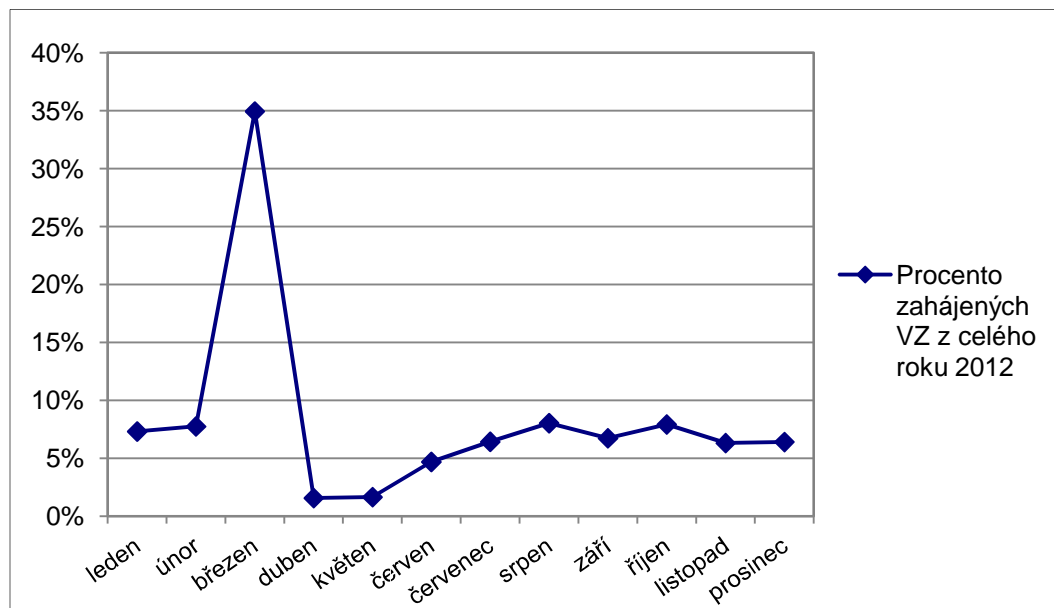
Pro srovnání jsou níže uvedeny údaje o veřejných zakázkách zahájených v roce 2012.

Tabulka 5 Veřejné zakázky zahájené v roce 2012

Přehled po měsících			Přehled po kvartálech		
měsíc	Počet VZ	v % z celého roku	Kvartál	Počet VZ	v % z celého roku
leden	461	7,3%	1.	3 144	50,1%
únor	488	7,8%			
březen	2 195	34,9%			
duben	100	1,6%	2.	501	8,0%
květen	105	1,7%			
červen	296	4,7%			
červenec	405	6,4%	3.	1 335	21,3%
srpen	506	8,1%			
září	424	6,8%			
říjen	499	7,9%	4.	1 301	20,7%
listopad	398	6,3%			
prosinec	404	6,4%			
Celkem 2012³	6 281	100,0%	Celkem	6 281	100,0%

Zdroj: Informační systém o veřejných zakázkách ke dni 28. 2. 2014

³ Počty zahájených veřejných zakázek za rok 2012 byly zpřesněny dle aktuální metodiky MMR.

Graf 2 Procentuální vývoj zahájených veřejných zakázek za rok 2012

Zadané veřejné zakázky

V roce **2013** bylo **zadáno 16 330** veřejných zakázek, což představuje **nárůst o 5 485** oproti roku 2012, kdy bylo zadáno 10 845 veřejných zakázek.

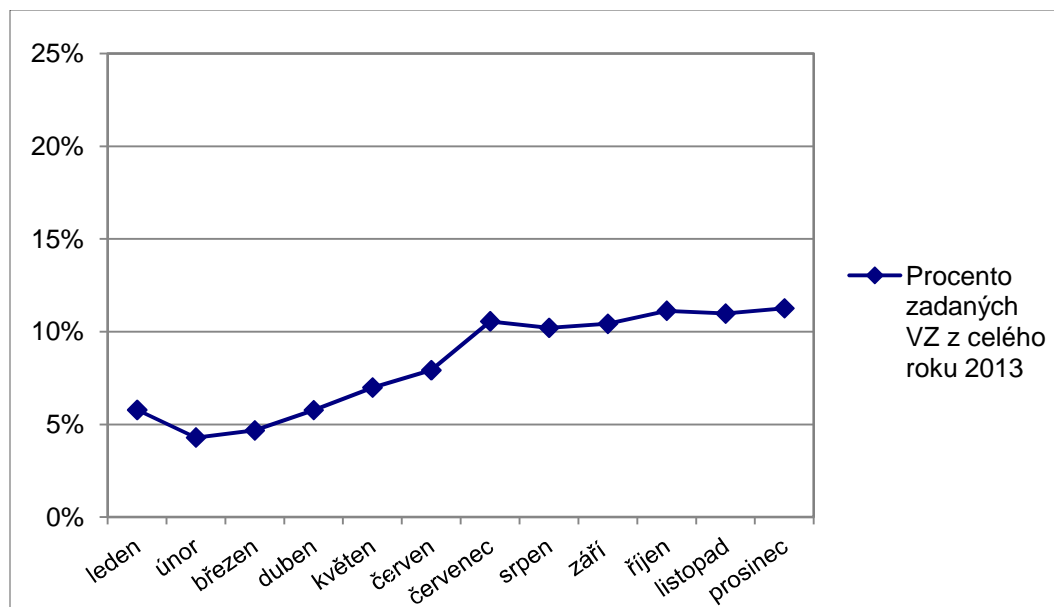
Na vývoji počtu zadaných veřejných zakázek je nejlépe patrný dopad snížení limitů na soutěžní prostředí. V roce 2013 došlo k nárůstu počtu zadaných veřejných zakázek evidovaných v ISVZ o více než 50 %. Z čistě matematického pohledu lze proto říci, že v roce 2013 se zvýšila evidovanost, resp. transparentnost u zadaných veřejných zakázek o 50 %. Finanční hodnota zadaných veřejných zakázek ve sledovaném období ovšem klesla o cca 23 mld. Kč. (poklesu finančního objemu je věnována podkapitola 2.1). Zjednodušeně řečeno, bylo proinvestováno a vynaloženo na nákupy méně finančních prostředků, ale současně došlo ke zvýšení evidovanosti, a tím i přehledu o alokaci těchto prostředků.

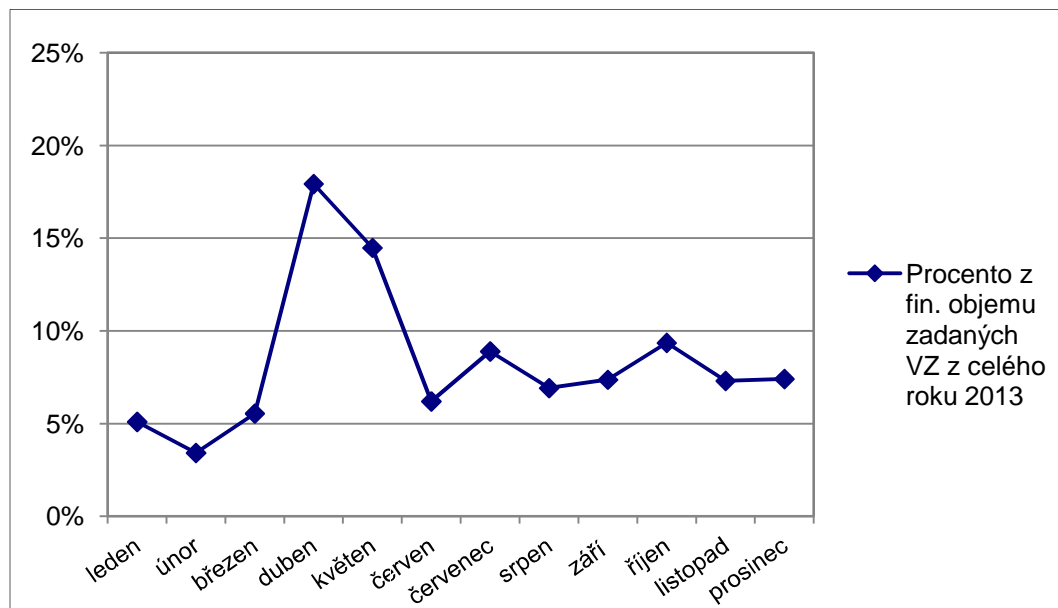
Pokud jde o meziroční vývoj zadaných veřejných zakázek, jsou roky 2012 a 2013 srovnatelné. V obou letech došlo k výraznějšímu zvýšení počtu zadaných veřejných zakázek ve druhém čtvrtletí, což v roce 2013 pravděpodobně rovněž souvisí s tím, že se již zadavatelé naučili aplikovat nová pravidla, která byla stanovena „transparentní novelou“, jak jsme již uvedli u zahajovaných zakázek.

Tabulka 6 Veřejné zakázky zadané v roce 2013

Přehled po měsících					Přehled po kvartálech				
Měsíc	Hodnota VZ v mlrd. Kč	Počet VZ	Podíl na hodnotě v %	Podíl VZ v %	Kvartál	Hodnota VZ v mlrd. Kč	Podíl na hodnotě v %	Počet VZ	Podíl VZ v %
leden	13	944	5,1%	5,8%	1.	35	14,1%	2 409	14,8%
únor	9	701	3,4%	4,3%					
březen	14	764	5,6%	4,7%					
duben	45	943	17,9%	5,8%	2.	97	38,6%	3 378	20,7%
květen	36	1 141	14,5%	7,0%					
červen	16	1 294	6,2%	7,9%					
červenec	22	1 724	8,9%	10,6%	3.	58	23,2%	5 094	31,2%
srpen	17	1 667	6,9%	10,2%					
září	18	1 703	7,4%	10,4%					
říjen	23	1 817	9,4%	11,1%	4.	60	24,1%	5 449	33,4%
listopad	18	1 793	7,3%	11,0%					
prosinec	19	1 839	7,4%	11,3%					
Celkem 2013	251	16 330	100,0%	100,0%	Celkem	251	100,0%	16 330	100,0%

Zdroj: Informační systém o veřejných zakázkách ke dni 28. 2. 2014
Do tohoto přehledu nebyly zahrnuty údaje za soutěže o návrh.

Graf 3 Procentuální vývoj počtu zadáných veřejných zakázek za rok 2013

Graf 4 Procentuální vývoj finančního objemu zadaných veřejných zakázek za rok 2013

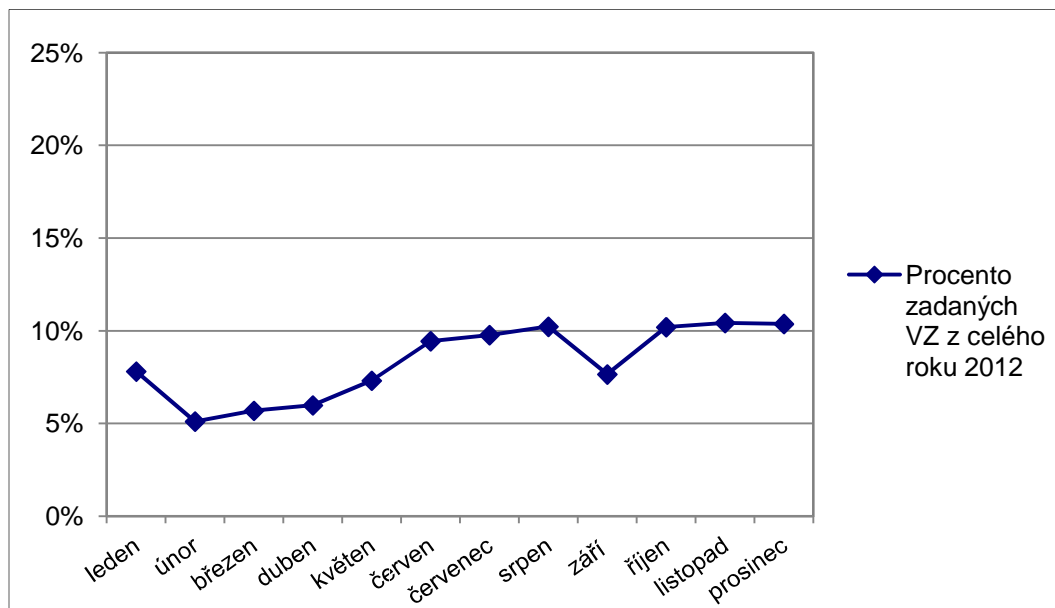
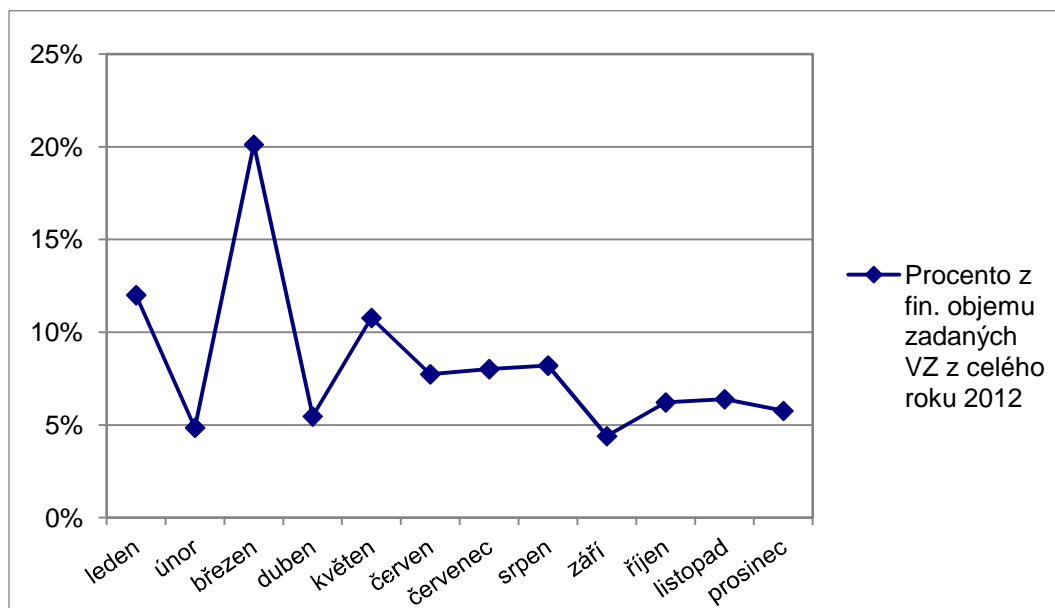
Pro srovnání jsou níže uvedeny údaje o veřejných zakázkách zadaných v roce 2012.

Tabulka 7 Veřejné zakázky zadané v roce 2012

Přehled po měsících					Přehled po kvartálech				
Měsíc	Hodnota VZ v mlrd. Kč	Počet VZ	Podíl na hodnotě v %	Podíl VZ v %	Kvartál	Hodnota v mlrd. Kč	Podíl na hodnotě %	Počet VZ	Podíl VZ v %
leden	33	847	12,0%	7,8%	1.	101	37,0%	2 018	18,6%
únor	13	554	4,9%	5,1%					
březen	55	617	20,1%	5,7%					
duben	15	649	5,5%	6,0%	2.	66	24,0%	2 466	22,7%
květen	29	793	10,8%	7,3%					
červen	21	1 024	7,7%	9,4%					
červenec	22	1 060	8,0%	9,8%	3.	56	20,6%	2 999	27,7%
srpen	22	1 109	8,2%	10,2%					
září	12	830	4,4%	7,7%					
říjen	17	1 106	6,2%	10,2%	4.	50	18,4%	3 362	31,0%
listopad	17	1 131	6,4%	10,4%					
prosinec	16	1 125	5,8%	10,4%					
Celkem 2012⁴	273	10 845	100,0%	100,0%	Celkem	273	100,0%	10 845	100,0%

Zdroj: Informační systém o veřejných zakázkách ke dni 28. 2. 2014
Do tohoto přehledu nebyly zahrnuty údaje za soutěže o návrh

⁴ Počty zadaných veřejných zakázek za rok 2012 byly zpřesněny dle aktuální metodiky MMR.

Graf 5 Procentuální vývoj počtu zadaných veřejných zakázek za rok 2012

Graf 6 Procentuální vývoj finančního objemu zadaných veřejných zakázek za rok 2012

Počet zrušených veřejných zakázek a počet veřejných zakázek zrušených z důvodu obdržení pouze jedné nabídky [§ 84 odst. 1 písm. e)]

Jednou z nejdiskutovanějších změn, které přinesla „transparentní novela“ ZVZ, byl princip zrušení veřejné zakázky, pokud zadavatel obdržel pouze jednu nabídku nebo po posouzení nabídek zbyla k hodnocení pouze jedna nabídka (dále jen „z důvodu jedné nabídky“). Toto opatření mělo za cíl snížit podíl veřejných zakázek, které jsou tzv. ušity na míru jednomu dodavateli. Za minulé období, kdy byl tento princip uplatňován od 1. dubna 2012, bylo

zjištěno, že se podíl veřejných zakázek, které byly zrušeny z uvedených důvodů, pohyboval mírně nad 13 % ze všech zrušených veřejných zakázek, což představuje cca 3,5 % z celkového počtu zadáných veřejných zakázek.

V roce 2013, kdy již bylo toto pravidlo uplatňováno po celý rok, tvořil podíl veřejných zakázek zrušených z důvodu jedné nabídky cca 23 % ze všech zrušených veřejných zakázek, což představuje cca 6,5 % z celkového počtu zadáných veřejných zakázek. Toto však neznamena, že všechny z takto zrušených veřejných zakázek nebyly vůbec zadány. V mnohých případech byly tyto veřejné zakázky vypsané znovu a úspěšně vysoutěženy. Přesný počet takto vysoutěžených veřejných zakázek však není možné spolehlivě určit.

MMR po celý rok 2013 věnovalo této problematice zvýšenou pozornost, a přesto, že procentuální podíl veřejných zakázek zrušených z důvodu jedné nabídky nebyl dramaticky vysoký, byla připravena technická novela ZVZ (viz kapitola 1), která tento princip modifikovala a zavedla možnost vypsání veřejnou zakázku znovu, a pokud i ve „druhém pokusu“ obdrží zadavatel pouze jednu nabídku, či mu zbyde k hodnocení pouze jedna nabídka, je oprávněn zadávací řízení dokončit a zakázku zadat.

Tabulka 8 Počet uveřejněných platných formulářů "Zrušení zadávacího řízení/soutěže o návrh" za rok 2013

Druh zadavatele	Počet rušících formulářů F51	Počet rušících formulářů F51 - jedna nabídka	Podíl rušících formulářů z důvodu jedné nabídky (%)
Veřejný	4 479	1 060	23,7%
Sektorový	93	6	6,5%
Neuvedeno	80	8	10,0%
Celkem	4 652	1 074	23,1%

Zdroj: Informační systém o veřejných zakázkách ke dni 28. 2. 2014

Tabulka 9 Počet uveřejněných platných formulářů "Zrušení zadávacího řízení/soutěže o návrh" za rok 2012

Druh zadavatele	Počet rušících formulářů F51	Počet rušících formulářů F51 - jedna nabídka	Podíl rušících formulářů z důvodu jedné nabídky (%)
Veřejný	2 650	362	13,7%
Sektorový	69	1	1,4%
Neuvedeno	31	2	6,5%
Celkem	2 750	365	13,3%

Zdroj: Informační systém o veřejných zakázkách ke dni 28. 2. 2014

Pro dokreslení situace je přiložen přehled zahájených a zadaných veřejných zakázek.

Tabulka 10 Přehled zahájených a zadaných veřejných zakázek za rok 2013

Druh zadavatele	Počet zahájených veřejných zakázek	Počet zadaných veřejných zakázek
Veřejný	7 344	15 843
Sektorový	462	487
Celkem	7 806	16 330

Zdroj: Informační systém o veřejných zakázkách ke dni 28. 2. 2014
Do tohoto přehledu nebyly zahrnuty údaje za soutěže o návrh.

Tabulka 11 Přehled zahájených a zadaných veřejných zakázek za rok 2012

Druh zadavatele	Počet zahájených veřejných zakázek	Počet zadaných veřejných zakázek
Veřejný	5 939	10 410
Sektorový	342	435
Celkem	6 281	10 845

Zdroj: Informační systém o veřejných zakázkách ke dni 28. 2. 2014
Do tohoto přehledu nebyly zahrnuty údaje za soutěže o návrh.

Z uvedených údajů vyplývá, že snížením limitů došlo meziročně k výraznému zvýšení počtu veřejných zakázek, které jsou evidovány v ISVZ, a to zejména u zadaných. Zároveň se však projevila ta skutečnost, že povinnost rušit veřejnou zakázku z „důvodu jedné nabídky“ není vhodná pro všechna odvětví ekonomiky, např. lékařství, vědecká činnost. Významným způsobem mohl ovlivnit celkový počet či lépe vývoj zrušených veřejných zakázek pokles trhu veřejných zakázek, resp. ekonomický vývoj. V minulém období pokračovala snaha vlády o konsolidaci veřejných rozpočtů, což se mohlo projevit dodatečnými úpravami, resp. snížením čerpání finančních prostředků ze státního rozpočtu za účelem snížení schodku státního rozpočtu (tato varianta se jeví důvodnou, protože pokles trhu veřejných zakázek byl nejvíce ovlivněn redukcí investic na centrální úrovni, které přímo ovlivňuje vláda), což mohlo zapříčinit nutnost některé veřejné zakázky zrušit.

Jedním z posledních významných faktorů, který vždy ovlivní zadávání a rušení veřejných zakázek, je změna vlády, kdy nezdědka dochází k pozastavení a v některých případech i zrušení zejména velkých (finančně náročných) projektů.

2.2.2. Struktura zakázek podle limitu

Jak je patrné z níže uvedených údajů, v roce 2013 došlo ke snížení podílu objemu finančních prostředků, které byly proinvestovány a použity na nákupy prostřednictvím nadlimitních veřejných zakázek, jejich podíl klesl z cca 80 % na 72 % z celkového objemu finančních prostředků evidovaných v ISVZ. Reálné snížení finančního objemu nadlimitních veřejných zakázek je ještě signifikantnější, došlo k poklesu o cca 40 mld. Kč. Vzhledem k vývoji trhu veřejných zakázek, kterým se zabývá podkapitola 2.1, je zřejmé, že tento pokles byl zapříčiněn zejména poklesem objemu finančních prostředků, které alokovali prostřednictvím veřejných zakázek sektoroví zadavatelé, u kterých jsou nadlimitní veřejné zakázky dominantní.

Opačně je tomu u vývoje podlimitních veřejných zakázek, které ve sledovaných ukazatelích zaznamenaly skokový nárůst absolutního počtu řízení, což, jak jsme již uvedli, je důsledkem snížení limitů. Celkový finanční objem podlimitních veřejných zakázek narostl o 10 mld. Kč. Toto číslo je však nutné interpretovat ve vztahu k uvedenému nárůstu absolutního počtu řízení, a proto se lze domnívat, že oněch 10 mld. Kč není faktické zvýšení alokace finančních prostředků, resp. fiskální nárůst, ale odraz toho, že se v důsledku snížení limitů zvýšila evidovanost u podlimitních veřejných zakázek v ISVZ. Údaj „neuveďeno“ (v tabulkách níže) neznamena, že 4 mld. Kč v roce 2012, resp. 11 mld. Kč v roce 2013 bylo vysoutěženo netransparentně a uvedené částky nejsou nikde evidovány. Tento údaj pouze znamená, že zadavatelé, kteří odesílají k uveřejnění formuláře, kterými oznamují zadání veřejné zakázky ve VVZ, opomněli v objednávce k příslušnému formuláři uvést údaj, zda se jedná o nadlimitní či podlimitní veřejnou zakázku. Jednou z možností, proč se tak stalo, je i ta skutečnost, že snížením limitů, resp. přesunem některých veřejných zakázek z VZMR do podlimitu, se rozšířil i okruh zadavatelů, kteří povinně uveřejňují informace o konkrétní veřejné zakázce ve VVZ, a je proto pravděpodobné, že tito méně zkušenější zadavatelé se zasloužili o navýšení položky „neuveďeno“. MMR a provozovatel VVZ v současné době pracují na příslušných úpravách validací u formulářů a metodických pokynů, aby bylo možno v budoucnu získávat přesnější údaje.

Tabulka 12 Přehled veřejných zakázek dle limitu za rok 2013

Limit VZ	Počet zadanych VZ	Podíl zadanych VZ v %	Hodnota v mld. Kč	Podíl na hodnotě v %
Nadlimitní	3 626	22,2%	180	72,0%
Podlimitní	11 524	70,6%	59	23,7%
Neuveďeno	1 180	7,2%	11	4,3%
Celkem	16 330	100,0%	251	100,0%

Zdroj: Informační systém o veřejných zakázkách ke dni 28. 2. 2014
Do tohoto přehledu nebyly zahrnuty údaje za soutěže o návrh.

Tabulka 13 Přehled veřejných zakázek dle limitu za rok 2012

Limit VZ	Počet zadáných VZ	Podíl zadáných VZ v %	Hodnota v mld. Kč	Podíl na hodnotě v %
Nadlimitní	3 538	32,6%	220	80,6%
Podlimitní	6 770	62,4%	49	17,9%
Neuvedeno	537	5,0%	4	1,5%
Celkem	10 845	100,0%	273	100,0%

Zdroj: Informační systém o veřejných zakázkách ke dni 28. 2. 2014
Do tohoto přehledu nebyly zahrnuty údaje za soutěže o návrh.

2.2.3. Struktura veřejných zakázek podle použitého zadávacího řízení

Jak vyplývá z níže uváděných dat, jednou z oblastí, která byla nejvíce ovlivněna snížením limitů, byl podíl jednotlivých druhů řízení, prostřednictvím kterých byly alokovány finanční prostředky. Z údajů za rok 2013 je zjevná značná disproporce mezi podílem, který zaujímají jednotlivá řízení dle počtu a dle objemu finančních prostředků, který tento počet řízení představuje.

Z hlediska objemu finančních prostředků zůstává dominantním otevřené řízení, které představuje nejtransparentnější formu soutěžení. Podíl otevřeného řízení na celkovém objemu alokovaných finančních prostředků, zůstal v roce 2013 de facto na stejné výši, tedy 52 %, resp. došlo k drobnému meziročnímu nárůstu o cca 0,5 procentního bodu. Reálně však bylo přes otevřené řízení vysoutěženo o 10 mld. Kč méně než tomu bylo v roce 2012, což jen dokládá tu skutečnost, že došlo k celkovému poklesu trhu veřejných zakázek, jak bylo analyzováno v kapitole 2. Celkový počet realizovaných otevřených řízení se sice v absolutních hodnotách zvýšil o cca 800 řízení, ale přesto došlo k poklesu podílu tohoto druhu řízení na celkovém počtu zadáných zakázek o 8 procentních bodů, na 30 %.

Z hlediska počtu použitých řízení bylo v roce 2013 nejvyužívanějším druhem řízení ZPŘ, které zaujímá podíl 43 %, což znamená meziroční nárůst o cca 12 procentních bodů. Těchto 43 % nicméně představuje pouze cca 8 % celkového objemu finančních prostředků alokovaných prostřednictvím tohoto druhu řízení, což představuje meziroční nárůst o necelá 3 %. I zde je však nezbytné interpretovat uvedený nárůst v kontextu snížení limitů. Počet zakázek realizovaných v ZPŘ byl v absolutních číslech meziročně vyšší o téměř 4 000, při celkovém nárůstu počtu všech řízení o zhruba 5 500, což ovšem nemusí znamenat, že v minulosti nebyly tyto veřejné zakázky realizovány vůbec. V důsledku snížení limitů došlo k tomu, že se velká část veřejných zakázek přesunula z VZMR do pásma podlimitních veřejných zakázek, a právě v tomto „přesunu“ spatřujeme důvod významného nárůstu ZPŘ. Tento vývoj lze z hlediska transparentnosti procesu zadávání veřejných zakázek hodnotit kladně, protože zmíněný přesun rovněž znamená, že cca 4 000 řízení bylo nově realizováno v režimu VVZ, kdy je nutné uveřejňovat více informací o konkrétní veřejné zakázce. Přestože ZPŘ je jedním z řízení, které není zahajováno odesláním oznámení o zakázce do VVZ, ale odesláním výzvy

alespoň pěti vybraným uchazečům, od 1. dubna 2012 platí pro veřejného zadavatele povinnost uveřejnit tuto výzvu na profilu zadavatele, kde musí být uveřejněna po celou dobu trvání lhůty pro podání nabídek, a proto se do soutěže může přihlásit neomezený počet dodavatelů (za splnění příslušných podmínek).

Jako negativní lze naopak vnímat nárůst objemu finančních prostředků, které byly proinvestovány a vynaloženy na nákup prostřednictvím JŘBU, což je jeden z méně transparentních druhů řízení, o cca 5 procentních bodů. Podíl JŘBU na celkovém počtu veřejných zakázek se sice snížil o cca 1,5 procentního bodu, v absolutních číslech ale došlo ke zvýšení počtu JŘBU o cca 1 000 řízení. Nicméně, i u tohoto druhu řízení je pravděpodobný stejný dopad snížení limitů, jako u ZPŘ, tedy že před změnou limitů se tyto veřejné zakázky soutěžily jako VZMR, a proto lze do určité míry vnímat nárůst objemu JŘBU ve statistikách pozitivně. Pro úplnost dodáváme, že JŘBU je využíváno i při nákupu na komoditní burze – viz dále, což mohlo rovněž ovlivnit celkový nárůst využívání tohoto druhu zadávacího řízení.

U ostatních druhů řízení nedošlo meziročně k dramatickým změnám. Za zmínku stojí snad jen pokles objemu finančních prostředků u užšího řízení o cca 6 procentních bodů.

Z hlediska využívání jednotlivých zadávacích řízení dle druhu zadavatele (tabulka 16), je patrné, že vývoj u veřejných zadavatelů víceméně odpovídá celkovému vývoji, který je uveden výše. Tedy, že co do objemu je dominantní otevřené řízení, ale dle počtu řízení převažuje ZPŘ.

U sektorových zadavatelů, stejně jako v roce 2012, převažuje z hlediska finančního objemu JŘSU, které zůstalo na přibližně stejných hodnotách jako v roce 2012, resp. došlo k mírnému poklesu jak počtu řízení, tak finančního objemu o 3 procentní body. Otevřené řízení zaujímá v segmentu sektorových zadavatelů přibližně jednu třetinu, a to jak dle počtu řízení, tak objemu finančních prostředků. Nejpřekvapivější vývoj lze vysledovat u JŘBU, které v roce 2012 zaujímalo cca 30 % co do počtu použitých řízení, ale pouze necelých 5 % finančního objemu. V roce 2013 došlo ke zvýšení podílu počtu řízení na cca 36 %, ale podíl objemu finančních prostředků se zvýšil na téměř 17 %, což v absolutních číslech znamená trojnásobný nárůst finančních prostředků, které byly proinvestovány a vynaloženy na nákupy sektorových zadavatelů prostřednictvím JŘBU.

Tabulka 14 Struktura zadávacích řízení evidovaných v ISVZ v roce 2013

Druh zadávacího řízení	Struktura zadávacích řízení v roce 2013			
	Počet zadaných VZ	Podíl zadaných VZ v %	Hodnota v mld. Kč	Podíl na hodnotě v %
Otevřené řízení	4 956	30,3%	130	51,7%
Zjednodušené podlimitní řízení	7 076	43,3%	19	7,7%
Jednací řízení bez uveřejnění	3 311	20,3%	40	16,1%
Užší řízení	340	2,1%	24	9,5%
Jednací řízení s uveřejněním	380	2,3%	32	12,9%
Neuvedeno	263	1,6%	5	2,0%
Soutěžní dialog	4	0,0%	0	0,1%
Celkem	16 330	100,0%	251	100,0%

Zdroj: Informační systém o veřejných zakázkách ke dni 28. 2. 2014

Tabulka 15 Struktura zadávacích řízení evidovaných v ISVZ v roce 2012

Druh zadávacího řízení	Struktura zadávacích řízení v roce 2012			
	Počet zadaných VZ	Podíl zadaných VZ v %	Hodnota v mld. Kč	Podíl na hodnotě v %
Otevřené řízení	4 129	38,1%	140	51,1%
Zjednodušené podlimitní řízení	3 365	31,0%	14	5,0%
Jednací řízení bez uveřejnění	2 346	21,6%	31	11,2%
Užší řízení	456	4,2%	51	18,5%
Jednací řízení s uveřejněním	376	3,5%	37	13,5%
Neuvedeno	169	1,6%	2	0,6%
Soutěžní dialog	4	0,0%	0	0,1%
Celkem	10 845	100,0%	273	100,0%

Zdroj: Informační systém o veřejných zakázkách ke dni 28. 2. 2014

Tabulka 16 Statistika zadaných veřejných zakázek pro všechny zadavatele dle zadávacího řízení za rok 2013

Druh zadávacího řízení	Veřejní zadavatelé				Sektoroví zadavatelé				Celkem			
	Počet zadaných VZ	Podíl zadaných VZ v %	Hodnota v mld. Kč	Podíl na hodnotě v %	Počet zadaných VZ	Podíl zadaných VZ v %	Hodnota v mld. Kč	Podíl na hodnotě v %	Počet zadaných VZ	Podíl zadaných VZ v %	Hodnota v mld. Kč	Podíl na hodnotě v %
Otevřené řízení	4 825	30,5%	113	58,1%	131	26,9%	17	29,8%	4 956	30,3%	130	51,7%
Zjednodušené podlimitní řízení	7 057	44,5%	19	9,9%	19	3,9%	0	0,1%	7 076	43,3%	19	7,7%
Jednací řízení bez uveřejnění	3 136	19,8%	31	16,0%	175	35,9%	9	16,6%	3 311	20,3%	40	16,1%
Užší řízení	333	2,1%	22	11,4%	7	1,4%	2	3,3%	340	2,1%	24	9,5%
Jednací řízení s uveřejněním	244	1,5%	5	2,3%	136	27,9%	28	48,9%	380	2,3%	32	12,9%
Neuvedeno	244	1,5%	4	2,2%	19	3,9%	1	1,4%	263	1,6%	5	2,0%
Soutěžní dialog	4	0,0%	0	0,1%	0	0,0%	0	0,0%	4	0,0%	0	0,1%
Celkem	15 843	100,0%	194	100,0%	487	100,0%	57	100,0%	16 330	100,0%	251	100,0%

Zdroj: Informační systém o veřejných zakázkách ke dni 28. 2. 2014
Do tohoto přehledu nebyly zahrnuty údaje za soutěže o návrh.

Počet a hodnota realizovaných soutěží o návrh

Vzhledem k tomu, že do uvedených indikátorů nejsou zahrnuty soutěže o návrh, uvádíme zde pro úplnost právě počty a hodnoty soutěží o návrh, které byly v souladu s § 102 ZVZ a násl., realizovány v letech 2012 a 2013.

Tabulka 17 Počet a hodnota realizovaných soutěží o návrh

Rok	Počet realizovaných soutěží o návrh v daném roce	Celková konečná hodnota v mil. Kč
2013	42	110
2012	20	16

Zdroj: Informační systém o veřejných zakázkách ke dni 28. 2. 2014

2.2.4. Struktura veřejných zakázek podle předmětu veřejné zakázky

Struktura veřejných zakázek dle předmětu veřejné zakázky potvrzuje pokles investiční činnosti, což nejlépe dokumentuje vývoj u stavebních prací, u kterých došlo v segmentu veřejných zadavatelů k výraznému propadu o 13 mld. Kč, zároveň však došlo ke zvýšení počtu řízení (důsledek snížení limitů). Tento vývoj znamená, že v důsledku snížení finančních prostředků, které mají veřejní zadavatelé k dispozici, došlo k přesunu od realizace velkých investic k menším/levnějším neinvestičním projektům – viz podkapitola 2.2.11.

U veřejných zadavatelů můžeme identifikovat trend zvyšujícího se podílu veřejných zakázek na dodávky na úkor služeb, dle finančního objemu zakázky. Podíl dodávek se posunul z cca 20 % v letech 2008-2010, až na 41 % v roce 2013. Veřejné zakázky na dodávky se tak v roce 2013 staly dominantní co do objemu alokovaných finančních prostředků.

U sektorových zadavatelů naproti tomu došlo ke zvýšení finančního objemu realizovaných veřejných zakázek na stavební práce o 6 mld. Kč. Je velmi pravděpodobné, že se jedná o dlouhodobější trend, protože uvedený růst můžeme pozorovat již od roku 2011, kdy byl objem investovaných prostředků na stavební práce ve výši 11 mld. Kč.

Tabulka 18 Statistika zadaných veřejných zakázek dle druhu zadavatele a předmětu veřejné zakázky 2013

Druh zadavatele		Předmět veřejné zakázky			Celkem
		Dodávky	Služby	Stavební práce	
Veřejný zadavatel	Hodnota VZ v mld. Kč	81	38	75	194
	Hodnota v %	42,0%	19,5%	38,5%	100,0%
	Počet zadaných VZ	5 823	3 884	6 136	15 843
	Počet v %	36,8%	24,5%	38,7%	100,0%
Sektorový zadavatel	Hodnota VZ v mld. Kč	21	9	26	57
	Hodnota v %	37,3%	16,1%	46,6%	100,0%
	Počet zadaných VZ	180	202	105	487
	Počet v %	37,0%	41,5%	21,6%	100,0%
Celkem	Hodnota VZ v mld. Kč	103	47	101	251
	Hodnota v %	40,9%	18,7%	40,3%	100,0%
	Počet zadaných VZ	6 003	4 086	6 241	16 330
	Počet v %	36,8%	25,0%	38,2%	100,0%

Zdroj: Informační systém o veřejných zakázkách ke dni 28. 2. 2014
Do tohoto přehledu nebyly zahrnuty údaje za soutěže o návrh.

Tabulka 19 Statistika zadaných veřejných zakázek dle druhu zadavatele a předmětu veřejné zakázky 2012

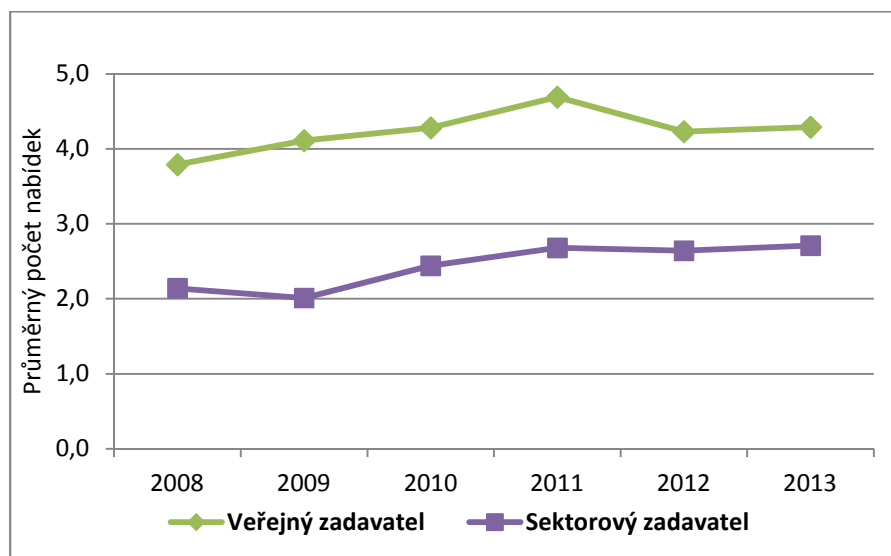
Druh zadavatele		Předmět veřejné zakázky			Celkem
		Dodávky	Služby	Stavební práce	
Veřejný zadavatel	Hodnota VZ v mld. Kč	80	40	88	208
	Hodnota v %	38,7%	19,1%	42,2%	100,0%
	Počet zadaných VZ	3 317	2 837	4 256	10 410
	Počet v %	31,9%	27,3%	40,9%	100,0%
Sektorový zadavatel	Hodnota VZ v mld. Kč	17	29	20	66
	Hodnota v %	25,1%	44,7%	30,2%	100,0%
	Počet zadaných VZ	173	207	55	435
	Počet v %	39,8%	47,6%	12,6%	100,0%
Celkem	Hodnota VZ v mld. Kč	97	69	108	273
	Hodnota v %	35,4%	25,3%	39,3%	100,0%
	Počet zadaných VZ	3 490	3 044	4 311	10 845
	Počet v %	32,2%	28,1%	39,8%	100,0%

Zdroj: Informační systém o veřejných zakázkách ke dni 28. 2. 2014
Do tohoto přehledu nebyly zahrnuty údaje za soutěže o návrh.

2.2.5. Intenzita konkurence na nabídkové straně

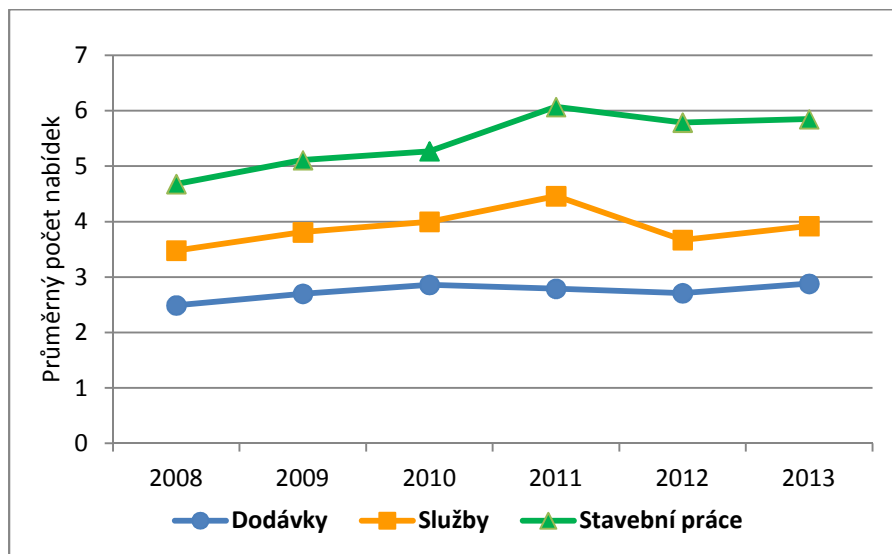
Zatímco mezi lety 2009 až 2011 je dobře patrný trvalý růst průměrného počtu nabídek, jehož vývoj víceméně kopíruje ekonomickou konjunkturu v daném období, v roce 2012 došlo k významnému poklesu o cca 0,5 bodu, což lze rovněž přikládat ekonomickému resp. fiskálnímu vývoji v letech 2011 a 2012, kdy se naplno projevily dopady světové finanční či přesněji řečeno ekonomické krize, jejímž důsledkům se nevyhnula ani Česká republika. Jako pozitivní lze vnímat fakt, že v roce 2013 již průměrný počet nabídek dále neklesal a dokonce došlo k jeho mírnému růstu.

Graf 7 Vývoj průměrného počtu nabídek v letech 2008-2013

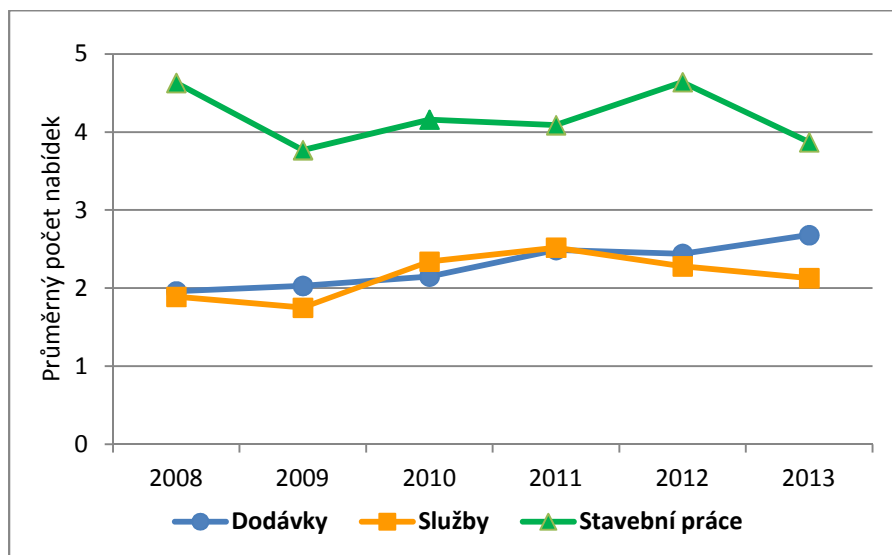

Vývoj nabídek u sektorových zadavatelů v roce 2013 potvrdil postulát MMR prezentovaný již ve zprávě za rok 2012, že jsou vůči výkyvům v této oblasti relativně imunní. Jak je patrné z předkládaných grafů za dané období, průměrný počet nabídek se i u sektorových zadavatelů nepatrně zvýšil, reálně však de facto zůstal na stejné úrovni.

Na základě výše uvedených výsledků sledování vývoje průměrného počtu nabídek od roku 2008 se lze domnívat, že tento indikátor je primárně ovlivňován ekonomickým vývojem.

Graf 8 Vývoj průměrného počtu nabídek dle druhu VZ v letech 2008-2013 – Veřejný zadavatel

Positivní trend u veřejných zadavatelů je patrný i po rozpadu průměrného počtu nabídek dle druhu veřejné zakázky, kdy rostou průměrné počty nabídek u všech druhů veřejných zakázek. Lze předpokládat, že tento indikátor by si mohl udržet rostoucí tendenci i v příštím období.

Graf 9 Vývoj průměrného počtu nabídek dle druhu VZ v letech 2008-2013 – Sektorový zadavatel

U sektorových zadavatelů je znatelný výrazný pokles průměrného počtu nabídek na stavební práce, kde došlo k poklesu o 0,8 bodu, zatímco u služeb a dodávek se jedná o pokles, resp. růst „pouze“ v řádu 0,2 bodu. Tento nerovnoměrný vývoj u různých druhů veřejných zakázek nemá relevantní zdůvodnění. Můžeme se proto pouze dohadovat, zda se jedná o jednoletý

výkyv nebo jde o dlouhodobější trend. MMR bude proto dále monitorovat vývoj v této oblasti za příští období.

Na závěr podkapitoly považujeme za nezbytné zdůraznit, že cílem není dosahovat stále vyššího počtu nabídek, ale ustálení systému na optimální průměrné hodnotě nabídek. S neúměrným růstem počtu nabídek rostou i administrativní náklady na straně zadavatele, např. při posuzování a hodnocení nabídek. Z ekonomického hlediska se dá tato situace přirovnat k vývoji mezních veličin, kdy od určitého bodu již přírůstek jednotek neznamená zvýšení celkového zisku, ale naopak pokles efektivity a růst celkových nákladů.

Distribuce zadávacích řízení z hlediska počtu podaných nabídek pro veřejného zadavatele u stavebních prací

Na úvod této části, která se věnuje distribuci zadávacích řízení dle počtu nabídek, uvádíme přehled vývoje celkového počtu nabídek od roku 2008. Tento údaj sám o sobě nic nového o vývoji soutěžního prostředí neříká, ale pokud porovnáme celkový počet nabídek za dané období vzhledem k distribuci dle počtu nabídek, zjistíme, že se celkový nárůst v roce 2013 nejvíce projevil v nárůstu řízení se dvěma až čtyřmi nabídkami, což lze považovat za velmi pozitivní trend. Dobře je tato skutečnost patrná u veřejných zakázek na stavební práce a dodávky.

Tabulka 20 Vývoj celkových a průměrných počtů podaných nabídek v letech 2008-2013

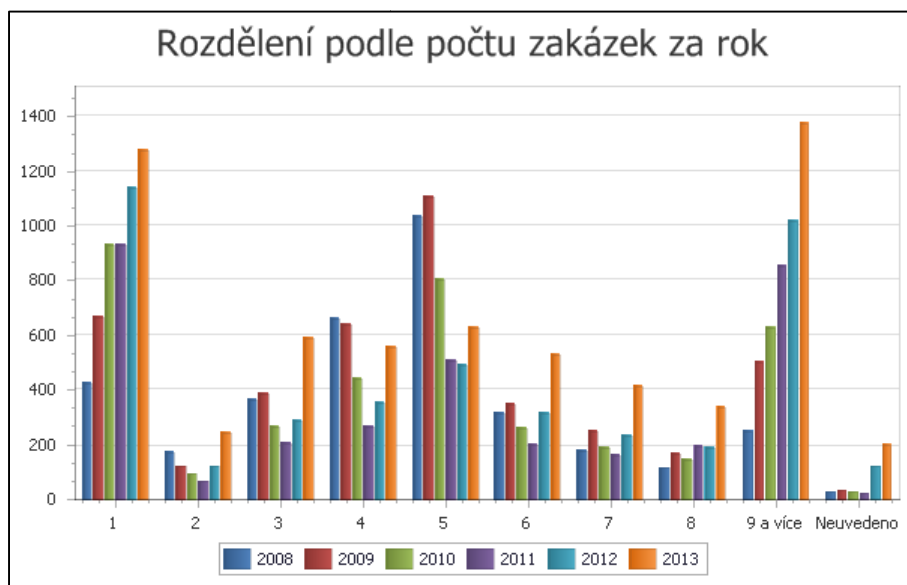
Rok	Počet zadaných zakázek	Celkový počet obdržených nabídek	Průměrný počet obdržených nabídek
2008	8 701	39 393	3,71
2009	10 786	72 011	4,03
2010	9 663	73 853	4,18
2011	8 763	65 247	4,60
2012	10 845	79 813	4,16
2013	16 330	111 167	4,24

Zdroj: Informační systém o veřejných zakázkách ke dni 28. 2. 2014
Do tohoto přehledu nebyly zahrnuty údaje za soutěže o návrh.

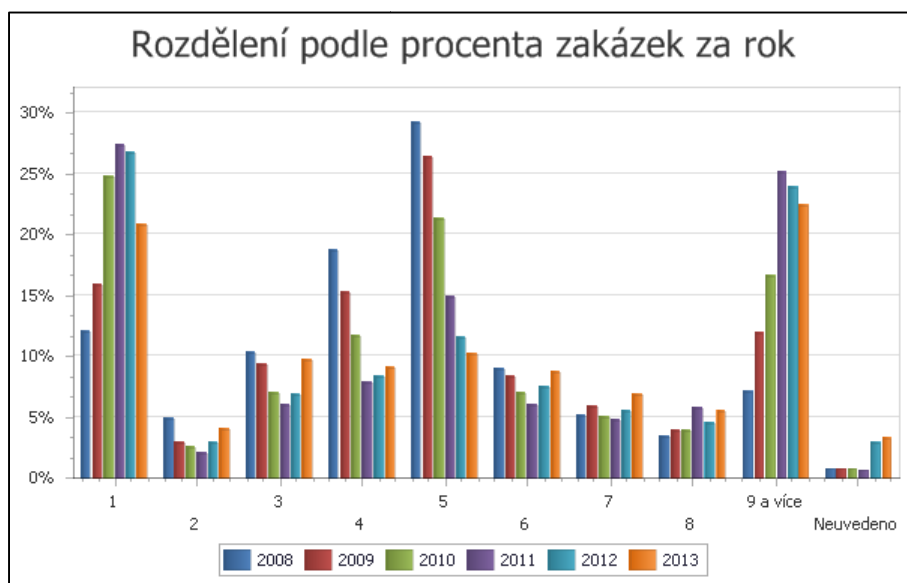
Z níže uvedených histogramů sice vyplývá, že při nárůstu celkového počtu nabídek dojde i k nárůstu veřejných zakázek s počtem nabídek i u obou krajních případů, tj. s jednou nabídkou, resp. s více než 9 nabídkami, ale tento nárůst je výrazně nižší než nárůst počtu řízení v optimálním intervalu mezi 2 – 5 nabídkami na jednu veřejnou zakázku.

Uváděné histogramy porovnávají vývoj počtu nabídek k počtu zadávacích řízení. Aby bylo možné lépe vystihnout trendy v této oblasti, uvádíme v tabulkách údaje od roku 2008, a to pouze pro veřejné zadavatele, kteří zaujímají více než dvě třetiny trhu veřejných zakázek a jsou na dopady ekonomického vývoje a fiskálních politik mnohem více „citliví“. Nárůst veřejných zakázek s jednou nabídkou s největší pravděpodobností odráží používání JŘBU k zadání dodatečných prací.

Graf 10 Vývoj počtu podaných nabídek vzhledem k počtu zadávacích řízení v letech 2008-2013 (veřejný zadavatel, stavební práce)

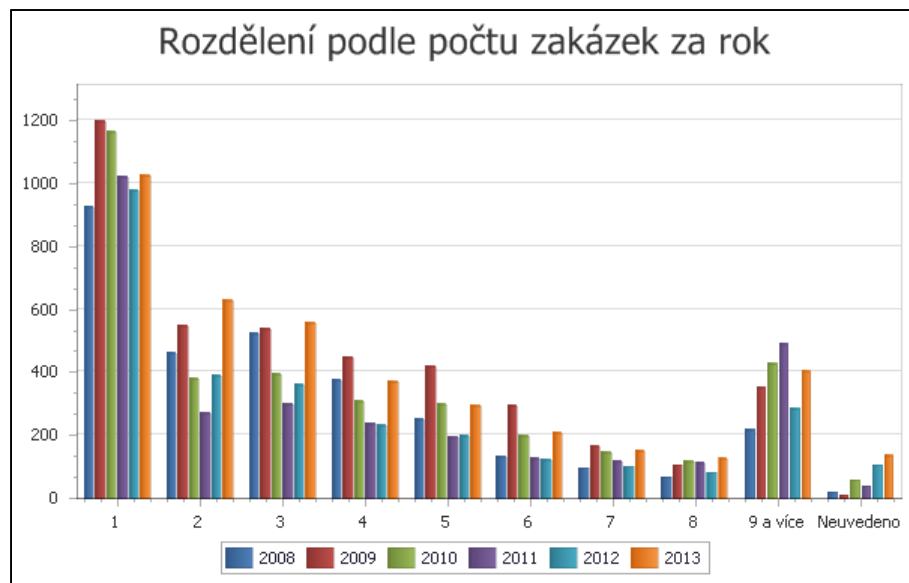

Graf 11 Vývoj počtu podaných nabídek vzhledem k podílu zadávacích řízení v letech 2008-2013 (veřejný zadavatel, stavební práce)

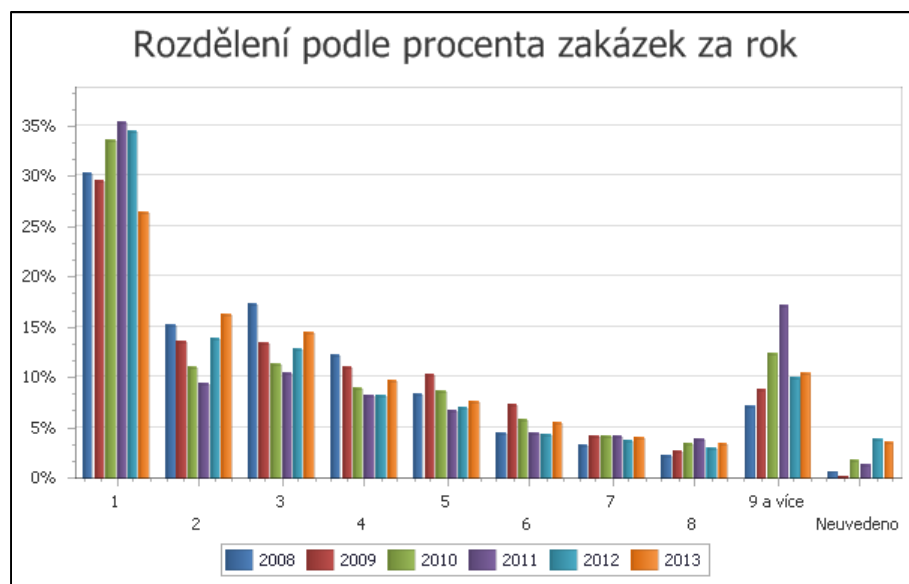

Distribuce zadávacích řízení z hlediska počtu podaných nabídek pro veřejného zadavatele u služeb

Graf 12 Vývoj počtu podaných nabídek vzhledem k počtu zadávacích řízení v letech 2008-2013 (veřejný zadavatel, služby)

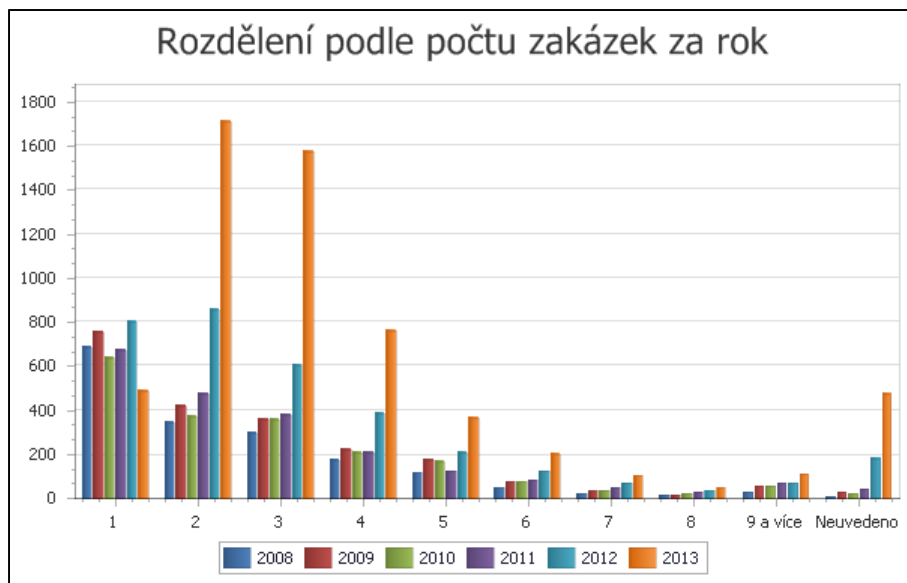

Graf 13 Vývoj počtu podaných nabídek vzhledem k podílu zadávacích řízení v letech 2008-2013 (veřejný zadavatel, služby)

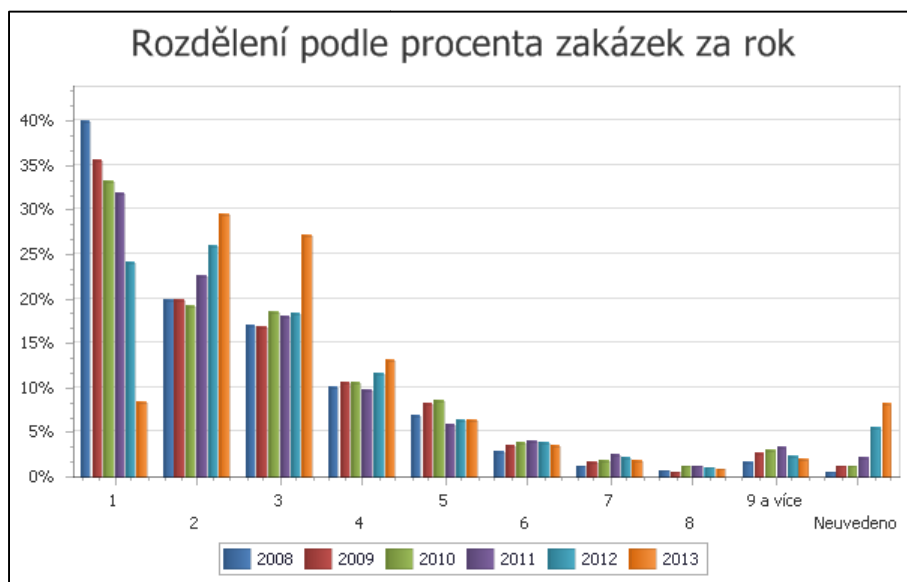

Distribuce zadávacích řízení z hlediska počtu podaných nabídek pro veřejného zadavatele u dodávek

Graf 14 Vývoj počtu podaných nabídek vzhledem k počtu zadávacích řízení v letech 2008-2013 (veřejný zadavatel, dodávky)

Graf 15 Vývoj počtu podaných nabídek vzhledem k podílu zadávacích řízení v letech 2008-2013 (veřejný zadavatel, dodávky)

2.2.6. Analýza hodnoticích kritérií použitých při zadávání veřejných zakázek

Jedním z nefinančních indikátorů, který ale významným způsobem ovlivňuje proces zadávání veřejných zakázek, jsou použita hodnoticí kritéria. Z níže uvedených dat vyplývá dlouhodobý trend odklonu od hodnocení na základě ekonomické výhodnosti nabídky ve prospěch nejnižší nabídkové ceny.

Z analýz MMR vyplývá, že v letech 2008-2010 byl podíl zadávacích řízení, u kterých bylo použito jako dominantní hodnoticí kritérium nejnižší nabídková cena, zhruba ve výši 55 %, což představuje podíl na finančním objemu cca 40 %. Od roku 2011 je však jasně patrný trvalý a konstantní každoroční nárůst využívání kritéria nejnižší nabídkové ceny. Dle podílu zadávacích řízení, u kterých bylo toto hodnoticí kritérium použito, se jedná od roku 2011 o nárůst o cca 10 procentních bodů ročně, z pohledu podílu tohoto kritéria na finančním objemu veřejných zakázek je tento růst ještě markantnější, neboť se jedná o každoroční navýšení o cca 20 procentních bodů, z cca 36 % v roce 2011, až na cca 75 % v roce 2013.

Vzhledem k tomu, že údaje o použitém hodnoticím kritériu jsou získávány z formulářů, kterými je oznamováno zadání veřejné zakázky, je možné příčiny změny trendu v používání hodnoticích kritérií spatřovat již ve druhé polovině roku 2010. Jak jsme již uvedli v kapitole 2, je období let 2010 a 2011 obdobím, kdy se začaly naplno projevovat důsledky finanční, resp. ekonomické krize či přesněji nastupující recese. Je proto pravděpodobné, že v souvislosti s negativním ekonomickým vývojem a s ním spojenou fiskální restrikcí, začal sílit všeobecný tlak na zadavatele, aby omezovali své výdaje a „soutěžili“ spíše co do finančního objemu menší veřejné zakázky a navíc co nejlevněji.

Zároveň, vzhledem k právě uvedenému, je možné jednoznačně konstatovat, že popsany vývoj byl, pokud vůbec, ovlivněn přijetím „transparentní novely“ ZVZ, která nabyla účinnosti k 1. dubnu 2012, a ZVZ obecně, jen minimálně. Tato skutečnost je jednoznačně patrná na rovnoměrnosti a konstantnosti zvyšování podílu tohoto kritéria jak na počtu řízení, tak na finančním objemu veřejných zakázek v letech 2011 až 2013. Pokud by uvedená novela měla takový důsledek na používání cenových kritérií, jaký jí přičítají média, odborná veřejnost či různé asociace zabývající se procesem zadávání veřejných zakázek, musela by níže uvedená data do značné míry kopírovat vývoj zahájených veřejných zakázek v roce 2012, jak je popsán v kapitole 2.1.2.

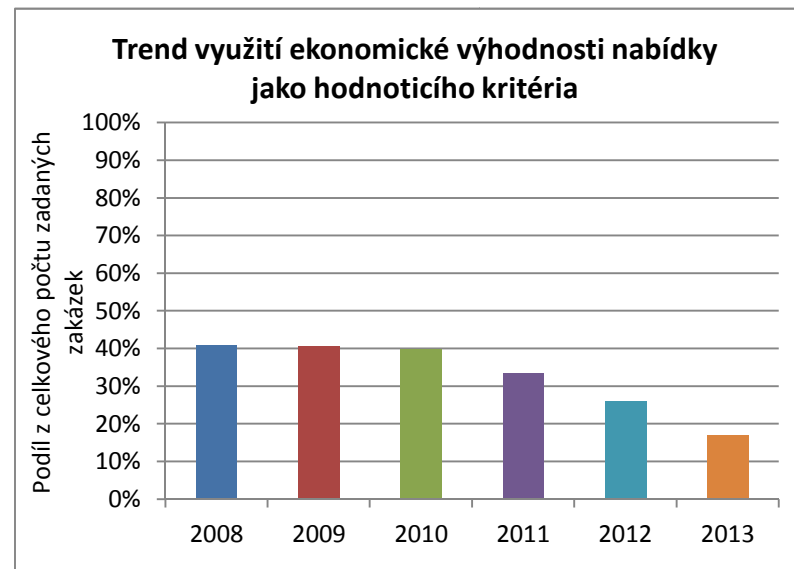
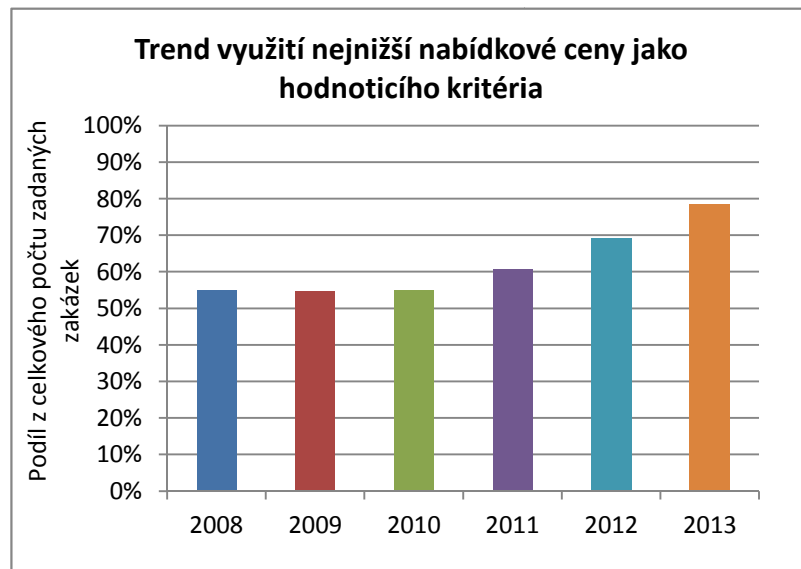
Z uvedené analýzy je možné dovodit jediný závěr, a to, že současné znění ZVZ, ale ani znění platné do dubna 2012, nemá rozhodující vliv na použití druhu hodnoticího kritéria.

Tabulka 21 Analýza trendů použitých hodnoticích kritérií – data z výsledkových formulářů

Hodnoticí kritéria														
Rok	Počet VZ celkem	Hodnota VZ celkem v mld. Kč	Nejnižší nabídková cena				Ekonomická výhodnost nabídky				Neuvedeno			
			Počet VZ	Počet VZ v %	Hodnota VZ v mld. Kč	Hodnota VZ v %	Počet VZ	Počet VZ v %	Hodnota VZ v mld. Kč	Hodnota VZ v %	Počet VZ	Počet VZ v %	Hodnota VZ v mld. Kč	Hodnota VZ v %
2008	8 701	307	4 788	55,0%	122	39,8%	3 559	40,9%	173	56,4%	354	4,1%	12	3,8%
2009	10 786	296	5 886	54,6%	115	39,0%	4 396	40,8%	169	56,9%	504	4,7%	12	4,1%
2010	9 663	266	5 314	55,0%	116	43,7%	3 847	39,8%	142	53,6%	502	5,2%	7	2,7%
2011	8 763	239	5 334	60,9%	87	36,2%	2 937	33,5%	144	60,2%	492	5,6%	9	3,6%
2012	10 845	273	7 500	69,2%	152	55,6%	2 819	26,0%	115	42,1%	526	4,9%	6	2,3%
2013	16 330	251	12 840	78,6%	188	75,0%	2 756	16,9%	57	22,7%	734	4,5%	6	2,3%

Zdroj: Informační systém o veřejných zakázkách ke dni 28. 2. 2014

2.2.7. Podíl veřejných zakázek, které byly rozděleny na části – objem prostředků a celkový počet zakázek

Zadavatelé mají možnost při soutěžení veřejných zakázek využít institut rozdělení veřejných zakázek na části, pokud je to výhodnější z ekonomického hlediska nebo se jedná o relativně nesourodé části, kdy je velmi nepravděpodobné, že by jeden dodavatel byl schopen zajistit komplexní plnění veřejné zakázky, např. v postupných či na sebe navazujících pracích na projektu. ZVZ zadavateli umožňuje zadat každou část veřejné zakázky jinému dodavateli a teoreticky tak zajistit vyšší kvalitu, protože každou část bude realizovat společnost specializovaná v daném oboru. Dělení veřejných zakázek je obecně nejvíce využíváno u veřejných zakázek na dodávky.

Veřejné zakázky dělené na části představují za rok 2013 cca 9 % z celkového počtu zadaných veřejných zakázek, podíl těchto řízení tedy *de facto* zůstal na stejné úrovni, jako tomu bylo v roce 2012, což vzhledem k výraznému nárůstu počtu evidovaných veřejných zakázek v souvislosti se snížením limitů pro VZMR znamená, že zadavateli je tento institut využíván bez ohledu na hodnotu veřejné zakázky.

Přes těchto 9 % veřejných zakázek bylo však v roce 2013 proinvestováno a použito na nákupy 28 % finančních prostředků, což je sice pokles oproti roku 2012 o 5 procentních bodů, nicméně v absolutních číslech se jedná o pokles z 91 na 70 mld. Kč, což není zanedbatelné.

Z níže uvedené tabulky vyplývá ještě skutečnost, že pokles trhu veřejných zakázek o cca 20 mld. Kč byl způsoben snížením finančních prostředků, které byly alokovány prostřednictvím veřejných zakázek dělených na části, kde došlo k meziročnímu snížení objemu finančních prostředků o 21 mld. Kč, zatímco u veřejných zakázek nedělených na části jen o 1 mld. Kč.

Tabulka 22 Podíl veřejných zakázek (ne)dělených na části za rok 2011 a 2012

Rok	2013		2012	
	Počet VZ	Hodnota VZ v mld. Kč	Počet VZ	Hodnota VZ v mld. Kč
VZ dělené na části	1 493	70	1 139	91
VZ na části nedělené	14 837	181	9 706	182
Celkem	16 330	251	10 845	273

Zdroj: Informační systém o veřejných zakázkách ke dni 28. 2. 2014
Do tohoto přehledu nebyly zahrnuty údaje za soutěže o návrh.

2.2.8. Veřejní zadavatelé – přehled

V následujících přehledech nabízíme seznam nejvýznamnějších zadavatelů a dodavatelů v segmentu trhu veřejných zadavatelů. Informace o zadavatelích a dodavatelích evidovaných v ISVZ prostřednictvím formulářů uveřejněných ve VVZ jsou dále zpřesňovány kontrolou vůči informačnímu systému ARES a prováděním automatických oprav.

Dále je připojen seznam nejzadávanějších veřejných zakázek podle předmětu veřejné zakázky dle CPV⁵ kódu, které byly zadány rovněž veřejnými zadavateli.

2.2.8.1. Přehled 20 nejvýznamnějších veřejných zadavatelů podle objemu zadaných zakázek

Tabulka 23 Přehled 20 nejvýznamnějších veřejných zadavatelů podle objemu zadaných zakázek za rok 2013

Pořadí	IČO zadavatele	Název zadavatele	Hodnota VZ v mil. Kč	Počet VZ
1.	60193531	ČEPRO, a.s.	45 115	37
2.	65993390	Ředitelství silnic a dálnic ČR	13 392	574
3.	42196451	Lesy České republiky, s.p.	5 602	521
4.	00007064	Česká republika - Ministerstvo vnitra	5 538	140
5.	68378271	Fyzikální ústav AV ČR, v.v.i.	3 166	50
6.	00064581	Hlavní město Praha	2 937	92
7.	00007536	Palivový kombinát Ústí, státní podnik	1 784	22
8.	70892156	Ústecký kraj	1 776	62
9.	47114983	Česká pošta, s.p.	1 724	20
10.	00845451	Statutární město Ostrava	1 684	167
11.	60162694	Česká republika - Ministerstvo obrany	1 618	128
12.	00075370	Statutární město Plzeň	1 592	84
13.	70890692	Moravskoslezský kraj	1 522	91
14.	00006947	Česká republika - Ministerstvo financí	1 470	74
15.	61989100	Vysoká škola báňská - Technická univerzita Ostrava	1 409	144
16.	25656112	Pražská vodohospodářská společnost a.s.	1 267	80
17.	44992785	Statutární město Brno	1 170	142
18.	70890749	Kraj Vysočina	1 120	127
19.	18050646	TŘINECKÉ ŽELEZÁRNY, a.s.	1 064	2
20.	28615425	ArcelorMittal Energy Ostrava s.r.o.	984	1

Zdroj: Informační systém o veřejných zakázkách ke dni 28. 2. 2014

⁵ CPV – Common procurement vocabulary - Příloha nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) 213/2008, se používá od 17. září 2008

2.2.8.2. Přehled 20 nejvýznamnějších dodavatelů pro zakázky zadané veřejnými zadavateli podle objemu zadaných zakázek

Tabulka 24 Přehled 20 nejvýznamnějších dodavatelů podle objemu zadaných zakázek za rok 2013

Pořadí	IČO dodavatele	Název dodavatele	Hodnota VZ v mil. Kč	Počet VZ
1.	45274924	EUROVIA CS, a.s.	3 837	249
2.	46678468	HOCHTIEF CZ a.s.	3 749	54
3.	00014915	Metrostav a.s.	3 514	81
4.	46342796	OHL ŽS, a.s.	2 688	73
5.	26177005	COLAS CZ, a.s.	2 527	111
6.	26271303	Skanska a.s.	2 522	99
7.	60838744	STRABAG a.s.	2 133	265
8.	47114983	Česká pošta, s.p.	2 116	5
9.	60194120	Pražské služby, a.s.	1 883	7
10.	27195147	SMP CZ, a.s.	1 710	17
11.	25547631	MND Servisní a.s.	1 647	2
12.	60193336	Telefónica Czech Republic, a.s.	1 506	56
13.	28315669	Zlínstav a.s.	1 488	16
14.	25671464	GEOSAN GROUP a.s.	1 420	11
15.	48035599	SWIETELSKY stavební s.r.o.	1 381	164
16.	25322257	IMOS Brno, a.s.	1 223	49
17.	14890992	IBM Česká republika, spol. s r.o.	1 206	30
18.	25696882	ZVVZ-Enven Engineering, a.s.	1 064	2
19.	00531766	UNISTAV a.s.	1 048	21
20.	00565997	ČKD Praha DIZ, a.s.	984	1

Zdroj: Informační systém o veřejných zakázkách ke dni 28. 2. 2014

2.2.8.3. Přehled 20 nejčastěji zadávaných veřejných zakázek podle předmětu pro veřejné zadavatele dle hodnoty veřejné zakázky

Přehled nejčastěji zadávaných veřejných zakázek podle předmětu veřejné zakázky byly pro větší přehlednost rozděleny na veřejné zakázky na stavební práce, dodávky a služby.

Tabulka 25 Přehled 20 nejčastěji zadávaných veřejných zakázek za rok 2013 (veřejný zadavatel) – stavební práce

Pořadí	Kód a název CPV	Hodnota VZ v mil. Kč
1.	45000000-7 - Stavební práce	16 033
2.	45454100-5 - Rekonstrukce budov	4 617
3.	45231300-8 - Stavební práce pro vodovodní a kanalizační potrubí	3 293
4.	45233110-3 - Výstavba dálnic	2 856

5.	45232400-6 - Stavební práce na výstavbě kanalizace	2 731
6.	45233142-6 - Práce na opravě silnic	2 689
7.	45214620-2 - Výstavba výzkumných a testovacích zařízení	2 461
8.	45233100-0 - Stavební úpravy pro komunikace	2 418
9.	45255110-3 - Provádění vrtů	1 680
10.	45233120-6 - Výstavba silnic	1 627
11.	45214200-2 - Stavební úpravy školních budov	1 618
12.	45233130-9 - Stavební úpravy pro dálnice	1 573
13.	45211350-7 - Výstavba víceúčelových budov	1 462
14.	45232420-2 - Stavební práce na výstavbě čistíren odpadních vod	1 308
15.	45233140-2 - Práce na stavbě silnic	1 302
16.	45222100-0 - Výstavba zařízení na zpracování odpadu	1 226
17.	45233000-9 - Výstavba, zakládání a povrchové práce pro komunikace	1 148
18.	45214420-0 - Výstavba univerzitních objektů	1 113
19.	45214000-0 - Stavební úpravy budov sloužících vzdělání a výzkumu	966
20.	45232430-5 - Stavební práce na výstavbě úpraven vody	802

Zdroj: Informační systém o veřejných zakázkách ke dni 28. 2. 2014

Tabulka 26 Přehled 20 nejčastěji zadávaných veřejných zakázek za rok 2013 (veřejný zadavatel) – dodávky

Pořadí	Kód a název CPV	Hodnota VZ v mil. Kč
1.	09130000-9 - Ropa a ropné destiláty	40 000
2.	09134230-8 - Bionafta	4 200
3.	09310000-5 - Elektrická energie	3 320
4.	09123000-7 - Zemní plyn	2 817
5.	73000000-2 - Výzkum a vývoj a související služby	1 212
6.	42162000-2 - Parní kotle	985
7.	38000000-5 - Laboratorní, optické a přesné přístroje a zařízení (mimo skel)	884
8.	45351000-2 - Instalace a montáž technického zařízení budovy	881
9.	34144430-1 - Zametací vozy	722
10.	33100000-1 - Zdravotnické přístroje	711
11.	24322220-5 - Ethanol	700
12.	48820000-2 - Servery	521
13.	42310000-2 - Pecní hořáky	501
14.	34144431-8 - Zametací vozy s vysavačem	462
15.	34927100-2 - Posypová sůl	411
16.	34121400-5 - Nízkopodlažní autobusy	402
17.	33600000-6 - Léčivé přípravky a zdravotnické prostředky	391
18.	38636100-3 - Lasery	383
19.	30200000-1 - Počítače	348
20.	42961200-2 - Scada (Supervisory Control And Data Acquisition) nebo podobné systémy	339

Zdroj: Informační systém o veřejných zakázkách ke dni 28. 2. 2014

Tabulka 27 Přehled 20 nejčastěji zadávaných veřejných zakázek za rok 2013 (veřejný zadavatel) – služby

Pořadí	Kód a název CPV	Hodnota VZ v mil. Kč
1.	77200000-2 - Služby v oblasti lesnictví	4 575
2.	90500000-2 - Služby související s likvidací odpadů a odpady	2 210
3.	48810000-9 - Informační systémy	2 078
4.	60112000-6 - Služby veřejné silniční dopravy	1 861
5.	72000000-5 - Informační technologie: poradenství, vývoj programového vybavení, internet a podpora	1 720
6.	71000000-8 - Architektonické, stavební, technické a inspekční služby	1 010
7.	64200000-8 - Telekomunikační služby	979
8.	90410000-4 - Sběrání odpadních vod	936
9.	72260000-5 - Služby programového vybavení	929
10.	50230000-6 - Opravy a údržba silnic a dalších zařízení a související služby	803
11.	72261000-2 - Podpora programového vybavení	766
12.	50000000-5 - Opravy a údržba	740
13.	85300000-2 - Sociální péče a související služby	710
14.	90910000-9 - Úklidové služby	579
15.	72300000-8 - Datové služby	506
16.	66510000-8 - Pojištění	397
17.	66113000-5 - Poskytování úvěrů	395
18.	72222300-0 - Služby informačních technologií	393
19.	77310000-6 - Služby vysazování a údržby zelených ploch	384
20.	98390000-3 - Jiné služby	379

Zdroj: Informační systém o veřejných zakázkách ke dni 28. 2. 2014

2.2.9. Sektoroví zadavatelé - přehled

V následujících přehledech nabízíme seznam nejvýznamnějších zadavatelů a dodavatelů z pohledu sektorových zadavatelů. Dále je připojen seznam nejzadávanějších veřejných zakázek podle předmětu veřejné zakázky dle CPV kódu, které byly zadány rovněž sektorovými zadavateli.

2.2.9.1. Přehled 20 nejvýznamnějších sektorových zadavatelů podle objemu zadaných zakázek

Tabulka 28 Přehled 20 nejvýznamnějších sektorových zadavatelů podle objemu zadaných zakázek za rok 2013

Pořadí	IČO zadavatele	Název zadavatele	Hodnota VZ v mil. Kč	Počet VZ
1.	70994234	Správa železniční dopravní cesty, státní organizace	15 024	88
2.	47114983	Česká pošta, s.p.	7 696	56
3.	25702556	ČEPS, a.s.	5 956	38

4.	70994226	České dráhy, a.s.	3 470	19
5.	45193410	Dalkia Česká republika, a.s.	2 722	11
6.	28735161	EVO - Komořany, a.s.	2 667	1
7.	49790480	Plzeňská teplárenská, a.s.	2 594	3
8.	00005886	Dopravní podnik hl. m. Prahy, akciová společnost	1 693	21
9.	45274649	ČEZ, a. s.	1 412	64
10.	49100262	Lovochemie, a.s.	1 304	2
11.	28800621	Elektrárny Opatovice, a.s.	1 115	13
12.	47675896	ENERGETIKA TŘINEC, a.s.	1 095	1
13.	28244532	Letiště Praha, a. s.	1 067	11
14.	25106481	C-Energy Bohemia s.r.o.	1 033	1
15.	60108916	Synthesia, a.s.	913	1
16.	27208320	Solutions and Services, a.s.	754	3
17.	49901982	Severočeské doly a.s.	752	3
18.	24821993	Český Aeroholding, a.s.	556	8
19.	25508881	Dopravní podnik města Brna, a.s.	500	4
20.	27376516	PREdistribuce, a.s.	410	7

Zdroj: Informační systém o veřejných zakázkách ke dni 28. 2. 2014

2.2.9.2. Přehled 20 nejvýznamnějších dodavatelů pro zakázky zadané sektorovými zadavateli podle objemu zadaných zakázek

Tabulka 29 Přehled 20 nejvýznamnějších dodavatelů podle objemu zadaných zakázek za rok 2013

Pořadí	IČO dodavatele	Název dodavatele	Hodnota VZ v mil. Kč	Počet VZ
1.	00014915	Metrostav a.s.	4 282	4
2.	27232433	ČEZ Prodej, s.r.o.	3 797	6
3.	46342796	OHL ŽS, a.s.	3 678	11
4.	00565997	ČKD Praha DIZ, a.s.	3 162	4
5.	47536586	ASE, s.r.o.	2 257	11
6.	45274924	EUROVIA CS, a.s.	2 229	7
7.	60193336	Telefónica Czech Republic, a.s.	2 179	3
8.	31411690	SLOVENSKÉ ENERGETICKÉ STROJÁRNE a.s.	1 875	2
9.	25429949	Viamont DSP a.s.	1 696	8
10.	60193531	ČEPRO, a.s.	1 553	2
11.	64506347	KRÁLOVOPOLSKÁ RIA, a.s.	1 540	3
12.	25570722	Tenza, a.s.	1 434	4
13.	63886464	EGEM s.r.o.	1 369	5
14.	45309612	Subterra a.s.	1 143	6
15.	13694341	PSG - International a. s.	1 033	1
16.	25870637	ŠKODA VAGONKA a.s.	943	1
17.	25601598	NOEN, a.s.	891	1
18.	25772104	COM PLUS CZ a.s.	885	5

19.	00001350	Československá obchodní banka, a.s.	642	1
20.	15888100	PRAGOIMEX a.s.	544	3

Zdroj: Informační systém o veřejných zakázkách ke dni 28. 2. 2014

2.2.9.3. Přehled 20 nejčastěji zadávaných veřejných zakázek podle předmětu pro sektorové zadavatele dle hodnoty veřejné zakázky

Přehled nejčastěji zadávaných veřejných zakázek podle předmětu veřejné zakázky byl pro větší přehlednost rozdělen na veřejné zakázky na stavební práce, dodávky a služby.

Tabulka 30 Přehled 20 nejčastěji zadávaných veřejných zakázek za rok 2013 (sektorový zadavatel) – stavební práce

Pořadí	Kód a název CPV	Hodnota VZ v mil. Kč
1.	71311230-2 - Železniční stavitelství	7 932
2.	45234100-7 - Výstavba železnic	5 146
3.	42320000-5 - Spalovny odpadů	4 602
4.	45110000-1 - Demolice a zemní práce	4 274
5.	42162000-2 - Parní kotle	1 095
6.	45000000-7 - Stavební práce	810
7.	45300000-0 - Stavební montážní práce	568
8.	45235000-3 - Stavební úpravy přistávacích ploch, rozjezdových drah a manévrovacích ploch	360
9.	45230000-8 - Stavební práce pro potrubní, telekomunikační a elektrické vedení, pro dálnice, silnice, přistávací plochy a železnice; zarovnávaní ploch	232
10.	45232142-9 - Výstavba výměňkových stanic	220
11.	45234115-5 - Železniční signalizace	213
12.	71323100-9 - Projektování energetických rozvodných sítí	209
13.	45232151-5 - Stavební práce vztahující se k přípojkám dálkového vytápění	144
14.	45221200-4 - Stavební úpravy tunelů, šachet a podchodů	135
15.	45251220-9 - Výstavba zařízení na výrobu elektřiny a tepla	113
16.	45220000-5 - Konstrukční a stavební práce	98
17.	45234126-5 - Výstavba tramvajových tratí	82
18.	45315400-2 - Instalace a montáž zařízení vysokého napětí	69
19.	45213320-2 - Stavební úpravy objektů sloužících železniční dopravě	24
20.	45213250-0 - Stavební práce na průmyslových budovách	19

Zdroj: Informační systém o veřejných zakázkách ke dni 28. 2. 2014

Tabulka 31 Přehled 20 nejčastěji zadávaných veřejných zakázek za rok 2013 (sektorový zadavatel) – dodávky

Pořadí	Kód a název CPV	Hodnota VZ v mil. Kč
1.	09310000-5 - Elektrická energie	3 995
2.	42162000-2 - Parní kotle	3 212
3.	09134200-9 - Nafta	1 825
4.	45253200-7 - Výstavba odsířovacích zařízení	1 547
5.	45220000-5 - Konstrukční a stavební práce	1 066
6.	42417310-8 - Pásky pro dopravníky	1 053
7.	45251220-9 - Výstavba zařízení na výrobu elektřiny a tepla	1 033
8.	34620000-9 - Kolejová vozidla	943
9.	30133000-0 - Poštovní zařízení	490
10.	31210000-1 - Elektrická zařízení k spínání, vypínání nebo k ochraně elektrických obvodů	488
11.	34144700-5 - Užitková vozidla	457
12.	30232120-1 - Jehličkové tiskárny	295
13.	31128000-9 - Turbogenerátor	289
14.	42514000-2 - Strojek filtrování nebo čištění plynů	269
15.	09134230-8 - Bionafta	253
16.	09300000-2 - Elektrická energie, vytápění, solární a jaderná energie	237
17.	30132100-4 - Zařízení na třídění zásilek	217
18.	44921300-5 - Vápenec	213
19.	30233141-1 - Vícenásobné diskové pole nezávislých disků (RAID)	200
20.	34121400-5 - Nízkopodlažní autobusy	151

Zdroj: Informační systém o veřejných zakázkách ke dni 28. 2. 2014

Tabulka 32 Přehled 20 nejčastěji zadávaných veřejných zakázek za rok 2013 (sektorový zadavatel) – služby

Pořadí	Kód a název CPV	Hodnota VZ v mil. Kč
1.	72000000-5 - Informační technologie: poradenství, vývoj programového vybavení, internet a podpora	2 076
2.	50224000-1 - Generální opravy kolejových vozidel	792
3.	66113000-5 - Poskytování úvěrů	642
4.	66510000-8 - Pojištění	590
5.	71323100-9 - Projektování energetických rozvodných sítí	437
6.	90910000-9 - Úklidové služby	351
7.	50112100-4 - Opravy automobilů	336
8.	32412100-5 - Telekomunikační sítě	284
9.	72222300-0 - Služby informačních technologií	276
10.	71352100-1 - Seizmické služby	222
11.	51112000-0 - Instalace a montáž elektrických rozvodných, řídicích a spínacích zařízení	222
12.	71311230-2 - Železniční stavitelství	219
13.	75100000-7 - Administrativní služby	216

14.	50100000-6 - Opravy a údržba vozidel a příslušenství k nim a související služby	136
15.	50312600-1 - Opravy a údržba zařízení pro informační technologie	119
16.	72200000-7 - Programování programového vybavení a poradenské služby	117
17.	48810000-9 - Informační systémy	116
18.	76450000-2 - Správa vrtů	105
19.	55110000-4 - Ubytovací služby	104
20.	71320000-7 - Technické projektování	101

Zdroj: Informační systém o veřejných zakázkách ke dni 28. 2. 2014

2.2.10. Zdroje financování veřejných zakázek

Vývoj podílu i absolutního finančního objemu rovněž odpovídají celkovému ekonomickému, resp. fiskálnímu vývoji v roce 2013. Dobře patrný je meziroční pokles objemu finančních prostředků u „vlastních zdrojů zadavatelů“, které jsou ve většině případů přímo navázány na rozpočet zadavatele, o 34 mld. Kč oproti roku 2012. Tento pokles se promítl i do změny, resp. snížení podílu vlastních zdrojů na celkovém objemu finančních prostředků, které byly proinvestovány a vynaloženy na nákup, z 62 % v roce 2012 na 54 % v roce 2013.

Opačný vývoj byl vysledován u finančních prostředků z fondů EU, u kterých došlo k nárůstu z 65 mld. Kč v roce 2012 na 73 mld. Kč v roce 2013. Obdobně jako u vlastních zdrojů se tento nárůst finančních prostředků promítl do zvýšení podílu zdrojů z fondů EU na celkovém objemu finančních prostředků, a to z 24 % v roce 2012 na 29 % v roce 2013. Z podrobnější analýzy vyplývá, že větší část finančních prostředků z fondů EU byla proinvestována ve druhé polovině roku, kdy se měsíční průměrný počet zadaných veřejných zakázek držel nad 650, což představovalo průměrný finanční objem ve výši nad 6 mld. Kč.

Tabulka 33 Přehled zdrojů financování za rok 2013

Pořadí	Zdroj financování	Hodnota v mld. Kč	Podíl na hodnotě v %
1.	Vlastní zdroje zadavatele	136	54,2%
2.	Zdroje z fondů EU	73	29,3%
3.	Zdroje z veřejných rozpočtů a státních fondů ČR	35	13,8%
4.	Neuvedeno	5	2,0%
5.	Jiný zdroj financování	1	0,4%
6.	Soukromé zdroje	1	0,3%
Celkem		251	100,0%

Zdroj: Informační systém o veřejných zakázkách ke dni 28. 2. 2014
Do tohoto přehledu nebyly zahrnuty údaje za soutěže o návrh.

Tabulka 34 Přehled zdrojů financování za rok 2012

Pořadí	Zdroj financování	Hodnota v mld. Kč	Podíl na hodnotě v %
1.	Vlastní zdroje zadavatele	170	62,2%
2.	Zdroje z fondů EU	65	23,8%
3.	Zdroje z veřejných rozpočtů a státních fondů ČR	34	12,6%
4.	Neuvedeno	2	0,8%
5.	Jiný zdroj financování	1	0,5%
6.	Soukromé zdroje	0,4	0,1%
Celkem		273	100,0%

Zdroj: Informační systém o veřejných zakázkách ke dni 28. 2. 2014
Do tohoto přehledu nebyly zahrnuty údaje za soutěže o návrh.

2.2.11. Zvláštní postupy v zadávacím řízení a další vybrané statistiky

Rámcové smlouvy

Rámcovou smlouvu lze definovat jako úplatnou písemnou smlouvu na dobu určitou (v případě veřejného zadavatele maximálně na 4 roky), kterou uzavírá zadavatel s jedním či více dodavateli. Uzavření samotné rámcové smlouvy není spojeno s žádným faktickým plněním, smlouva pouze upravuje podmínky týkající se následného zadávání veřejných zakázek na základě této rámcové smlouvy (tzv. minitendrů). Rámcová smlouva může být využívána pouze pro opakující se dodávky, služby nebo stavební práce s obdobným předmětem plnění. Celková hodnota uvedená v rámcové smlouvě nemusí být v průběhu jejího trvání zcela vyčerpána.

Počet uzavřených rámcových smluv meziročně vzrostl o 17 % (z 566 na 660). Oproti tomu finanční objem reálného plnění na základě rámcových smluv (tj. uzavřených minitendrů) meziročně poměrně výrazně klesl, z 58 na pouhých 15 mld. Kč bez DPH. To může naznačovat, že v roce 2013 docházelo ve velké míře k přechodu na nové rámcové smlouvy z důvodu vypršení doby u smluv stávajících.

Tabulka 35 Přehled využití rámcových smluv za rok 2013

Druh zadavatele	Počet rámcových smluv	Hodnota realizovaných minitendrů v mld. Kč
Veřejný	605	14,2
Sektorový	55	0,8
Celkem	660	15,0

Zdroj: Informační systém o veřejných zakázkách ke dni 28. 2. 2014

Pozn. Počet rámcových smluv udává počet zadaných veřejných zakázek v daném roce, jejichž výsledkem bylo uzavření rámcové smlouvy. Hodnota realizovaných minitendrů v mld. Kč udává reálně čerpané prostředky prostřednictvím rámcových smluv v daném roce.

Tabulka 36 Přehled využití rámcových smluv za rok 2012

Druh zadavatele	Počet rámcových smluv	Hodnota realizovaných minitendrů v mld. Kč
Veřejný	515	56,7
Sektorový	51	1,1
Celkem	566	57,8

Zdroj: Informační systém o veřejných zakázkách ke dni 28. 2. 2014

Pozn. Počet rámcových smluv udává počet zadaných veřejných zakázek v daném roce, jejichž výsledkem bylo uzavření rámcové smlouvy. Hodnota realizovaných minitendrů v mld. Kč udává reálně čerpané prostředky prostřednictvím rámcových smluv v daném roce.

Dynamický nákupní systém

Dynamický nákupní systém (DNS) je systém, ve kterém probíhá zadávání jednotlivých veřejných zakázek plně elektronicky. DNS se nejčastěji využívá pro zadávání opakujících se, standardizovaných, obecně dostupných dodávek (např. kancelářské potřeby, počítače), případně pro opakované podobné typy služeb či stavebních prací.

Pro účely zavedení DNS zadavatel uveřejní oznámení otevřeného řízení, v němž výslovně uvede, že předmětem tohoto oznámení je zavedení DNS. Toto oznámení je adresováno neomezenému počtu dodavatelů a je výzvou k podání předběžných nabídek. Vzhledem k tomu, že se jedná o plně elektronickou formu zadávacího řízení, musí zadavatel v oznámení přesně vymezit používané elektronické prostředky a způsoby komunikace s dodavateli.

DNS je českými zadavateli využíván jen minimálně, a to výhradně veřejnými zadavateli, ročně se jedná pouze o desítky zavedených systémů. Meziročně došlo k poklesu počtu zavedených DNS o 9, ale k nárůstu reálně vynaložených finančních prostředků o 170 mil. Kč.

Tabulka 37 Přehled využití DNS za rok 2013

Druh zadavatele	Počet zavedených DNS	Hodnota zakázek v rámci DNS v mld. Kč
Veřejný	22	0,5
Sektorový	0	0,0
Celkem	22	0,5

Zdroj: Informační systém o veřejných zakázkách ke dni 28. 2. 2014

Pozn. Počet zavedených DNS udává počet zahájených veřejných zakázek v daném roce. Hodnota zakázek v rámci DNS v mld. Kč udává reálně čerpané prostředky v rámci DNS v daném roce.

Tabulka 38 Přehled využití DNS za rok 2012

Druh zadavatele	Počet zavedených DNS	Hodnota zakázek v rámci DNS v mld. Kč
Veřejný	31	0,3
Sektorový	0	0,0
Celkem	31	0,3

Zdroj: Informační systém o veřejných zakázkách ke dni 28. 2. 2014

Pozn. Počet zavedených DNS udává počet zahájených veřejných zakázek v daném roce. Hodnota zakázek v rámci DNS v mld. Kč udává reálně čerpané prostředky v rámci DNS v daném roce.

Veřejné zakázky na vybrané okruhy komodit

Vzhledem ke stále se zvyšující celospolečenské poptávce o konkrétní informace k určitému okruhu veřejných zakázek, připravilo MMR statistiku veřejných zakázek dle vybraných předmětů veřejných zakázek, kterou uvádíme níže. Uvedená data byla získána tak, že byly stanoveny tři základní okruhy, a to druhy stavebních prací, služby typické pro outsourcing a veřejné zakázky na ICT, které jsou rozděleny na dodávky, služby a ostatní.

Pro každou skupinu byl vytvořen ve spolupráci s provozovatelem Číselníku NIPEZ seznam CPV kódů (celkově cca 1 700 položek), které nejlépe vystihují předmět veřejné zakázky, a následně byla níže uvedená data vygenerována ze systému ISVZ. Pro úplnost proto uvádíme, že i tyto statistiky obsahují jen data za roky 2012 a 2013, která jsou evidována v ISVZ, tedy bez údajů o VZMR a zakázkách v režimu výjimek ze ZVZ.

Prvním okruhem jsou údaje o veřejných zakázkách na stavební práce, z nichž je patrný výrazný meziroční pokles finančního objemu veřejných zakázek na liniové a inženýrské stavby, a to z cca 51 mld. Kč v roce 2012, na 38,5 mld. Kč v roce 2013, což představuje pokles o cca 13 mld. Kč. U veřejných zakázek na výstavbu a rekonstrukce budov došlo k výrazně nižšímu poklesu o 3 mld. Kč.

Uvedené údaje potvrzují trend poklesu investiční činnosti zadavatelů v oblasti stavebních prací ve prospěch pomocných a blíže nespecifikovaných, s největší pravděpodobností „udržovacích“ prací. Důvody tohoto vývoje lze spatřovat v ekonomickém, resp. fiskálním vývoji posledních let, kdy docházelo k výraznému omezení finančních prostředků určených pro investice zejména u veřejných zadavatelů, kteří jsou přímo navázáni na státní, resp. veřejné rozpočty.

Tabulka 39 Zadané zakázky na stavební práce v roce 2013

Kategorie stavebních prací - 2013	Počet zadaných VZ	Hodnota v mld. Kč
Výstavba a rekonstrukce budov	1 283	17,5
Liniové a inženýrské stavby	2 423	38,5
Pomocné stavební práce	747	12,6
Ostatní - blíže nespecifikované stavební práce	1 788	32,3
Stavební práce celkem	6 241	101,1

Zdroj: Informační systém o veřejných zakázkách ke dni 28. 2. 2014
Okruhy komodit byly zpracovány dle seznamů odpovídajících CPV kódů zpracovaných pro MMR provozovatelem Číselníku NIPEZ.

Tabulka 40 Zadané zakázky na stavební práce v roce 2012

Kategorie stavebních prací - 2012	Počet zadaných VZ	Hodnota v mld. Kč
Výstavba a rekonstrukce budov	964	20,9
Liniové a inženýrské stavby	1 759	51,2
Pomocné stavební práce	532	10,9
Ostatní - blíže nespecifikované stavební práce	1 056	24,5
Stavební práce celkem	4 311	107,5

Zdroj: Informační systém o veřejných zakázkách ke dni 28. 2. 2014
Okruhy komodit byly zpracovány dle seznamů odpovídajících CPV kódů zpracovaných pro MMR provozovatelem Číselníku NIPEZ.

Druhým okruhem jsou údaje za veřejné zakázky na služby, které jsou často předmětem outsourcingu. Z uváděných údajů vyplývá, že finanční objem zůstal meziročně na přibližně stejné úrovni, tedy cca 4,5 mld. korun, když ovšem počet veřejných zakázek v roce 2013 vzrostl na 475, což představuje meziroční nárůst o 124 veřejných zakázek.

Konkrétně u tohoto okruhu statistik je však nezbytné posuzovat konkrétní čísla ve vztahu k obvyklým cenám za níže uváděné služby. V mnoha případech jsou např. právní služby zadány mimo přímý režim ZVZ jako VZMR, protože celková hodnota veřejné zakázky dosahuje řádově několika set tisíc korun, a proto nejsou evidovány v systému ISVZ, z něhož jsou uváděná data generována.

Tabulka 41 Zadané zakázky na vybrané služby typické pro outsourcing v roce 2013

Kategorie vybraných služeb - 2013	Počet zadaných VZ	Hodnota v mld. Kč
Facility management	217	1,5
Poradenské a finanční služby	236	2,9
Právní služby	22	0,1
Vybrané služby celkem	475	4,4

Zdroj: Informační systém o veřejných zakázkách ke dni 28. 2. 2014
Okruhy komodit byly zpracovány dle seznamů odpovídajících CPV kódů zpracovaných pro MMR provozovatelem Číselníku NIPEZ.

Tabulka 42 Zadané zakázky na vybrané služby typické pro outsourcing v roce 2012

Kategorie vybraných služeb - 2012	Počet zadaných VZ	Hodnota v mld. Kč
Facility management	125	2,2
Poradenské a finanční služby	206	2,4
Právní služby	20	0,1
Vybrané služby celkem	351	4,6

Zdroj: Informační systém o veřejných zakázkách ke dni 28. 2. 2014
Okruhy komodit byly zpracovány dle seznamů odpovídajících CPV kódů zpracovaných pro MMR provozovatelem Číselníku NIPEZ.

Posledním okruhem, který uvádíme v této kapitole, jsou veřejné zakázky v oblasti ICT. U těchto zakázek došlo k mírnému meziročnímu nárůstu objemu finančních prostředků o 1,4 mld. korun. Pokud však vztáhneme tento nárůst ke zvýšení počtu řízení, který byl způsoben snížením limitů pro VZMR, je více než pravděpodobné, že došlo spíše k faktickému snížení finančních prostředků proinvestovaných a vynaložených na nákupy v oblasti ICT.

Tabulka 43 Zadané zakázky v oblasti ICT v roce 2013

Kategorie ICT zakázek - 2013		Počet zadaných VZ	Hodnota v mld. Kč
Dodávky	Balíky programů a informační systémy	263	3,4
	Hardware a PC doplňky	432	2,5
	Telekomunikační zařízení	147	1,5
Služby	Počítačové služby	639	6,6
	Telekomunikační služby	154	1,5
Ostatní blíže nespecifikované ICT komodity		110	4,2
ICT zakázky celkem		1 745	19,6

Zdroj: Informační systém o veřejných zakázkách ke dni 28. 2. 2014
Okruhy komodit byly zpracovány dle seznamů odpovídajících CPV kódů zpracovaných pro MMR provozovatelem Číselníku NIPEZ.

Tabulka 44 Zadané zakázky v oblasti ICT v roce 2012

Kategorie ICT zakázek - 2012		Počet zadaných VZ	Hodnota v mld. Kč
Dodávky	Balíky programů a informační systémy	164	1,8
	Hardware a PC doplňky	214	2,7
	Telekomunikační zařízení	87	2,9
Služby	Počítačové služby	562	8,0
	Telekomunikační služby	108	1,7
Ostatní blíže nespécifikované ICT komodity		117	1,1
ICT zakázky celkem		1 252	18,2

Zdroj: Informační systém o veřejných zakázkách ke dni 28. 2. 2014

Okruhy komodit byly zpracovány dle seznamů odpovídajících CPV kódů zpracovaných pro MMR provozovatelem Číselníku NIPEZ.

Veřejné zakázky zadávané na komoditních burzách

Jednou z možností, jak realizovat veřejné zakázky v JŘBU, je dle § 23 odst. 5 písm. c) ZVZ nákup na komoditních burzách. Tohoto postupu je veřejný i sektorový zadavatel oprávněn využít za předpokladu, že má v úmyslu pořídit plnění, které je svým charakterem dodávka, a současně je předmětem obchodování na komoditních burzách. Podstatou burzovních obchodů je soustřeďování nabídky a poptávky po určité komoditě do určitého místa a času, a vytváření materiálních a informačních podmínek k tomu, aby zájemci mohli nakupovat a prodávat zboží, které není fyzicky přítomno, za standardizovaných obchodních podmínek. Typickými komoditami, které zadavatelé nakupují na komoditních burzách, jsou elektřina a zemní plyn.

Komoditní burzy jsou upraveny zákonem č. 229/1992 Sb., o komoditních burzách. Povolení k provozování komoditní burzy vydává Ministerstvo průmyslu a obchodu, u burzy zaměřené na zemědělské komodity pak Ministerstvo zemědělství. Komoditní burza slouží výhradně k organizování obchodu se zbožím. Jejím cílem není dosažení zisku a získání prostředků k další podnikatelské činnosti, ale právě jen organizování obchodu a zajištění prostředků pro vlastní provoz a rozvoj.

Komoditní burza je založena zakladatelskou smlouvou, jejíž povinnou přílohou je tzv. statut, který obsahuje název a sídlo burzy, druhy obchodovaných komodit, podmínky týkající se členství, působnosti orgánů burzy atd. Součástí statutu jsou také burzovní pravidla, která stanoví podmínky pro uzavírání burzovních obchodů, jejich zprostředkování a splnění.

Burzovní obchody mohou uzavírat přímo členové burzy nebo právnické osoby zřízené zákonem za účelem regulace trhu komodit nebo vytváření a spravování hmotných rezerv. Jiné osoby mohou uzavírat burzovní obchody prostřednictvím burzovního dohodce (na základě uzavřené mandátní smlouvy). Burzovní dohodce je jmenován a odvoláván vedením burzy a má právo na odměnu za zprostředkování obchodu.

Mezi aktivními komoditními burzami v České republice má dominantní postavení Českomoravská komoditní burza Kladno, objem obchodů na ostatních burzách a jejich využívání pro zadávání veřejných zakázek je minimální. Za zmínku stojí pouze komoditní burza HRAPRAKO, na které se obchodují ropné produkty a barevné kovy (v roce 2013 v hodnotě 817 mil. Kč) a nakupuje zde Správa státních hmotných rezerv, a dále burza POWER EXCHANGE CENTRAL EUROPE, a.s., kde se obchoduje především s komoditními deriváty elektřiny.

V roce 2012 obchodovalo na Českomoravské komoditní burze Kladno celkem 2 582 veřejných zadavatelů, v roce 2013 jejich počet vzrostl téměř o čtvrtinu na 3 190. Následující tabulka obsahuje informace o obchodech veřejných zadavatelů v letech 2012 a 2013 realizovaných na Českomoravské komoditní burze Kladno. Tyto obchody zahrnují jak VZMR, tak zakázky v režimu ZVZ zadávané v JŘBU.

Tabulka 45 Kontrakty veřejných zadavatelů uzavřené na Českomoravské komoditní burze Kladno

Druh komodity a rok	Počet kontraktů		Hodnota v mil. Kč	
	2012	2013	2012	2013
Elektřina	2 911	3 305	1 479	1 668
Zemní plyn	1 944	2 182	1 746	1 997
Celkem	4 855	5 487	3 225	3 664

Zdroj: Českomoravská komoditní burza Kladno

Veřejné zakázky dle typu organizace zadavatele

Na podzim 2013 byly do statistického modulu ISVZ zapracovány seznamy ústředních orgánů státní správy, krajů, obcí a jejich podřízených organizací (podle podkladů poskytnutých Ministerstvem financí a dalšími resorty). Díky této úpravě bylo možné zadavatele veřejných zakázek zařadit dle jejich IČO do příslušných kategorií a získat tak podrobnější informace o počtech a objemech zakázek zadávaných těmito subjekty. Z následujících tabulek je zřejmé, že mimo kategorii „ostatní“ zadávaly v letech 2012 a 2013 nejvíce zakázek z hlediska počtu obce a jejich podřízené organizace (cca jednu třetinu). Největší finanční objem zakázek ovšem v obou letech zadaly ústřední orgány státní správy (dále jen „ÚOSS“) a jejich podřízené organizace (26 % v roce 2012, resp. 30 % v roce 2013).

Kategorie „ostatní“ zahrnuje především sektorové zadavatele, kteří nejsou podřízeni ÚOSS, dotované zadavatele, státní podniky a firmy s majetkovou účastí státu/obcí, vysoké školy a ústavy Akademie věd, svazky obcí, veřejnoprávní instituce apod.

Tabulka 46 Zadané zakázky v roce 2013 dle typu organizace zadavatele

Typ organizace zadavatele	Počet zadaných VZ	Podíl na počtu v %	Hodnota zadaných VZ v mld. Kč	Podíl na hodnotě v %
Ústřední orgán státní správy	717	4,4%	13	5,3%
Podřízená organizace ÚOSS	3 215	19,7%	63	25,0%
Kraj	785	4,8%	10	4,0%
Podřízená organizace kraje	965	5,9%	5	2,2%
Obec	4 670	28,6%	33	13,3%
Podřízená organizace obce	652	4,0%	5	1,8%
Ostatní	5 326	32,6%	121	48,4%
Celkem	16 330	100,0%	251	100,0%

Zdroj: Informační systém o veřejných zakázkách ke dni 28. 2. 2014

Tabulka 47 Zadané zakázky v roce 2012 dle typu organizace zadavatele

Typ organizace zadavatele	Počet zadaných VZ	Podíl na počtu v %	Hodnota zadaných VZ v mld. Kč	Podíl na hodnotě v %
Ústřední orgán státní správy	971	9,0%	13	4,8%
Podřízená organizace ÚOSS	2 286	21,1%	57	20,8%
Kraj	641	5,9%	11	3,9%
Podřízená organizace kraje	503	4,6%	7	2,6%
Obec	2 876	26,5%	36	13,1%
Podřízená organizace obce	411	3,8%	7	2,5%
Ostatní	3 157	29,1%	143	52,4%
Celkem	10 845	100,0%	273	100,0%

Zdroj: Informační systém o veřejných zakázkách ke dni 28. 2. 2014

Zadavatelé dle počtu zadaných zakázek

Z analýzy počtu zadavatelů dle počtu zadaných zakázek vyplývá, že dlouhodobě zadává více než 70 % zadavatelů pouze 1 až 2 zakázky ročně. Z hlediska finančního objemu ovšem tyto veřejné zakázky tvoří méně než 15 %, jedná se tedy především o zakázky s hodnotou v řádu jednotek až desítek milionů (např. v roce 2013 připadala na jednoho zadavatele, který zadal 1 až 2 zakázky, průměrná částka 13,7 mil. Kč bez DPH). Je zřejmé, že při tak malém počtu zakázek nemohou tito zadavatelé dostatečně zvládnout problematiku aplikace ZVZ. V rámci transpozice evropských směrnic a přípravy nového zákona by bylo vhodné uvažovat o určitém zjednodušení agendy pro tento okruh zadavatelů, případně o jejím delegování na jinou osobu.

U nízkých počtů zakázek jednoznačně dominují regionální zadavatelé (menší města, obce a jejich organizace, svazky obcí) spolu s dotovanými zadavateli. Naopak nejvyšší počty zakázek ročně realizují především ministerstva a státní organizace, vysoké školy, statutární města či fakultní nemocnice.

Tabulka 48 Zadavatelé dle počtu zadaných zakázek v roce 2013

Počet zadaných VZ	Počet unikátních zadavatelů dle IČO	Podíl zadavatelů v %	Hodnota zadaných VZ v mlrd. Kč	Podíl na hodnotě v %
1 VZ	2 036	57,3%	23	9,2%
2 VZ	595	16,7%	13	5,0%
3 - 5 VZ	471	13,2%	16	6,5%
6 - 10 VZ	209	5,9%	14	5,6%
11 - 50 VZ	197	5,5%	101	40,1%
51 - 100 VZ	29	0,8%	47	18,7%
101 a více VZ	19	0,5%	37	14,9%
Celkem (16 325 VZ)	3 556	100,0%	250	100,0%

Zdroj: Informační systém o veřejných zakázkách ke dni 28. 2. 2014
Pozn. V tabulce nejsou zahrnuty zakázky, u nichž zadavatel ve formuláři neuvedl své IČO.

Tabulka 49 Zadavatelé dle počtu zadaných zakázek v roce 2012

Počet zadaných VZ	Počet unikátních zadavatelů dle IČ	Podíl zadavatelů v %	Hodnota zadaných VZ v mlrd. Kč	Podíl na hodnotě v %
1 VZ	1 232	57,6%	19	6,9%
2 VZ	322	15,0%	14	5,1%
3 - 5 VZ	289	13,5%	15	5,3%
6 - 10 VZ	115	5,4%	24	8,8%
11 - 50 VZ	146	6,8%	82	30,0%
51 - 100 VZ	22	1,0%	82	29,9%
101 a více VZ	14	0,7%	38	14,0%
Celkem (10 844 VZ)	2 140	100,0%	273	100,0%

Zdroj: Informační systém o veřejných zakázkách ke dni 28. 2. 2014
Pozn. V tabulce nejsou zahrnuty zakázky, u nichž zadavatel ve formuláři neuvedl své IČO.

Veřejné zakázky pod úrovní limitů daných technickou novelou ZVZ

Vzhledem k opětovnému navýšení limitů od 1. ledna 2014, k němuž došlo přijetím technické novely ZVZ, lze v roce 2014 očekávat poměrně výrazný meziroční pokles počtu a zároveň mírný pokles finančního objemu zakázek evidovaných ve Věstníku veřejných zakázek.

Veřejné zakázky na dodávky a služby s předpokládanou hodnotou nižší než 2 mil. Kč bez DPH, resp. stavební zakázky s hodnotou pod 6 mil. Kč bez DPH, tvořily v roce 2013 zhruba 40 % z celkového počtu a 5 % z celkového finančního objemu zadaných zakázek.

V rámci této skupiny byl ovšem významný podíl zakázek zadávaných dobrovolně v režimu ZVZ (tj. veřejné zakázky na dodávky a služby s předpokládanou hodnotou nižší než 1 mil. Kč bez DPH, resp. stavební zakázky s hodnotou pod 3 mil. Kč bez DPH) – okolo 40 % z hlediska počtu a 27 % z hlediska finančního objemu. Můžeme tedy předpokládat, že zadavatelé budou z důvodu zachování vysoké míry transparentnosti a splnění zásad stanovených ZVZ, v roce 2014 realizovat v režimu ZVZ i ty zakázky, které by dle své předpokládané hodnoty spadaly mezi VZMR, což zmírní celkový propad zakázek evidovaných ve VVZ.

Tabulka 50 Zadané zakázky v roce 2013 s předpokládanou hodnotou pod úrovní limitů platných od 1. 1. 2014

Druh zakázky	Dodávky	Služby	Stavební práce	Celkem
Limit daný technickou novelou ZVZ	2 mil. Kč	2 mil. Kč	6 mil. Kč	
Počet VZ s předpokládanou hodnotou pod úrovní limitu	1 930	1 193	2 137	5 260
<i>Celkový počet VZ</i>	<i>4 632</i>	<i>3 111</i>	<i>4 877</i>	<i>12 620</i>
<i>Podíl na celkovém počtu VZ</i>	<i>41,7%</i>	<i>38,3%</i>	<i>43,8%</i>	<i>41,7%</i>
Suma předpokládaných hodnot VZ pod úrovní limitu v mld. Kč	2,0	1,2	6,8	10,0
<i>Celkový součet předpokládaných hodnot</i>	<i>104,4</i>	<i>58,1</i>	<i>118,4</i>	<i>280,9</i>
<i>Podíl na celkovém součtu předpokládaných hodnot</i>	<i>1,9%</i>	<i>2,0%</i>	<i>5,7%</i>	<i>3,5%</i>
Suma výsledných cen VZ pod úrovní limitu v mld. Kč	1,9	1,1	6,7	9,7
<i>Celkový součet výsledných cen</i>	<i>87,7</i>	<i>38,7</i>	<i>89,4</i>	<i>215,9</i>
<i>Podíl na celkovém součtu výsledných cen</i>	<i>2,2%</i>	<i>2,9%</i>	<i>7,5%</i>	<i>4,5%</i>

Zdroj: Informační systém o veřejných zakázkách ke dni 28. 2. 2014

V tabulce jsou zahrnuty pouze zakázky s uvedenou nenulovou předpokládanou hodnotou, proto neodpovídají celkovému počtu a fin. objemu všech zadaných VZ v roce 2013 (16 330 VZ v hodnotě 251 mld. Kč).

3. Problémy trhu veřejných zakázek identifikované v praxi kontrolních a dozorových orgánů

V této kapitole jsou uvedeny informace poskytnuté kontrolními orgány pro účely této zprávy. Texty byly převzaty v nezměněné podobě.

3.1. Viditelné trendy z pohledu Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže jako orgánu dohledu nad zadáváním veřejných zakázek⁶

K okruhu nejčastějších pochybení zadavatelů, se kterými se Úřad pro ochranu hospodářské soutěže setkává, lze uvést zejména tyto problémy:

- stanovení netransparentních a diskriminačních zadávacích podmínek vymezujících předmět veřejné zakázky, včetně technických podmínek;
- nejednoznačné vymezení způsobu hodnocení a nepřiměřenost stanovených kvalifikačních předpokladů ve vztahu ke složitosti, druhu a rozsahu předmětu veřejné zakázky;
- pochybení při posouzení a hodnocení nabídek (tj. nedostatek transparentnosti ve zprávě o posouzení a hodnocení, zejména nedostatečný popis způsobu hodnocení a provedení hodnocení, nesprávný postup při posouzení mimořádně nízké nabídkové ceny);
- kladení nepřípustných požadavků na předložení dokladů ze strany dodavatelů;
- nesprávné stanovení předpokládané hodnoty veřejné zakázky a s tím spojený nesprávný výběr druhu zadávacího řízení;
- použití JŘBU bez toho, aby byly splněny podmínky pro jeho použití;
- nesprávné posouzení naplnění podmínek pro zrušení zadávacího řízení zadavatelem.

K prošetřování zakázek podle typu zadavatele lze uvést, že nejčastěji jsou šetřeny veřejné zakázky veřejných zadavatelů, nicméně z tohoto údaje není zřetelný žádný významný trend.

Z pohledu oblastí trhů, které byly dotčeny v roce 2013 v rámci veřejných zakázek šetřených před Úřadem, se i v uplynulém roce jednalo nejčastěji o oblast stavebnictví, dodávek a služeb z oblasti informačních technologií a zdravotnictví.

Co se týče počtu podnětů přijatých Úřadem v roce 2013, Úřad sděluje, že tento údaj (746 přijatých podnětů) nevyjadřuje nic o množství a složitosti napadnutých věcí. Je tomu tak proto, že jedním podnětem je ze strany podatelů zpochybňováno několik veřejných zakázek najednou, přičemž spolu s tím diametrální řadou roste i počet zpochybněných úkonů zadavatelů v rámci jedné veřejné zakázky. Stěžejním údajem je tedy údaj o počtu veřejných zakázek přezkoumávaných jen na základě podnětů přijatých v roce 2013, což je 2 873. Zde je třeba uvést, že tento údaj není konečný a může narůst o několik set až tisíc veřejných zakázek. Je identifikováno několik podnětů, kde je rozporován postup zadavatele při

⁶ Podklady pro tuto podkapitolu byly poskytnuty Úřadem pro ochranu hospodářské soutěže

jednotlivých nákupech, které dosahují několika stovek. Počet zahájených správních řízení v roce 2013 dosáhl čísla 668, z čehož připadá na řízení zahájená na návrh 495 a z moci úřední 173. V roce 2013 Úřad v prvním stupni rozhodování vydal 235 rozhodnutí s nápravným opatřením nebo uloženou sankcí. Pokutu Úřad uložil ve 119 případech, přičemž celková výše pokut uložených Úřadem v prvním stupni rozhodování v roce 2013 činí 58 761 000 Kč. Ve 113 případech bylo vydáno rozhodnutí, v němž bylo konstatováno neshledání pochybení. Ve 317 případech Úřad vydal na prvním stupni rozhodnutí, jímž bylo řízení ukončeno z procesních důvodů, tj. v případech, kdy ve věci nebylo věcně rozhodováno.

Z prostých výše prezentovaných údajů získaných za rok 2013 nelze činit definitivní závěr ohledně nárůstu či poklesu řešené agendy. Je tomu tak zejména proto, že podněty byly mnohdy zpochybňovány veškeré veřejné zakázky zadávané určitým zadavatelem, přičemž jde o takové případy, kdy okruh zakázek musí být následně identifikován Úřadem. Typicky se jednalo o přezkum všech nakoupených položek určitým zadavatelem, jak je uvedeno výše. Ačkoli zpravidla šlo o takové hodnoty, z nichž lze usuzovat na VZMR, musel se Úřad zabývat několika souvisejícími otázkami (např. ohledně nepřipustného rozdělování veřejné zakázky atd.). Je tak zřejmé, že jedním podnětem zpochybňoval podatel velké množství veřejných zakázek a že trend nárůstu činnosti Úřadu při přezkumu veřejných zakázek ve správním řízení zahájeném z moci úřední na základě obdrženého podnětu i nadále pokračoval, poněvadž v roce 2013 došlo k nárůstu zahájení správních řízení z moci úřední (ex offio) o 30 případů proti roku 2012.

3.2. Hlavní identifikované problémy z kontrol realizovaných Nejvyšším kontrolním úřadem v oblasti veřejných zakázek⁷

Kontrola zadávání veřejných zakázek je jednou ze stěžejních pravomocí Nejvyššího kontrolního úřadu (dále jen „NKÚ“). Zpravidla bývá nedílnou součástí kontrolních akcí, v posledních dvou letech NKÚ provádí i samostatné kontroly zaměřené na zadávání veřejných zakázek, a to na oblast informačních a komunikačních technologií. V tomto trendu bude NKÚ pokračovat i v roce 2014. Okruh kontrolovaných osob - zadavatelů je vymezen zákonem o NKÚ. Významné je vymezení problémových a rizikových oblastí zadávání zakázek, mezi které nesporně patří správa, údržba či návazné pořizování nových nebo souvisejících IT technologií, dále zadávání zakázek v oblasti pořizování vojenské techniky, rekonstrukce historických objektů a zakázky v oblasti dopravní infrastruktury.

K nejvýznamnějším kontrolním zjištěním, které mají vliv na výběr nejhodnější nabídky a následně na hospodárné a efektivní vynakládání peněžních prostředků, patří zejména:

- nedostatečné zdůvodnění potřebnosti a efektivnosti zakázky;

⁷ Podklady pro tuto podkapitolu byly poskytnuty Nejvyšším kontrolním úřadem.

- nedostatky při vymezení předmětu veřejné zakázky z hlediska věcného, kvantitativního a kvalitativního s následným prodražením realizovaného díla a prodlužováním termínů dokončení;
- nadužívání jednacímho řízení bez uveřejnění zejména v případech dodatečných stavebních prací a zakázek v oblasti ICT;
- účelové dělení předmětu veřejné zakázky do dvou či více samostatných zakázek, aby mohly být následně zadány jako veřejné zakázky podlimitní či malého rozsahu;
- neodborné či jinak nedostatečné vymezení předpokládané hodnoty veřejné zakázky, které má za následek, že skutečná cena se od předpokládané hodnoty výrazně liší, a to směrem nahoru i dolů;
- nastavení diskriminačních kvalifikačních předpokladů, které výrazně redukuje okruh potenciálních uchazečů;
- neprůkazný postup při hodnocení nabídek, nejasně stanovená hodnotící kritéria či hodnocení podle jiných kritérií.

Mezi problémové zakázky jsou dlouhodobě řazeny veřejné zakázky v oblasti investic. Přetrvávají nedostatky v přípravě zakázky a následném zadávání víceprací v jednacím řízení bez uveřejnění, aniž byly splněny podmínky pro tento druh zadání či nastavení takových kvalifikačních předpokladů, které umožňují soutěžit zakázku jen velmi omezenému počtu uchazečů.

V posledních letech jsou stále více rizikovým typem zakázky v oblasti ICT s velkým objemem peněžních prostředků vynakládaných ze státního rozpočtu. Značným problémem se stal tzv. „vendor lock in“, kdy je zákazník závislý na produktech a službách konkrétního subjektu a přechod na jiný subjekt by vyvolal značné náklady. S tím je spojené nadužívání jednacímho řízení bez uveřejnění.

Z pohledu NKÚ nelze prozatím vyhodnotit klady či zápory nové právní úpravy, neboť u většiny kontrolních akcí je kontrolováno období před novelou. Identifikovat dopady nové právní úpravy bude ze strany NKÚ možné až s delším časovým odstupem, užitečné může být rovněž vyhodnocení dopadů tzv. technické senátní novely.

3.3. Poznatky z výkonu finanční kontroly dodržování zákona č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách, orgány veřejné správy⁸

Ministerstvo financí a Generální finanční ředitelství zaměřily v roce 2013 finanční kontrolu prováděnou podle zákona č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů (zákon o finanční kontrole), ve znění pozdějších předpisů, též na kontrolu dodržování zákona č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách v orgánech veřejné správy.

⁸ Podklady pro tuto podkapitolu byly poskytnuty Ministerstvem financí.

Vyhodnocení výsledků veřejnosprávních kontrol provedených v roce 2013 charakterizuje poznatky z dodržování zákona č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách:

Zjištěná nejčastěji se opakující pochybení porušení zákona č. 137/2006 Sb.

§ 6 - zásada transparentnosti, rovného zacházení a zákazu diskriminace

- nesrozumitelná kritéria pro hodnocení zakázek, resp. výzva k podání nabídky neobsahuje všechny povinné náležitosti (např. zakázka neobsahuje hodnocení kritérií, hodnocení zakázky neodpovídá hodnotícím kritériím, chybí uvedení váhy jednotlivých kritérií, nedostatečnost povinných náležitostí u kritérií, absence vnitřních předpisů pro zadávání veřejných zakázek);
- administrativní pochybení (např. nedodržení lhůty pro vydání rozhodnutí o nevyhovění námitek, neodůvodněná prodleva mezi jednáním komise pro otevírání obálek a jednáním hodnotící komise);
- manipulace ve prospěch případného budoucího vítěze veřejné zakázky;
- netransparentně stanovený předmět dodávky;
- oslovení jednoho dodavatele zakázky, případně zadání realizace zakázky jednomu zhotoviteli zakázky;
- po ukončení zakázky dochází při uzavírání smluv k úpravě soutěžených parametrů, resp. předmětu zakázky;
- při výběrovém řízení je požadována konkrétní značka výrobku (např. značka automobilu, kopírovacího stroje);
- veřejný zadavatel nevyloučil z účasti v zadávacím řízení nabídky uchazečů, které neobsahovaly všechny zákonem stanovené náležitosti (např. chybějící kvalifikační předpoklady, registrace DPH, výpis z obchodního rejstříku, pojištění, reference, atd.).

Nedostatky v implementaci zákona č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách, orgány veřejné správy

- zákon č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách, není vždy rozpracován do interních směrnic kontrolovaných orgánů veřejné správy;
- v organizačních řádech kontrolovaných organizací není vždy určen útvar, který je odpovědný za oblast veřejných zakázek, agendu veřejných zakázek vykonávají různé útvary dané instituce, aniž by byla tato jejich činnost blíže uvedena v organizačním řádu či v jiné závazné dokumentaci;
- neúplnost a formální nedostatky u spisové dokumentace k veřejným zakázkám, v dokumentaci k veřejným zakázkám není uváděn záznam o provedení řídicí kontroly ve smyslu § 26 zákona č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole.

Problémové skupiny zadavatelů veřejných zakázek

Chyby se objevovaly především u státních příspěvkových organizací a organizačních složek státu, a to v oblasti porušení zásady zakazu diskriminace, dále se jednalo o chyby v zadávací dokumentaci. Problémovou skupinou z pohledu veřejných zakázek se jeví též malé obce, kde převažovala pochybení vyplývající z náročnosti administrace veřejných zakázek, a to i v případě, pokud si obec najala specializovanou firmu na administraci těchto prací (např. chybné posouzení kvalifikace dodavatele). U větších obcí a měst jsou problematická především výběrová řízení na stavební zakázky (např. posouzení kvalifikace dodavatele a administrativní pochybení nejrůznějšího charakteru).

Problémové typy veřejných zakázek

Převažuje oblast veřejných zakázek na stavební práce a dodávky. Je tomu patrně i z toho důvodu, že kontrolované veřejné zakázky jsou v převážné většině zakázkami na stavební práce. Lze konstatovat, že tzv. problémovými zakázkami jsou právě tyto zakázky na stavební práce, neboť pro „malé“ obce jsou podlimitní veřejné zakázky administrativně velmi náročné. Dále se pochybení opakují u dodávek na IT (např. nezveřejnění zakázky na informační a komunikační technologie na elektronickém tržišti - usnesení vlády ČR č. 683/2002, nabídka byla omezena na konkrétní značky) a dodávek dopravních prostředků (např. při nákupu automobilu je předmět veřejné zakázky vymezen značkou a technickými parametry).

Další poznatky

V posledních letech je patrný trend snižování objemu rozpočtových zdrojů u státních příspěvkových organizací i u organizačních složek státu; mnohdy jsou realizovány pouze nejnужnější stavební práce, které svým rozsahem nedosahují ani sníženého finančního limitu podle novely zákona o veřejných zakázkách z dubna 2012.

Z důvodů vysoké odborné a administrativní náročnosti výběrového řízení jsou nájímány odborné firmy na jeho provedení, což vede ke zvýšené finanční náročnosti a zároveň ne vždy je zaručena bezchybnost provedení výběrového řízení. Dodavatelé více využívají možnosti podávat námítky a další opravné prostředky, výběrová řízení se z toho důvodu více protahují a realizace akcí se oddaluje.

Vzhledem k tomu, že novela zákona o veřejných zakázkách je účinná od dubna 2012, nelze z pohledu prováděných finančních kontrol vysledovat působení novely zákona o veřejných zakázkách k problematice pochybení výběrových řízení u kontrolovaných subjektů.

4. Pozitivní trendy a naopak oblasti, které jsou negativně vnímány zadavateli, a ukazatele, ze kterých je patrná změna chování zadavatelů v roce 2013

Většina zadávacích řízení byla v roce 2013 realizována již na základě znění zákona o veřejných zakázkách po „transparentní“ novele (č. 55/2012 Sb.), která zavedla celou řadu podstatných změn. Proto je již možné, oproti roku 2012, lépe vyhodnotit její dopady.

Trh veřejných zadavatelů sice vykazuje v roce 2013 další pokles, který je však dominantně způsoben úspornou politikou veřejného sektoru, vyjádřenou např. hodnotou fiskálního úsilí (viz tabulka 1). Navíc je pokles rozsahu trhu veřejných zakázek částečně způsoben i intenzivnější konkurencí na nabídkové straně, která vede k tlaku na vysoutěžené ceny. Pokud není tímto snižováním cen dotčena kvalita, lze to hodnotit pozitivně. Základní parametry rozpočtové politiky pro rok 2014 a následující ukazují, že by mělo dojít ke stabilizaci velikosti trhu veřejných zakázek veřejných zadavatelů na úrovni roku 2013, případně k mírnému nárůstu.

Novelou stanovené snížení limitů pro VZMR vedlo k podstatně většímu zachycení trhu v ISVZ. To spolu s povinným zveřejňováním řady dokumentů na profilech zadavatele podstatně zvyšuje transparentnost zadávacího procesu a má také pozitivní dopady na míru konkurence na nabídkové straně. Z hlediska transparentnosti zadávacích procesů lze za pozitivní označit i povinné zveřejňování odůvodnění účelnosti veřejné zakázky v rámci předběžného oznámení.

Za další pozitivum roku 2013 lze označit mírný nárůst konkurence na nabídkové straně, který se projevuje nejen růstem průměrného počtu nabídek, ale zejména pozitivní změnou v distribuci nabídek. U všech třech typů veřejných zakázek (na dodávky, služby a stavební práce) poklesl podíl zakázek zadaných na základě jedné nabídky, což lze přisuzovat jak efektu povinného rušení zadávacích řízení s jednou nabídkou, tak i snaze zadavatelů o větší otevření trhu. K růstu ukazatele průměrného počtu podaných nabídek také přispělo zrušení možnosti redukovat počet nabídek v rámci užších řízení veřejných zadavatelů.

Z hlediska nedostatků současného systému zadávání veřejných zakázek lze uvést zejména časté soutěžení pouze na základě kritéria nejnižší nabídkové ceny. Řada zadavatelů toto kritérium aplikuje pouze z důvodu, že nejsou schopni ekonomicky racionálně nastavit parametry hodnoticího kritéria ekonomická výhodnost. Potřebná je zde větší metodická podpora od všech relevantních orgánů centrální státní správy. Zde je nutné upozornit, že výše uvedený problém je dlouhodobý (stejně jako dále řešená otázka identifikace mimořádně nízké nabídkové ceny) a nesouvisí se změnami, které přinesla „transparentní“ novela.

Dalším neduhem, na který si zadavatelé stěžují, je problém identifikace mimořádně nízké nabídkové ceny. Zejména ve stavebnictví se toto ukazuje jako problém, přičemž je opět postrádán alespoň rámcový metodický pokyn k tomu, jak ji zjistit a prokázat. Zadavatelé se

často nabídky, které mimořádně nízkou nabídkovou cenu obsahují, bojí vylučovat, neboť mají obavu před napadením tendru ze strany neúspěšného uchazeče.

Určité problémy v některých odvětvích působila i přísnost zákona ohledně povinného rušení zadávacích řízení pouze s jednou nabídkou. V tomto případě však již bylo reagováno zmírněním ustanovení v rámci technické novely.

Dlouhodobým problémem, který se nedaří zatím ani zmírňovat, je stále relativně vysoké zastoupení JŘBU, které tvoří 20 % zadávacích řízení, zatímco v zemích EU15 je to méně než 5 %. Zde se negativně projevuje jak snaha některých zadavatelů usnadnit si práci a vyhnout se regulárnímu tendru, tak i nedostatečná projektová příprava staveb, která následně generuje potřebu víceprací. V případě dodávek a služeb jde často o důsledek smluvně nevhodně nastavených autorských práv.

5. Národní infrastruktura pro elektronické zadávání veřejných zakázek

Národní infrastruktura pro elektronické zadávání veřejných zakázek (NIPEZ) je modulárně členěná soustava informačních systémů podporujících procesy elektronizace zadávání veřejných zakázek, která pokrývá všechny fáze životního cyklu veřejné zakázky od plánování po uzavření smlouvy. Jejím hlavním cílem je dosažení finančních úspor, a to především snížením cen nakupovaných komodit a snížením transakčních nákladů spojených s procesy zadávání veřejných zakázek na straně zadavatelů i dodavatelů. Projekt vychází mimo jiné z cíle Evropské unie a Protikorupční strategie vlády zajistit všem zadavatelům efektivní elektronický nástroj pro realizaci zadávacích řízení. Vytvoření NIPEZ představuje také jedno z opatření Strategie elektronizace zadávání veřejných zakázek pro období let 2011 až 2015, která byla přijata na základě usnesení vlády ČR z 5. ledna 2011 č. 5.

NIPEZ v sobě zahrnuje moduly pro plnění zákonné povinnosti zadavatelů v oblasti uveřejňování informací o veřejných zakázkách (Věstník veřejných zakázek) a úkolů MMR v oblasti správy ISVZ (vedení seznamu kvalifikovaných dodavatelů, rejstříku osob se zákazem plnění veřejných zakázek, statistiky atd.).

Dalšími stavebními kameny NIPEZ jsou zadávací moduly, a to elektronická tržiště pro rychlé a operativní nákupy dobře standardizovatelných komodit a Národní elektronický nástroj určený pro realizaci strategických nákupů a investičních akcí. Významným prvkem NIPEZ jsou individuální elektronické nástroje s různými funkcionalitami šité na míru zadavatelům, kteří nebudou chtít využívat NEN.

Součástí NIPEZ je také propojení jeho modulů s okolními informačními systémy (informační systémy zadavatelů a dodavatelů, Úřední věstník Evropské unie - TED, komoditní číselníky, systémy eGovernment).

V souvislosti s dokončením projektu NIPEZ podalo MMR v září 2013 projektovou žádost s názvem „Rozvoj národní infrastruktury pro elektronické zadávání veřejných zakázek“.

Předmětem tohoto projektu je rozšířit funkcionalitu NIPEZ tak, aby došlo ke zvýšení efektivity používání všech součástí NIPEZ a k elektronizaci dalších navazujících agend zadavatelů veřejných zakázek. Rozšíření funkcionalit systému NIPEZ bude spočívat v několika krocích. Jednak bude vybudována centrální zabezpečená adresářová služba obsahující údaje pro autentizaci a autorizaci uživatelů pro informační systémy spadající do NIPEZ, a jednak dojde k propojení NIPEZ a Monitorovacího systému Strukturálních fondů EU (MS2014+). Ukončení realizace projektu se předpokládá v polovině roku 2015.

5.1. Národní elektronický nástroj – současný stav implementace

MMR realizuje Národní elektronický nástroj (NEN) pro zadávání veřejných zakázek s cílem zavést moderní informační a komunikační technologie do procesů zadávání veřejných zakázek a zajistit dostupnost elektronického nástroje umožňujícího komplexní podporu celého životního cyklu veřejné zakázky 100 % zadavatelů, nikoli pouze ústředním orgánům státní správy, a to do roku 2015 v souladu s cíli Strategie elektronizace zadávání veřejných zakázek pro období let 2011-2015. Česká republika realizací NEN připravila pro zadavatele řešení, které bude splňovat podmínky nových evropských zadávacích směrnic v oblasti elektronizace zadávání veřejných zakázek.

NEN bude svou funkcionalitou pokrývat procesy ZVZ a zákona č. 139/2006 Sb. o koncesních smlouvách a koncesním řízení, v platných zněních, a podporovat zadavatele v rámci jednotlivých institutů ZVZ a především v rámci centralizace nákupů. ČR se po spuštění systému NEN dostane mezi „lídry“ na poli elektronizace procesu zadávání veřejných zakázek v EU.

Bohužel v roce 2013 došlo ke zpomalení vývoje systému NEN z důvodu, který má své kořeny již v roce 2012, a to v přijetí tzv. transparentní novely ZVZ účinné od dubna 2012. Úpravy systému v souvislosti s uvedenou novelou byly natolik významné, že se jejich implementace přenesla částečně i do prvního čtvrtletí roku 2013. Předpokládaný časový harmonogram vývoje systému NEN rovněž negativním způsobem ovlivnila demise vlády, a s ní spojené jmenování vlády nové, a příprava technické novely, jejíž konkrétní změny ZVZ musely být zapracovány do technické specifikace systému NEN. Situace byla o to komplikovanější, že změna vlády zpomalila i samotné projednávání technické novely, která byla nakonec schválena až na podzim 2013. MMR reagovalo na změny legislativy aktualizací technické specifikace NEN a implementací těchto změn do řešení NEN tak, aby NEN v době svého spuštění byl v souladu s platnou legislativou a nebyl tak morálně zastaralý.

MMR si je dobře vědomo, o jak komplexní a robustní elektronický nástroj se v případě systému NEN jedná, proto bylo již v průběhu roku 2013 rozhodnuto z důvodů uživatelského odladění a snížení nákladů na implementaci NEN do jednotlivých subjektů, že celý rok 2014 bude *de facto* rokem testovacím. Nejdříve bude zahájeno „uzavřené“ testování, do kterého budou zapojeny vedle MMR i vybrané resorty, od poloviny roku 2014 bude následovat

„otevřené“ testování, do kterého se bude moci zapojit kterýkoli zadavatel dle § 2 ZVZ, aby se se systémem NEN seznámil. Spuštění plného provozu je v současné době naplánováno od 1. ledna 2015.

5.2. Elektronická tržiště – výsledky za rok 2013⁹

Elektronická tržiště veřejné správy (dále jen „e-tržiště“) jsou jedním ze základních zadávacích modulů soustavy NIPEZ. Podporují zadávací strategii rychlých operativních nákupů dle aktuálních potřeb zadavatelů u komodit, které jsou nakupovány opakovaně a umožňují plně elektronické zadávání ve vybraných zadávacích řízeních s využitím automatických metod hodnocení a elektronických aukcí.

Povinnost používat e-tržiště ukládá Usnesení vlády ze dne 10. května 2010 č. 343, k používání elektronických tržišť subjekty veřejné správy při vynakládání finančních prostředků ve znění UV č. 451/2011, UV č. 933/2011, UV č. 222/2012 a UV č. 981/2013 (dále jen „UV č. 343/2010“):

- pro komodity ze Seznamu komodit, které budou pořizovány a obměňovány prostřednictvím elektronického tržiště (dále jen „Seznam komodit“), který je přílohou č. 1 Usnesení vlády ze dne 15. června 2011 č. 451, k Seznamu komodit, které budou pořizovány a obměňovány prostřednictvím elektronického tržiště, k Vzorovému provoznímu řádu elektronického tržiště, k Metodickému pokynu k vybraným chybám v klasifikaci CPV a o změně usnesení vlády ze dne 10. května 2010 č. 343, k používání elektronických tržišť subjekty veřejné správy při vynakládání finančních prostředků,
- zadavatelům dle ustanovení § 2 odst. 2 písm. a) a b) zákona č. 137/2006 Sb., přičemž prostřednictvím e-tržiště musejí zadávat
 - ústřední orgány státní správy (ÚOSS) 100 % finančních prostředků vynakládaných na vymezené komodity,
 - podřízené organizace ÚOSS do 31. 12. 2013 minimálně 50 % finančních prostředků vynakládaných na vymezené komodity, od 1. 1. 2014 nově 100 %,
- pro veřejné zakázky s předpokládanou hodnotou nejméně 50 000 Kč bez DPH zadávané
 - mimo režim ZVZ – VZMR,
 - v režimu ZVZ výhradně:
 - v ZPŘ,
 - na základě rámcové smlouvy s více uchazeči dle § 92 odst. 3 ZVZ.

Dobrovolně mohou e-tržiště používat:

⁹ Detailní informace o e-tržištích jsou uvedeny ve Zprávě o fungování elektronických tržišť veřejné správy za rok 2013.

- územní samosprávné celky (obce, kraje, statutární města a hl. m. Praha),
- příspěvkové organizace, u nichž funkci zřizovatele vykonává územní samosprávný celek,
- jiné právnické osoby dle ZVZ,
- sektoroví zadavatelé,
- veřejní zadavatelé zadávající zakázku v souvislosti s výkonem relevantní činnosti (dle § 4 ZVZ),
- dotovaní zadavatelé.

Všech pět e-tržišť (Centrum veřejných zakázek, Český trh, Gemin.cz, TENDERMARKET a vortalGOV) musí poskytovat základní služby, které umožňují realizovat veškeré potřebné kroky a úkony zadavatele v zadávacím řízení. MMR jako správce systému e-tržišť hradí provozovatelům e-tržišť poplatky za využívání základních služeb u zadávacích řízení s předpokládanou hodnotou dosahující nejméně 5 000 Kč bez DPH.

Každý provozovatel e-tržišť může uživatelům nabízet také aditivní služby, které nejsou nezbytné pro řádné a účelné zadání veřejné zakázky. Za využití těchto doplňkových služeb hradí poplatky uživatelé (zadavatelé a dodavatelé). Ceník aditivních služeb je stanoven provozovatelem a je součástí provozního řádu příslušného e-tržišť.

Činnost Ministerstva pro místní rozvoj ČR v oblasti správy e-tržišť v roce 2013

Opatření realizovaná v roce 2013:

- vládě byla předložena informace o plnění UV ze dne 16. ledna 2013 č. 39 „Od korupce k integritě - Strategie vlády v boji s korupcí na období let 2013 a 2014“,
- zpracování úpravy Pravidel systému používání elektronických tržišť subjekty veřejné správy, které tvoří přílohu UV č. 343/2010, v platném znění, formou usnesení vlády č. 981/2013.

MMR připravilo změnu UV č. 343/2010, kterou vláda schválila 18. prosince 2013 pod číslem 981, a která spočívá zejména v:

- rozšíření povinnosti pro podřízené orgány a organizace ÚOSS využívat e-tržiště pro nákup komodit ze Seznamu komodit z 50 % na 100 % předpokládaných finančních prostředků vynakládaných na vymezené komodity,
- zpracování legislativních změn v souvislosti s novelou zákona č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách, do Pravidel systému používání elektronických tržišť subjekty veřejné správy.

Jako správce e-tržišť MMR v roce 2013 provádělo kontrolní činnosti za účelem zefektivnění provozu e-tržišť a zvýšení uživatelské přívětivosti. Kontroly se týkaly:

- souladu dat v IS VZ se skutečností evidovanou na e-tržišťích,
- souladu e-tržišť se Závaznými minimálními požadavky na technickou charakteristiku e-tržišť,
- souladu monitorovacího systému provozovatelů e-tržišť s požadavky koncesní smlouvy.

Objem zakázek realizovaných na e-tržišťích v roce 2013

Celkem bylo v roce 2013 zadáno 42 872 zakázek s celkovou smluvní cenou (dále také „hodnotou“) 4,1 mld. Kč vč. DPH. Zakázky s předpokládanou hodnotou nejméně 5 000 Kč se podílely 81 % na celkovém počtu zadáných zakázek a 99 % jejich celkové hodnoty.

Tabulka 51 Počet a hodnota zadáných zakázek

Zadané VZ	Počet zadáných VZ	Počet v %	Hodnota v mil. Kč	Hodnota v %
VZ s předp. hodnotou nedosahující 5 tis. Kč	8 056	18,8%	55,4	1,4%
VZ s předp. hodnotou od 5 do 50 tis. Kč	21 591	50,4%	443,6	10,9%
VZ s předp. hodnotou nejméně 50 tis. Kč	13 225	30,8%	3 576,0	87,8%
Celkem	42 872	100,0%	4 075,0	100,0%

Zdroj: Zpráva o fungování elektronických tržišť veřejné správy za rok 2013
Uváděné finanční hodnoty jsou včetně DPH.

Náklady MMR na základní služby poskytované e-tržišti

MMR jako správce systému hradí provozovatelům e-tržišť měsíčně poplatky za zadané veřejné zakázky s předpokládanou hodnotou nejméně 5 000 Kč bez DPH dle platného ceníku základních služeb, který tvoří přílohu koncesní smlouvy.

Za základní služby e-tržišť realizované v roce 2013 proplatilo MMR 31,4 mil. Kč vč. DPH. Podíl nákladů na základní služby e-tržišť na hodnotě zadaných zakázek s předpokládanou hodnotou nejméně 5 tis. Kč bez DPH činil 0,8 %.

Náklady na zakázky s předpokládanou hodnotou od 5 do 50 tis. Kč, které mohou zadavatelé realizovat na e-tržišti dobrovolně nad rámec požadovaný právními předpisy, dosáhly 7,7 mil. Kč s DPH, což představuje téměř čtvrtinu celkových nákladů.

Tabulka 52 Porovnání nákladů na provoz e-tržišť s hodnotou zadaných zakázek

Zadané VZ	Hodnota zadaných VZ v mil. Kč	Náklady MMR na základní služby e-tržišť v mil. Kč	Podíl nákladů na hodnotě zadaných VZ v %
VZ s předp. hodnotou od 5 do 50 tis. Kč	443,5	7,7	1,74 %
VZ s předp. hodnotou nejméně 50 tis. Kč	3 576,0	26,7	0,75 %
Celkem	4 019,5	31,4	0,78 %

Zdroj: Zpráva o fungování elektronických tržišť veřejné správy za rok 2013
Uváděné finanční hodnoty jsou včetně DPH.

5.3. Informační systém o veřejných zakázkách – ISVZ

Informační systém o veřejných zakázkách je vymezen v ustanovení § 157 ZVZ a v § 32 zákona č. 139/2006 Sb., o koncesních smlouvách a koncesním řízení. Jedná se modulární systém, který se skládá z následujících částí.

Věstník veřejných zakázek

Věstník veřejných zakázek je jednotné místo pro uveřejňování informací o veřejných zakázkách, které jsou realizovány v přímém režimu zákona. Podrobnějším informacím o Věstníku veřejných zakázek je věnována samostatná podkapitola 5.4.

Seznam kvalifikovaných dodavatelů

Seznam kvalifikovaných dodavatelů vede MMR na základě ustanovení § 125 a následujících ZVZ. Do seznamu jsou zapisováni dodavatelé, kteří splnili kvalifikaci podle § 53 ZVZ (základní kvalifikační předpoklady) a § 54 ZVZ (profesní kvalifikační předpoklady), splnění kvalifikace se dokládá předložením příslušných dokladů.

Výpisem ze Seznamu kvalifikovaných dodavatelů lze prokázat v zadávacím řízení splnění výše uvedených kvalifikačních předpokladů, a tím je snížena administrativní zátěž na straně dodavatele, neboť dodavatel nemusí pro potřeby každého zadávacího řízení zajišťovat opakovaně potvrzení příslušných orgánů (např. České správy sociálního zabezpečení, Finančního úřadu apod.). Výpis ze Seznamu kvalifikovaných dodavatelů poskytuje MMR v listinné podobě nebo jako elektronický dokument opatřený zaručeným elektronickým podpisem, a to na základě písemné žádosti. Od roku 2009 je možné výpis získat rovněž prostřednictvím Kontaktního místa veřejné správy – Czech POINT. V roce 2012 bylo takto vystaveno 8 105 a v roce 2013 již 8 872 výpisů.

K 1. září 2013 došlo k významnému zjednodušení při pořizování výpisu ze Seznamu kvalifikovaných dodavatelů. Systém ISVZ nyní obsahuje veřejnou webovou službu, která umožňuje generování elektronických výpisů ve formátu PDF.

V roce 2012 bylo v seznamu kvalifikovaných dodavatelů evidováno 1 583 ekonomických subjektů, k 31. prosinci 2013 došlo k navýšení počtu na konečných 2 099 subjektů.

Seznam systémů certifikovaných dodavatelů (SCD)

Systém certifikovaných dodavatelů je vedle seznamu kvalifikovaných dodavatelů dalším institutem ZVZ, jehož účelem je usnadnění prokazování splnění kvalifikace, popř. její části, dodavatelem v zadávacím řízení. Na rozdíl od seznamu kvalifikovaných dodavatelů umožňuje SCD prokázání splnění širšího spektra kvalifikace, neboť umožňuje i prokazování splnění ekonomických a finančních kvalifikačních předpokladů a technických kvalifikačních předpokladů, a to v rozsahu stanoveném v pravidlech SCD.

Základní úprava systému certifikovaných dodavatelů je uvedena v ustanovení § 133 a následujících ZVZ. Pro účely akreditace certifikačních orgánů pro kvalifikaci se použijí ustanovení § 14 a násl. zákona č. 22/1997 Sb., o technických požadavcích na výrobky.

Statistické výstupy o veřejných zakázkách

Statistické výstupy o veřejných zakázkách tvoří základní informační zdroj o veřejných zakázkách zadávaných v ČR, ze kterých vychází i tato zpráva.

Tento modul ISVZ obsahuje statistická data z Věstníku veřejných zakázek, kde jsou uveřejňovány veřejné zakázky, které jsou realizovány v přímém režimu zákona, dále informace o veřejných zakázkách z profilů zadavatele, které jsou na profilu uveřejňovány ve strukturované podobě (podkapitola 5.5) a v neposlední řadě údaje ze všech pěti e-tržišť, na kterých jsou realizovány veřejné zakázky v ČR.

Statistické výstupy jsou volně dostupné prostřednictvím internetové stránky www.isvz.cz, kde jsou k dispozici statistické sestavy, které obsahují data z Věstníku veřejných zakázek a e-

tržišť. Systém ISVZ tak významným způsobem přispívá k transparentnosti procesu zadávání veřejných zakázek.

Ostatní moduly ISVZ

Součástí ISVZ jsou také následující moduly:

Rejstřík koncesních smluv veřejně zpřístupňuje informace o uzavřených koncesních smlouvách dle zákona č. 139/2006 Sb., o koncesních smlouvách a koncesním řízení (koncesní zákon), a to po celou dobu platnosti těchto smluv. V roce 2012 bylo v tomto rejstříku evidováno 58 smluv, v roce 2013 pak počet stoupl na 82 smluv.

Do Rejstříku osob se zákazem plnění veřejných zakázek jsou zapsány právnické nebo podnikající fyzické osoby, kterým byl podle § 120a odst. 2 ZVZ uložen zákaz plnění veřejných zakázek. V roce 2012 byly v rejstříku evidovány 4 ekonomické subjekty, v roce 2013 pak došlo k zápisu dalších 3, a proto k 31. prosinci 2013 bylo v tomto seznamu zapsáno celkem 7 subjektů.

V rámci ISVZ je veden také Rejstřík osob se zákazem plnění koncesních smluv, kde doposud není evidován žádný ekonomický subjekt.

Číselníky a klasifikace slouží uživatelům jako podpora při vyplňování formulářů ve Věstníku veřejných zakázek. Jedná se zejména o klasifikaci CPV, číselník územních jednotek, právních forem, měn apod. V ISVZ je k dispozici jak funkce vyhledávání podle názvu položky či kódu, tak kompletní číselník či klasifikace ke stažení.

5.4. Věstník veřejných zakázek

Věstník veřejných zakázek je jednotné místo pro uveřejňování informací o veřejných zakázkách v ČR, je definován v § 17 písm. g) ZVZ a tvoří jednu ze základních částí ISVZ. Provoz Věstníku veřejných zakázek zajišťuje na základě koncesní smlouvy od 1. listopadu 2011 společnost NESS Czech s.r.o.

Ve Věstníku veřejných zakázek jsou na národní úrovni uveřejňovány základní údaje o veřejných zakázkách, u kterých je podle § 146 a § 147 ZVZ stanovena povinnost uveřejňovat informace prostřednictvím formulářů. Forma a obsah jednotlivých formulářů je dána příslušnými právními předpisy [Prováděcím nařízením Komise (EU) č. 842/2011 ze dne 19. srpna 2011, kterým se stanoví standardní formuláře pro zveřejňování oznámení v oblasti zadávání veřejných zakázek a kterým se zrušuje nařízení (ES) č. 1564/2005, a vyhláškou č. 133/2012 Sb., o uveřejňování vyhlášení pro účely zákona o veřejných zakázkách a náležitostech profilu zadavatele].

V lednu 2013 došlo k významné změně grafického prostředí VVZ. Součástí této změny byl přesun funkcí a odkazů, které jsou uživateli nejpoužívanější, na úvodní stránku, ať už se jedná o funkcionality pro podání formuláře, vyhledávání, týdenní přehled uveřejnění dle data pro

podání nabídek dělených dle druhu veřejné zakázky či odkaz na přehled aktuálních vítězů veřejných zakázek.

Ve sledovaném období došlo k významnému nárůstu počtu uveřejněných formulářů z počtu 36 268 za rok 2012, na 52 675 v roce 2013, z tohoto počtu bylo 21 382 formulářů rovněž odesláno k uveřejnění v TED. Jak jsme již uvedli v kapitole 2, došlo k nárůstu počtu zadávacích řízení jako důsledek snížení limitů pro podlimitní veřejné zakázky, což se projevilo i v nárůstu počtu uveřejněných formulářů. Další příčinou nárůstu uveřejnění je zvýšení významu profilů zadavatele, na kterých jsou od 1. ledna 2013 povinně uveřejňována určitá data ve strukturované podobě (strojově čitelná data), jak bude blíže popsáno v kapitole 5.5. Každý profil zadavatele, aby jej mohl zadavatel využívat v souladu s platnou legislativou, musí mít uveřejněnu svou URL adresu ve VVZ.

Ve sledovaném období nebyla zaznamenána výraznější nedostupnost systému, která by omezila uživatele, aplikace byla stabilní, což byl zároveň předpoklad pro to, aby mohlo být uveřejněno výše uvedené množství formulářů.

5.5. Profil zadavatele - posílení transparentnosti zadávání veřejných zakázek

ZVZ a příslušný prováděcí předpis (vyhláška č. 133/2012 Sb., o uveřejňování vyhlášení pro účely zákona o veřejných zakázkách a náležitostech profilu zadavatele) stanoví povinnosti zadavatele ve vztahu k uveřejňování informací na profilu zadavatele, čímž je zvýšena nejen transparentnost zadávání veřejných zakázek a dostupnost informací o veřejných zakázkách případným uchazečům, ale i posílena možnost kontroly ze strany příslušných orgánů. V průběhu zadávacího řízení je veřejný zadavatel povinen uveřejňovat na profilu zadavatele pro podlimitní a nadlimitní veřejné zakázky odůvodnění účelnosti veřejné zakázky dle vyhlášky č. 232/2012 Sb., o podrobnostech rozsahu odůvodnění účelnosti veřejné zakázky a odůvodnění veřejné zakázky. V odůvodnění jsou uvedeny základní informace o účelnosti veřejné zakázky, přiměřenosti požadavků na technické kvalifikační předpoklady, vymezení obchodních a technických podmínek veřejné zakázky ve vztahu k potřebám veřejného zadavatele a jsou stanoveny základní a dílčí hodnotící kritéria a způsob hodnocení nabídek.

Všichni zadavatelé jsou povinni na profilu zadavatele uveřejnit zadávací dokumentaci nebo její textovou část a případné dodatečné informace. Výrazným způsobem jsou posíleny nástroje k možnosti kontroly *ex post*, a to jak o samotném zadávacím řízení, tak o plnění smlouvy. Pro všechny zadavatele (veřejné i sektorové) je stanovena povinnost uveřejnit písemnou zprávu zadavatele, která obsahuje základní informace o veřejné zakázce a podaných nabídkách. Pro veřejné zadavatele je stanovena povinnost uveřejnit celé znění smlouvy uzavřené na veřejnou zakázku včetně všech jejích změn a dodatků, informace o výši skutečně uhrazené ceny za plnění veřejné zakázky a seznam subdodavatelů dodavatele veřejné zakázky, jimž za plnění subdodávky uhradil více než 10 % nebo v případě významné veřejné zakázky více než 5 % ceny.

Vybrané informace o veřejné zakázce, a to včetně skutečně uhrazené ceny a seznamu subdodavatelů, mají od 1. ledna 2013 zadavatelé povinnost uvádět na profilu zadavatele v podobě strukturovaných dat tak, aby data byla zpřístupněna prostřednictvím metody GET.

Pro zajištění informovanosti a metodické podpory zadavatelů MMR zpracovalo a aktualizuje metodické pokyny k vyhlášce č. 133/2012 Sb., a rovněž uveřejnilo a aktualizuje v ISVZ podrobný popis XML a XSD schémat, aby byla stanovena jednotná struktura informací, které je možné získat z profilu zadavatele. V ISVZ je k dispozici rovněž testovací prostředí pro zadavatele, kde je možno ověřit, že generovaný soubor XML odpovídá XSD schématu a strukturovaná data o VZ jsou v souladu s technickou specifikací. Na jaře 2013 byl organizován odborný seminář pro provozovatele profilů zadavatele zaměřený především na povinnost poskytování dat ve strukturované podobě.

MMR průběžně monitoruje připravenost profilů poskytovat data ve strukturované podobě. Byla provedena dvě plošná ověření profilů zadavatele s ohledem na poskytování dat ve strukturované podobě. Při ověřování v březnu 2013 bylo zjišťováno pouze, zda profil zadavatele, jehož internetovou adresu uveřejnil zadavatel prostřednictvím Věstníku veřejných zakázek, je schopen poskytnout data ve strukturované podobě, nebyla již posuzována kvalita poskytovaných dat. Při druhém ověřování v říjnu 2013, na které byli s dostatečným předstihem upozorněni zadavatelé i provozovatelé profilů zadavatele, byly porovnávány údaje z Věstníku veřejných zakázek o zadaných veřejných zakázkách s údaji o těchto veřejných zakázkách na profilu zadavatele. Při nastavení tohoto ověřování se vycházelo z předpokladu, že je-li uveřejněn výsledek zadávacího řízení ve Věstníku veřejných zakázek, musí být údaje o příslušné zakázce uvedeny na profilu příslušného zadavatele. O výsledcích ověřování daného profilu byl vždy kontaktní osobě za zadavatele zaslán podrobný protokol s popisem případných chyb.

Po vyhodnocení ověřování profilů zadavatele bylo zjištěno ke dni 26. října 2013:

- Z celkového počtu ověřovaných profilů 9 340 bylo 5 436 profilů zadavatele bez ověřovaných chyb.
- Dále bylo zjištěno, že u 2 398 profilů nebylo možno získat požadované údaje o veřejných zakázkách, a to zejména z důvodů, že nastala chyba při stahování nebo byla vrácena nekorektní xml data.
- Méně závažné chyby byly zjištěny u 1 515 profilů. Tyto chyby byly způsobeny převážně chybným či nedůsledným vyplněním údajů (např. u příslušné veřejné zakázky nebylo vyplněno odpovídající evidenční číslo z Věstníku veřejných zakázek).
- U 97 zadavatelů, kteří uveřejnili výsledky veřejných zakázek ve Věstníku veřejných zakázek v roce 2013, nebyl dohledán profil zadavatele evidovaný ve Věstníku veřejných zakázek.

Ke konci ledna 2014 bylo provedeno opakovaně kontrolní ověření profilů zadavatele s ohledem na poskytování dat ve strukturované podobě pro potřeby MMR, kdy zadavatelům již nebyl odeslán výsledek kontroly. Bylo zjištěno, že oproti říjnu 2013:

- Narostl počet profilů zadavatele evidovaných ve Věstníku veřejných zakázek na 9 852 – tj. o 512 oproti říjnu 2013.
- Snížil se počet profilů, ze kterých nebylo možno získat požadované údaje o veřejných zakázkách (chyba při stahování nebo nekorektní xml data) – z 2 389 (říjen 2013) na 2 154 (leden 2014).
- Zlepšila se kvalita předávaných dat - z celkového počtu ověřovaných profilů (9 852) bylo 7 659 bez chyb a byla předávána relevantní data.
- Snížil se počet zadavatelů, kteří uveřejnili výsledky veřejných zakázek ve Věstníku veřejných zakázek v roce 2013, a nebyl dohledán formulář, kterým by zřídili profil zadavatele, na 85.

5.6. Číselník NIPEZ

Číselník NIPEZ je speciální klasifikační číselník spravovaný MMR, jehož data jsou určena ke klasifikaci a identifikaci dodávek, služeb a stavebních prací, které jsou předmětem obchodování na trhu veřejných zakázek v České republice.

Data číselníku NIPEZ se skládají ze dvou sekcí, a to z klasifikačního číselníku komodit NIPEZ a ze sad vlastností komodit. Klasifikační sekce vychází z evropského číselníku CPV. Komodity jsou uspořádány do hierarchické stromové struktury, která pomocí sdružování komodit do typizovaných skupin a kategorií umožňuje uživatelům snadné vyhledávání požadované komodity. Sady vlastností komodit představují zásadní kvalitativní přínos pro standardizaci popisu nakupovaných komodit při zadávání veřejných zakázek. Sady vlastností slouží k vytvoření strukturovaného parametrizovaného popisu dané položky (výrobku nebo služby), který umožňuje snadné srovnání poptávaných a nabízených komodit mezi sebou, podporuje automatické vyhodnocování nabídek a snadný přenos dat o komoditách mezi různými informačními systémy.

V číselníku NIPEZ je dále implementována funkcionality „filtrace“, která je určena především ústředním orgánům státní správy a jejich podřízeným organizacím pro potřebu identifikace komodit podléhajících specifickému procesu nákupu, který je nutno provádět přes e-tržiště či prostřednictvím institutu centrálního zadavatele dle příslušných usnesení vlády.

Číselník NIPEZ je přístupný od 1. srpna 2012 na internetových stránkách <http://ciselnik.nipez.cz>. Přes anonymní přístup lze číselník pouze prohlížet, registrovaní uživatelé mají možnost stahovat data z číselníku v podobě XML. Toho využívají např. elektronická tržiště veřejné správy a některé další elektronické nástroje, které takto stažená

data implementovali do vlastních prostředí a zadavatelé je tak využívají přímo v těchto nástrojích.

Provozovatel číselníku NIPEZ poskytuje uživatelům podporu prostřednictvím telefonní linky, e-mailu a helpdeskové aplikace OfficeMan. Nejčastěji uživatelé žádají o pomoc při určování správné klasifikace nakupované komodity, dále mají požadavky technické povahy (stahování XML souborů a práce s nimi). V roce 2013 bylo řešeno okolo 150 požadavků.

5.7. Integrovaná komponenta NIPEZ

Integrovaná komponenta NIPEZ (dále jen „IK NIPEZ“) je zatím poslední z realizovaných modulů NIPEZ, který řeší napojení informačních systémů NIPEZ na Informační systém základních registrů (ISZR), jehož výsledkem je vytvoření aplikace, která slouží pro napojení jednotlivých informačních systémů v rámci NIPEZ na Informační systém základních registrů a umožňuje získávat aktuální a jednotné informace o subjektech vedených v základních registrech.

V současné době jsou na IK NIPEZ napojeny a využívají z něj informace VVZ a ISVZ. MMR předpokládá, že v budoucnu budou na IK NIPEZ napojeny všechny informační systémy NIPEZ, čímž dojde ke zkrácení doby realizace zadávacího procesu pro uživatele NIPEZ, a zároveň k zefektivnění procesu získávání informací o veřejných zakázkách a trhu veřejných zakázek obecně.

6. Resortní systémy centralizovaného zadávání veřejných zakázek¹⁰

Resortní systém centralizovaného zadávání (RS CZ) je soustava zadávacích postupů a pravidel v rámci jednoho resortu, jež jsou vymezeny zejména subjektem, který plní funkci centrálního zadavatele, výčtem pověřujících zadavatelů a výčtem komodit, které jsou zadávány centralizovaně v rámci tohoto resortu. Metodickou podporu všech resortních systémů zajišťuje správce resortních systémů centralizovaného zadávání, kterým je MMR.

Cílem zavedení resortních systémů centralizovaného zadávání je především dosažení úspor při vynakládání veřejných finančních prostředků a zvýšení transparentnosti procesů centrálních nákupů vedoucí k oslabení možnosti korupčního jednání.

Legislativní rámec centralizovaného zadávání v České republice tvoří vedle ZVZ usnesení vlády ze dne 20. července 2011 č. 563 k resortním systémům centralizovaného zadávání veřejných zakázek a usnesení vlády ze dne 14. prosince 2011 č. 930 o Minimálním povinném seznamu komodit povinně nakupovaných s využitím institutu centrálního zadavatele v rámci resortních systémů centralizovaného zadávání veřejných zakázek v souladu s minimálními požadavky na vytvoření a provoz resortních systémů centralizovaného zadávání veřejných zakázek. Ústřední orgány státní správy, které mají alespoň dvě podřízené organizace (celkem

¹⁰ Podrobnější informace o systémech centralizovaného zadávání jsou uvedeny ve Zprávě o hodnocení resortních systémů centralizovaného zadávání veřejných zakázek za rok 2013

16 ÚOSS), jsou od 1. července 2012 povinny centralizovat nákupy komodit stanovených usnesením vlády. Jedná se o elektrickou energii, plynná paliva, telekomunikační služby, kancelářskou techniku a zařízení a počítače a stroje na zpracování dat. Od 1. července 2013 se povinnost vztahuje dále na osobní vozidla, bezpečnostní služby, nábytek a kancelářské potřeby. K minimálnímu povinnému seznamu komodit pro centralizované zadávání si lze v rámci jednotlivých resortů přiřadit vlastní, tzv. resortní komodity.

Většina resortů ustanovila své systémy centralizovaného zadávání v první polovině roku 2012, proto lze rok 2013 charakterizovat jako první, za který jsou k dispozici relevantní data o realizovaných nákupech, jejich finančních objemech a vyčíslených úsporách. Některé povinné komodity (např. kancelářské potřeby) se však z důvodu jejich zajišťování v rámci trvajících smluv uzavřených před ustavením RS CZ dosud nepodařilo do systémů zcela zapojit. Nejvíce centralizovaných zadávacích řízení o největším finančním objemu bylo v roce 2012 i 2013 realizováno v resortech, které mají s postupy centralizovaného zadávání již dlouholeté zkušenosti (zejména Ministerstvo vnitra). Celkem byly v roce 2013 v rámci RS CZ uzavřeny smlouvy na poskytnutí konkrétního plnění v hodnotě 2,6 mld. Kč bez DPH, z toho více než 80 % tvořily dodávky plynu a elektrické energie. Úspory vzniklé realizací zakázek v RS CZ vyčíslené jednotlivými resorty dle metodiky MMR, dosáhly za rok 2013 souhrnné částky 420 mil. Kč bez DPH.

Institut centralizovaného zadávání je dobrovolně využíván také v řadě krajů či statutárních měst. Tyto subjekty realizují centralizované zadávání ve své kompetenci v roli zřizovatele, a to hlavně v oblasti řízení, vydávání závazných pravidel a regulace. MMR jako správce RS CZ dle UV č. 563/2011 nemá v současné úpravě na samosprávné celky vliv, centrální nákupy na úrovni samosprávy nejsou nijak koordinovány.

7. Mezinárodní prvek u zadávání veřejných zakázek/veřejné zakázky ve světle rozvoje společného trhu EU a iniciativ ze strany EK, evropských agentur, asociací či členských států

7.1. Nové směrnice pro veřejné zakázky a koncesní řízení

Dne 11. února 2014 byl ukončen dvouletý proces přípravy a schválení nových evropských směrnic k veřejným zakázkám. Cílem nových směrnic je podle představ Evropské komise modernizace zadávání veřejných zakázek v členských státech. Celý legislativní akt je tvořen třemi směrnicemi, směrnicí o veřejných zakázkách (klasická směrnice), směrnicí o sektorových veřejných zakázkách a směrnicí o koncesích.

Každý členský stát Evropské unie je povinen tyto směrnice implementovat, tedy přenést jejich obsah do svého právního řádu. Pro Českou republiku to znamená, že bude připraven zcela nový zákon o veřejných zakázkách. Lhůta pro harmonizaci je dvouletá, s účinností nového zákona lze tedy počítat od začátku roku 2016.

Zmíněná klasická směrnice sice ponechává celou řadu institutů v původní podobě, zároveň ale přináší poměrně zásadní změny do systému veřejných zakázek.

Směrnice rozlišuje veřejné zadavatele na ústřední (centrální) a na zadavatele na nižším stupni řízení, jako jsou obce či kraje. Centrální zadavatelé budou mít obecně „poněkud komplikovanější“ režim, což vyplývá z mezinárodních smluv, kterými je EU vázána.

Vítané je zpřesnění tzv. výjimky in-house, kdy veřejný zadavatel může přímo zadat veřejnou zakázku jiné právnické osobě, pokud tato právnická osoba vykonává více než 80 % činností při plnění úkolů, které jí byly svěřeny ovládajícím veřejným zadavatelem a tato právnická osoba je ve výlučném vlastnictví zadavatele. Tento institut se nejčastěji uplatňuje ve vztahu k příspěvkovým organizacím či soukromým subjektům, které jsou založeny obcí (např. technické služby).

Nová směrnice také zavádí zásadu přiměřenosti. K současným třem zásadám (zákaz diskriminace, transparentnost a rovné zacházení) přibývá nová zásada, která je již v současném zákoně uplatňována, nicméně její uplatnění bude širší a zásada bude výslovně uvedena v novém zákoně. Zadavatel bude muset stanovit přiměřenou kvalifikaci, přiměřený způsob hodnocení atd.

Novým druhem zadávacího řízení je tzv. inovační partnerství. Smyslem zavedení tohoto řízení je podpora vývoje inovací a jejich následné uplatnění. Podmínkou je skutečná inovativnost, předmět veřejné zakázky nesmí být běžně dostupný na trhu. Inovační partnerství se skládá z fází, které odrážejí kroky v procesu výzkumu a inovačního vývoje a mohou zahrnovat zpracování výrobku, poskytnutí služeb nebo dokončení stavebních prací. Zadavatel v rámci inovačního partnerství stanoví průběžné cíle, jichž mají partneři – dodavatelé dosáhnout a upravuje odměny v odpovídajících splátkách. Na základě stanovených cílů, které mají být dosaženy při vyvíjení inovativního produktu, může zadavatel po každé fázi rozhodnout o ukončení inovačního partnerství. Směrnice dále stanovuje, že předpokládaná hodnota inovací nesmí být nepřiměřená investici potřebné pro jejich vývoj.

V některých ohledech je již Česká republika z pohledu nové úpravy napřed. Směrnice vyžaduje, aby zadavatelé od zahájení řízení zajistili bezplatný neomezený a plný přímý přístup elektronickými prostředky k zadávací dokumentaci. V oznámení o zahájení nebo ve výzvě k podání nabídky se uvede internetová adresa, na které je zadávací dokumentace dostupná. Tento systém je už dnes u nás naprosto běžný a byl zaveden tzv. transparentní novelou, kdy zadavatel musí uveřejňovat textovou část zadávací dokumentace na svém profilu zadavatele.

Směrnice také počítá s tzv. blokační lhůtou pro dodatečné informace tak, jak je v zásadě známe už dnes. Zadavatelé poskytnou dodatečné informace ke specifikacím a dalším podkladům nejpozději šest dnů před uplynutím lhůty pro podání nabídek. Směrnice ale ukládá dodavatelům poměrně nespécifikovanou povinnost, aby si o dodatečné informace požádali s dostatečným předstihem.

Pro zadání veřejné zakázky jako takové nepřináší nová evropská legislativa zásadní změny. Zadavatel ale nově může vyloučit uchazeče, pokud zjistí, že nabídka dotyčného uchazeče nenaplnuje povinnosti v oblasti práva životního prostředí a sociálního a pracovního práva. Směrnice nezavádí aktivní pátrací povinnost pro zadavatele, zmíněna je pouze možnost takového dodavatele vyloučit, přesněji – nezadat mu veřejnou zakázku.

U základní kvalifikace opět nedochází k zásadní změně, nově ale nebude moci zadavatel vyloučit dodavatele, který neplní své daňové povinnosti či povinnosti s placením zdravotního a sociálního pojištění, pokud si dodavatel dohodl splátkový kalendář s příslušným správcem daně či pojištění.

Zadavatel bude moci dále vyloučit takového uchazeče, kterému prokáže, že se dopustil vážného profesního pochybení, které zpochybňuje jeho důvěryhodnost. To platí i v případě, že se dodavatel v rámci dřívějšího smluvního vztahu se zadavatelem dopustil závažných nebo opakovaných pochybení při plnění důležitého požadavku zadavatele. Toto pochybení by ovšem muselo vést k předčasnému ukončení této smlouvy, k náhradě škody nebo k jiným podobným sankcím.

Obdobně zadavatel může dále vyloučit dodavatele v případě, že na základě dostatečně věrohodných informací dospěje k závěru, že dodavatel uzavřel s jinými dodavateli dohody, jejichž cílem je narušení hospodářské soutěže. Zde je důkazní břemeno ovšem na straně zadavatele a je otázkou, do jaké míry a intenzity budou zadavatelé toto oprávnění využívat např. s ohledem na možné spory kolem náhrady škody.

Rozšířeným důvodům pro vyloučení dodavatele ale odpovídá jakési „liberační opatření“, tzv. self-cleaning, tedy institut umožňující dodavateli „zprostit sám sebe viny“, jde o institut obdobný tzv. účinné lítosti. Každý dodavatel může doložit, že přijal opatření, která jsou dostatečná pro prokázání jeho nové spolehlivosti a integrity. Jestliže jsou tyto důkazy pro zadavatele dostatečné, tak dodavatele ze zadávacího řízení nevyločí. Dodavatel musí např. prokázat, že nahradil nebo se zavázal nahradit veškeré škody způsobené pochybením, nebo přijal konkrétní technická, organizační a personální opatření pro vyloučení dalších pochybení.

Pro hodnocení nabídky stanoví zadavatel kritérium ekonomické výhodnosti. To v sobě zahrnuje cenu nebo např. náklady životního cyklu. Dále lze využít kvalitativní, environmentální a sociální aspekty spojené s předmětem dané veřejné zakázky. Směrnice nově umožňuje hodnotit organizaci, kvalifikaci a zkušenosti pracovníků pověřených realizací veřejné zakázky v tom případě, že na úroveň plnění veřejné zakázky může mít významný

dopad právě kvalita zapojených pracovníků. Zadavatel může pro hodnocení stanovit pevnou cenu a hodnotit pouze kvalitativní kritéria.

Směrnice se hlouběji zabývá i pojmem náklady životního cyklu. Tyto náklady zahrnují na jedné straně náklady související s pořízením předmětu veřejné zakázky, jeho využíváním (spotřeba energie a jiných zdrojů), náklady na údržbu a náklady spojené s koncem životnosti (sběr a recyklace). Dále tyto náklady zahrnují tzv. externí environmentální faktor, mohou zahrnovat náklady i na emise skleníkových plynů, emise jiných znečišťujících látek a jiné náklady na zmírnění změny klimatu. Pokud zadavatel bude hodnotit předmět veřejné zakázky na základě nákladů životního cyklu, musí stanovit, jakou metodou bude tyto náklady hodnotit.

Nová směrnice dále zachovává současný koncept mimořádně nízké nabídkové ceny, kdy je zadavatel povinen posoudit individuálně předložená vysvětlení.

Smlouvu na plnění veřejné zakázky je nově možné měnit bez nového zadávacího řízení a bez naplnění dalších podmínek, pokud změna nepřesahuje 10 % hodnoty původní veřejné zakázky na služby a dodávky a 15 % hodnoty původní veřejné zakázky na stavební práce. Tato změna nesmí změnit celkovou povahu veřejné zakázky. Směrnice výslovně zakazuje takovou změnu smlouvy, pokud tato změna zavádí podmínky, které by při uplatnění v původním zadávacím řízení umožnily potenciální účast dalších dodavatelů. Dále je zakázána taková změna, která má za následek úpravu ekonomické rovnováhy smlouvy ve prospěch dodavatele.

Směrnice o elektronické fakturaci při zadávání veřejných zakázek

MMR se rovněž aktivně podílelo na legislativním procesu v souvislosti s návrhem Směrnice o elektronické fakturaci při zadávání veřejných zakázek (Směrnice o e-fakturaci), který vypracovala a předložila EK. Směrnice o elektronické fakturaci má stanovit povinnost členských států zajistit, aby zadavatelé veřejných zakázek v realizační fázi veřejné zakázky od dodavatele nemohli odmítnout elektronickou formu faktury – daňového dokladu, bude-li tento konvenovat s evropským standardem elektronické faktury. Mandát pro vytvoření tohoto evropského standardu byl, opět na základě směrnice o elektronické fakturaci, přidělen evropské normalizační organizaci CEN.

V rámci standardní legislativní procedury ČR shodně jako ostatní členské státy vyjádřila svůj pozitivní přístup k podpoře elektronické fakturace při zadávání veřejných zakázek, a to jak z důvodu dalšího otevření trhu, tak z důvodu snížení administrativní zátěže na straně zadavatelů i dodavatelů.

7.2. Nelegislativní aktivity – eProcurement working group, Standardizace, CEN BII, eTendering, PEPPOL, eAccess, eNotification, eNotice, ePRIOR a další

V roce 2013 zaznamenaly výše uvedené iniciativy EK relativní útlum. Skupina CEN BII, která úzce spolupracovala s Publication Office EU, a která byla zaměřena na budoucí podobu uveřejňování a podobu nových formulářů, prostřednictvím kterých jsou uveřejňovány informace o veřejných zakázkách, či standardizaci, ukončila svou činnost. Na ni sice navazuje skupina CEN BII/3, ale ani ta v loňském roce nevykazovala výraznější činnost, která by se věnovala celoevropským otázkám.

Je velmi pravděpodobné, že důvodem tohoto utlumení bylo opakované odkládání termínu schválení nové směrnice Evropského parlamentu a rady 2014/24/EU o zadávání veřejných zakázek a o zrušení směrnice 2004/18/ES, směrnice Evropského parlamentu a rady 2014/25/EU o zadávání zakázek subjekty působícími v odvětví vodního hospodářství, energetiky, dopravy a poštovních služeb a o zrušení směrnice 2004/17/ES a směrnice Evropského parlamentu a rady 2014/23/EU o udělování koncesí¹¹. Uvedené aktivity po celou dobu své existence byly de facto podporou či diskusními fóry pro budoucí podobu elektronických systémů, které by měly být vytvořeny jak v jednotlivých členských státech, tak na úrovni EU. Zejména pak pokud se jedná o budoucí nový systém uveřejňování na úrovni TED, byla skupina CEN BII a na ní navazující pracovní skupina Publication Office EU zaměřena na obsah informací tzv. *envelope*, které by měly být uveřejňovány na úrovni EU, zároveň však musí být respektován požadavek na zjednodušení celého procesu uveřejňování.

V souvislosti s budoucími plány EU na propojení jednotlivých systémů členských států mezi sebou či prostřednictvím platformy na úrovni EK, se klíčovou oblastí stává standardizace. Zjednodušeně představuje standardizace použití „značek či zkratek“, které budou znamenat konkrétní parametr, jehož popis bude možné přeložit do všech úředních jazyků EU. Jako typický příklad funkčního standardu lze uvést systém CPV. Mnohokrát byla na jednáních vyjádřena shoda mezi všemi členskými státy a EK, že nezbytnou podmínkou zavedení elektronických systémů v rámci EU, je vytvoření systému standardů.

Vzhledem k tomu, že směrnice již byly schváleny, lze v následujícím období očekávat postupné oživení uvedených aktivit a rovněž to, že budou zahájeny či obnoveny i další iniciativy, které by měly napomoci členským státům s implementací nových směrnic.

¹¹ Směrnice byly dne 28. 3. 2014 publikovány v Úředním věstníku EU L 94.

8. Hlavní cíle a trendy trhu veřejných zakázek pro další období

Vývoj v následujícím období bude ovlivňován dvěma základními fakty, a to zahájením transpozice evropských „zadávacích směrnic“, na kterou má ČR 24 měsíců od nabytí účinnosti těchto směrnic (konec transpozičního období je první čtvrtletí 2016) a pokračující elektronizací procesu zadávání veřejných zakázek.

Podrobnější informace o směrnících jsou uvedeny v podkapitole 7.1, ale pro účely výhledu na další období můžeme uvést, že dle schváleného Legislativního plánu vlády na rok 2014 bude na MMR připraven návrh zcela nového ZVZ, který má splňovat požadavky na zjednodušení procesu zadávání veřejných zakázek, zejména pokud jde o náročnost administrace, ale zároveň při zachování dostatečné míry transparentnosti. Budoucí ZVZ však musí splňovat podmínky stanovené směrnicemi, a proto v současné době probíhají na MMR konzultace k podobě nového zákona. Za tímto účelem byla vytvořena platforma, ve které budou spolupracovat zástupci odborné veřejnosti, dalších resortů, samospráv i neziskového sektoru. Současně však EK poskytuje členským státům pomoc při transpozici evropských předpisů do národní legislativy, je proto více než žádoucí, aby se ČR zapojila právě do iniciativ v této oblasti.

Dle současného legislativního plánu by do konce dubna 2014 měl být vypracován věcný záměr zákona s tím, že paragrafové znění zákona by mělo být předloženo do meziresortního připomínkového řízení nejpozději v lednu 2015, ideálně však již na podzim roku 2014. Nové znění ZVZ by pak mělo být schváleno do konce roku 2015, aby mohl být nový zákon aplikován od 1. ledna 2016. Vzhledem k transpoziční lhůtě je nejzazší termín pro nabytí účinnosti nového zákona 1. března 2016.

Přijetí nových směrnic se dotkne celého systému NIPEZ, zejména bude vytvořen nový či upraven stávající uveřejňovací systém pro informace o veřejných zakázkách. Dle dostupných informací v současné době probíhají na půdě EK první interní konzultace, na které by měla navazovat jednání výborů a vytvoření pracovních skupin, do kterých budou přizváni i členské státy, aby se podílely na tvorbě nového systému. S otázkou uveřejňování souvisí i problematika tvorby nových formulářů, jejichž prostřednictvím jsou uveřejňovány informace o veřejných zakázkách. Dle dostupných informací MMR práce na tvorbě nových formulářů na půdě EK již začaly, MMR je v současné době v kontaktu s EK, aby se ČR zapojila do procesu přípravy formulářů co nejdříve. Vzhledem k tomu, že současná podoba formulářů (nařízení Komise č. 842/2011) vykazuje značné množství nejasností, kdy u některých druhů řízení je velmi obtížné vyplnit povinné údaje, je forma a obsah nových formulářů jednou z priorit MMR pro nadcházející období, a proto bude nutné se aktivně zapojit do iniciativ, které EK k této otázce otevře.

Souběžně s legislativními pracemi budou na MMR probíhat práce na dokončení Národního elektronického nástroje, který by měl být k dispozici zadavatelům v ostré verzi od 1. ledna 2015. Vzhledem k tomu, že se jedná o komplexní systém, který podporuje všechny fáze

zadávacího procesu, a dále podpůrné funkcionality jako plánování či průzkum trhu (viz kapitola 5.1), rozhodlo MMR, že během celého roku 2014 bude probíhat „testovací“ režim tak, aby se zainteresovaní zadavatelé seznámili se všemi funkcemi a povinný přechod na NEN v roce 2015 byl co nejplynulejší. Rovněž bude nutné rozhodnout, na které subjekty veřejné správy se bude povinnost používat NEN od ledna 2015 vztahovat a jakým právním aktem bude tato povinnost stanovena.

V souvislosti s rozšířením povinnosti pro podřízené orgány a organizace ústředních orgánů státní správy využívat e-tržišť při pořizování a obnově komodit ze Seznamu komodit, tj. přílohy č. 1 usnesení vlády č. 451 ze dne 15. června 2011, a to v rozsahu 100 % předpokládaných finančních prostředků vynakládaných na vymezené komodity, lze v nadcházejícím období předpokládat nárůst finančního objemu veřejných zakázek realizovaných na e-tržišťích. Rovněž se očekává, že bude aktualizován Seznam komodit povinně obchodovaných na e-tržišťích a v souvislosti s přípravou a následným přijetím nového ZVZ dojde k úpravě pravidel pro používání e-tržišť.

Konkrétní vývoj trhu veřejných zakázek, tj. vývoj finančních prostředků, které budou proinvestovány nebo využity k nákupům v následujícím období, je velmi obtížné predikovat, vzhledem ke všem významným změnám, které v současné době probíhají na úrovni ústředních orgánů státní správy. Na druhou stranu je více než pravděpodobné, že dojde k poklesu počtu veřejných zakázek, resp. finančních prostředků evidovaných v ISVZ, z důvodu opětovného zvýšení limitů od 1. 1. 2014 na původní hodnoty, a proto budou mnohé veřejné zakázky znovu soutěženy jako VZMR, u kterých platí jediná zákonná uveřejňovací povinnost, a to uveřejnit smlouvu s hodnotou nad 500 000 Kč na profilu zadavatele. Nicméně i výše limitů je předmětem diskuze v souvislosti s přípravou věcného záměru zákona o veřejných zakázkách.

Závěr

Rok 2013 vykazoval výrazné pozitivní známky kontinuity procesu zadávání veřejných zakázek. Oproti roku 2012, kdy došlo od dubna k aplikaci transparentní novely a ve druhé polovině roku se zadavatelé postupně přizpůsobovali novým legislativním podmínkám, se v roce 2013 soutěžní prostředí již vyznačovalo větší jistotou zadavatelů při aplikaci zmíněné novely.

V průběhu aplikační praxe ve druhé polovině roku 2012, a zejména pak po celý rok 2013, byly identifikovány dílčí obtíže, které zmíněná novela přinesla, jako např. povinnost rušení veřejné zakázky, pokud zadavatel obdržel pouze jednu nabídku, či po posouzení zůstala k hodnocení pouze jedna nabídka. Podíl takto zrušených veřejných zakázek na celkovém počtu zadaných zakázek je „pouze“ 6,5 %, což představuje zhruba čtvrtinu ze všech zrušených veřejných zakázek. MMR i přes nízký podíl takto zrušených zakázek prosadilo technickou novelu ZVZ (kapitola 1), která upravuje toto pravidlo a ruší jeho „absolutní aplikaci“. Od 1. ledna 2014 tedy zákon umožňuje zadavateli zadat VZ při opětovném soutěžení i přesto, že znovu obdržel či mu zůstala k hodnocení pouze jedna nabídka.

Statistické výstupy, které má MMR k dispozici, a kterým byla věnována celá druhá kapitola, znovu potvrdily dlouhodobě prezentovaný postulát MMR, že vývoj trhu veřejných zakázek je mnohem více závislý na celospolečenském a ekonomickém, resp. fiskálním vývoji, než na konkrétních ustanoveních ZVZ.

Z vývoje velikosti trhu veřejných zakázek od roku 2008, který tvoří základní východisko výroční zprávy, vyplývá, že fiskální politika, resp. intenzivní restriktivní fiskální přístup k veřejným financím, v posledních dvou letech zásadním způsobem podvázala investiční potenciál veřejného sektoru, zejména pak na centrální úrovni řízení. Tato skutečnost je nejvíce patrná v segmentu veřejných zadavatelů, a to při meziročním srovnání objemu alokovaných finančních prostředků v letech 2011 až 2013, kdy došlo poklesu o 33 mld. Kč.

Některé konkrétní statistické údaje, které jsou ve zprávě uvedeny, se mohou jevit jako protichůdné. Konkrétně se jedná o meziroční vývoj velikosti trhu veřejných zakázek, kde došlo ke snížení objemu finančních prostředků, které byly investovány a použity na nákup, o cca 23 mld. Kč, když zároveň došlo ke značnému nárůstu počtu realizovaných zadávacích řízení. Tato skutečnost byla způsobena snížením finančních limitů pro VZMR, kdy veřejné zakázky, které byly v roce 2012 realizovány jako VZMR, byly již v roce 2013 realizovány v přímém režimu ZVZ, tedy jako podlimitní veřejné zakázky, které jsou evidovány v ISVZ. Právě popsaná skutečnost proto zvýšila evidovanost u zadaných veřejných zakázek (kapitola 2.2.1) o cca 5 500 zadávacích řízení.

Tento vývoj může znamenat buď tu skutečnost, že zadavatelé realizovali větší množství veřejných zakázek, ale v nižší hodnotě než v předchozích obdobích z důvodů fiskálního omezení, nebo byly veřejné zakázky soutěženy natolik efektivně, že došlo k vysoutěžení nižší ceny, která však reálně odpovídá předmětu veřejné zakázky.

Nejpravděpodobnější se však jeví třetí alternativa, a to, že k uvedené disproporci došlo z velké části vlivem rozpočtového omezení zadavatelů, ale významnou úlohu zde sehrál i stále větší podíl veřejných zakázek, u kterých je jediné či dominantní hodnoticí kritérium nejnižší nabídková cena. Dochází tak k zadání veřejné zakázky za relativně velmi nízkou cenu, což se na jednu stranu může jevit jako efektivní, na druhou stranu je zde ovšem otázka adekvátnosti výše ceny vzhledem ke kvalitě plnění/předmětu VZ.

Z informací od kontrolních orgánů vyplývá, že předmětem přezkoumávání jsou stále stejná pochybení, ve většině případů u veřejných zadavatelů, a to stanovení netransparentních či diskriminačních zadávacích podmínek, nesrozumitelné či nejednoznačné vymezení způsobu hodnocení, nepřiměřenost kvalifikačních předpokladů vzhledem k druhu a rozsahu předmětu veřejné zakázky, nedostatečné odůvodnění efektivnosti a potřebnosti veřejné zakázky, účelové dělení předmětu veřejné zakázky či neprůkazný postup při redukci počtu nabídek. Jedním z viditelných trendů je stále nadužívání JŘBU.

Hlavním úkolem MMR pro nadcházející období je příprava návrhu nové legislativy pro zadávání veřejných zakázek veřejnými i sektorovými zadavateli a pro udělování koncesí do konce roku 2014 tak, aby byla dodržena transpoziční doba dvou let. Nová právní úprava by měla zároveň odrážet požadavky na zjednodušení procesu zadávání, zejména pokud se jedná o podlimitní veřejné zakázky, avšak při zachování dostatečné míry transparentnosti, aby byly veřejné zdroje alokovány co nejefektivněji. Jednou z dílčích nelegislativních oblastí, ve které je výrazný prostor pro zlepšení, by měla být snaha o změnu chování zadavatelů při stanovování hodnoticích kritérií, kteří u téměř 80 % zadávacích řízení využívají pouze nejnižší nabídkovou cenu. V mnoha případech může v konečném důsledku tento přístup vést k neefektivnímu alokování finančních prostředků, přihlédneme-li k celkovým nákladům na životní cyklus veřejné zakázky (provozní náklady či náklady na obnovu a údržbu v postinvestiční fázi). Takové změny však není možné docílit během jednoho roku, mělo by se proto jednat spíše o změnu trendu a chování zadavatelů. Jinými slovy, řešit příčinu, nikoli důsledek.

Paralelně s přípravou nové legislativy budou ve spolupráci s EK probíhat přípravy na tvorbě nových či revizi současných elektronických systémů, které jsou využívány v oblasti procesu zadávání veřejných zakázek. Jedná se především o systém uveřejňování informací o veřejných zakázkách na národní i evropské úrovni nebo připravovaný systém NEN, který je jedním z klíčových opatření pro posílení transparentnosti zadávacího procesu. Další aktivity budou směřovat na postupné rozšiřování okruhu zadavatelů, kteří využívají elektronické nástroje připravené MMR (např. e-tržišť).

Seznam použitých zkratk

CPV	Jednotný klasifikační systém pro veřejné zakázky – za účelem sjednocení údajů užívaných zadavateli k popisu předmětu smluv. Příloha nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) 213/2008, která se používá od 17. 9. 2008 o CPV
DNS	Dynamický nákupní systém
DPH	Daň z přidané hodnoty
e-tržiště	Elektronická tržiště veřejné správy
EK	Evropská komise
EU	Evropská unie
EU15	Prvních patnáct členských států Evropské unie
HDP	Hrubý domácí produkt
ICT	Informační a komunikační technologie
IK NIPEZ	Integrační komponenta NIPEZ
ISVZ	Informační systém o veřejných zakázkách
JŘBU	Jednací řízení bez uveřejnění
JŘSU	Jednací řízení s uveřejněním
MMR	Ministerstvo pro místní rozvoj ČR
NEN	Národní elektronický nástroj
NIPEZ	Národní infrastruktura pro elektronické zadávání veřejných zakázek
NKÚ	Nejvyšší kontrolní úřad
TED	Tender electronic daily – část Úředního věstníku EU, na kterém jsou uveřejňovány informace o veřejných zakázkách za celou EU
ÚOHS	Úřad pro ochranu hospodářské soutěže
ÚOSS	Ústřední orgány státní správy
UV	Usnesení vlády
VVZ	Věstník veřejných zakázek
VZ	Veřejná zakázka
VZMR	Veřejná zakázka malého rozsahu
XML	Extensible Markup Language - je obecný značkovací jazyk, který umožňuje snadné vytváření konkrétních značkovacích jazyků (tzv. aplikací) pro různé účely a různé typy dat.
XSD	představuje XML schéma, které popisuje strukturu XML dokumentu.
ZPŘ	Zjednodušené podlimitní řízení
ZVZ	Zákon č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách, ve znění pozdějších předpisů

Přehled použitých tabulek

Tabulka 1	Podíl objemu prostředků evidovaných ISVZ na celkovém trhu veřejných zakázek	10
Tabulka 2	Podíl prostředků alokovaných veřejnými a sektorovými zadavateli na celkové velikosti trhu veřejných zakázek	11
Tabulka 3	Podíl objemu finančních prostředků VZ evidovaných ISVZ na celkovém trhu veřejných zakázek	12
Tabulka 4	Veřejné zakázky zahájené v roce 2013	13
Tabulka 5	Veřejné zakázky zahájené v roce 2012	14
Tabulka 6	Veřejné zakázky zadané v roce 2013	16
Tabulka 7	Veřejné zakázky zadané v roce 2012	17
Tabulka 8	Počet uveřejněných platných formulářů "Zrušení zadávacího řízení/soutěže o návrh" za rok 2013	19
Tabulka 9	Počet uveřejněných platných formulářů "Zrušení zadávacího řízení/soutěže o návrh" za rok 2012	19
Tabulka 10	Přehled zahájených a zadaných veřejných zakázek za rok 2013	20
Tabulka 11	Přehled zahájených a zadaných veřejných zakázek za rok 2012	20
Tabulka 12	Přehled veřejných zakázek dle limitu za rok 2013	21
Tabulka 13	Přehled veřejných zakázek dle limitu za rok 2012	22
Tabulka 14	Struktura zadávacích řízení evidovaných v ISVZ v roce 2013	24
Tabulka 15	Struktura zadávacích řízení evidovaných v ISVZ v roce 2012	24
Tabulka 16	Statistika zadaných veřejných zakázek pro všechny zadavatele dle zadávacího řízení za rok 2013	25
Tabulka 17	Počet a hodnota realizovaných soutěží o návrh	26
Tabulka 18	Statistika zadaných veřejných zakázek dle druhu zadavatele a předmětu veřejné zakázky 2013	27
Tabulka 19	Statistika zadaných veřejných zakázek dle druhu zadavatele a předmětu veřejné zakázky 2012	27
Tabulka 20	Vývoj celkových a průměrných počtů podaných nabídek v letech 2008-2013 ..	30
Tabulka 21	Analýza trendů použitých hodnotících kritérií – data z výsledkových formulářů... ..	35
Tabulka 22	Podíl veřejných zakázek (ne)dělených na části za rok 2011 a 2012	36
Tabulka 23	Přehled 20 nejvýznamnějších veřejných zadavatelů podle objemu zadaných zakázek za rok 2013	37
Tabulka 24	Přehled 20 nejvýznamnějších dodavatelů podle objemu zadaných zakázek za rok 2013	38
Tabulka 25	Přehled 20 nejčastěji zadávaných veřejných zakázek za rok 2013 (veřejný zadavatel) – stavební práce	38

Tabulka 26	Přehled 20 nejčastěji zadávaných veřejných zakázek za rok 2013 (veřejný zadavatel) – dodávky	39
Tabulka 27	Přehled 20 nejčastěji zadávaných veřejných zakázek za rok 2013 (veřejný zadavatel) – služby	40
Tabulka 28	Přehled 20 nejvýznamnějších sektorových zadavatelů podle objemu zadaných zakázek za rok 2013	40
Tabulka 29	Přehled 20 nejvýznamnějších dodavatelů podle objemu zadaných zakázek za rok 2013	41
Tabulka 30	Přehled 20 nejčastěji zadávaných veřejných zakázek za rok 2013 (sektorový zadavatel) – stavební práce	42
Tabulka 31	Přehled 20 nejčastěji zadávaných veřejných zakázek za rok 2013 (sektorový zadavatel) – dodávky	43
Tabulka 32	Přehled 20 nejčastěji zadávaných veřejných zakázek za rok 2013 (sektorový zadavatel) – služby	43
Tabulka 33	Přehled zdrojů financování za rok 2013.....	44
Tabulka 34	Přehled zdrojů financování za rok 2012.....	45
Tabulka 35	Přehled využití rámcových smluv za rok 2013.....	45
Tabulka 36	Přehled využití rámcových smluv za rok 2012.....	46
Tabulka 37	Přehled využití DNS za rok 2013	46
Tabulka 38	Přehled využití DNS za rok 2012	47
Tabulka 39	Zadané zakázky na stavební práce v roce 2013.....	48
Tabulka 40	Zadané zakázky na stavební práce v roce 2012.....	48
Tabulka 41	Zadané zakázky na vybrané služby typické pro outsourcing v roce 2013	49
Tabulka 42	Zadané zakázky na vybrané služby typické pro outsourcing v roce 2012	49
Tabulka 43	Zadané zakázky v oblasti ICT v roce 2013	49
Tabulka 44	Zadané zakázky v oblasti ICT v roce 2012	50
Tabulka 45	Kontrakty veřejných zadavatelů uzavřené na Českomoravské komoditní burze Kladno	51
Tabulka 46	Zadané zakázky v roce 2013 dle typu organizace zadavatele.....	52
Tabulka 47	Zadané zakázky v roce 2012 dle typu organizace zadavatele.....	52
Tabulka 48	Zadavatelé dle počtu zadaných zakázek v roce 2013	53
Tabulka 49	Zadavatelé dle počtu zadaných zakázek v roce 2012	53
Tabulka 50	Zadané zakázky v roce 2013 s předpokládanou hodnotou pod úrovní limitů platných od 1. 1. 2014.....	54
Tabulka 51	Počet a hodnota zadaných zakázek	65
Tabulka 52	Porovnání nákladů na provoz e-tržišť s hodnotou zadaných zakázek.....	66